

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra tělesné výchovy a sportu

Diplomová práce

Historie tělesné výchovy a sportu v Českém Krumlově

Vypracoval: Bc. Kryštof Kučera

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

České Budějovice, 2019

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

University of South Bohemia in České Budějovice

Faculty of Education

Department of Sports Studies

Graduation thesis

The History of Physical Education and Sport in Český Krumlov

Author: Bc. Kryštof Kučera

Supervisor: doc. PaedR. Jan Štumbauer, CSc.

České Budějovice, 2019

Úvodní identifikační strana

Název diplomové práce: Historie tělesné výchovy a sportu v Českém Krumlově

Jméno a příjmení autora: Bc. Kryštof Kučera

Studijní obor: Zeměpis a tělesná výchova se zaměřením na vzdělávání

Pracoviště: Katedra tělesné výchovy a sportu PF JU

Vedoucí diplomové práce: doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

Rok obhajoby diplomové práce: 2019

Abstrakt

Práce pojednává o historii a současné situaci v tělesné výchově a sportu v Českém Krumlově. Především pak o vývoji jednotlivých tělovýchovných spolků a průběhu jejich činnosti od počátků až do současnosti.

Vývoj sportu ve zvolené oblasti je řazen do dílčích etap podle významných milníků historického vývoje naší země. V práci se věnuji všem významným odvětvím sportu v Českém Krumlově. Sportovní oddíly jsou v prvních dvou kapitolách chronologicky řazeny do jednotlivých etap dle období jejich vzniku. Druhé dvě kapitoly řadí jednotlivá odvětví dle jejich významu ve městě. První období mapuje počátek organizované sportovní činnosti na území města, známé z dochovaných materiálů a je datováno do roku 1918, tedy do konce první světové války. Dalším obdobím jsou léta meziválečná, až po konec druhé světové války. Třetí etapa začíná v roce 1945 a končí revolučním rokem 1989. Poslední, a tedy čtvrtá část se věnuje nejnovějším sportovním dějinám od roku 1989 po současnost.

Nejstarší informace byly čerpány z dochovaných kronik, archivních materiálů jednotlivých sportovních oddílů, literatury a dobových novinových článků. Informace ze třetí a čtvrté etapy jsou doplněny zajímavostmi z rozhovorů s pamětníky o zakládání tělovýchovných oddílů a dílčích sportovních událostech.

Klíčová slova

Český Krumlov, fotbal, historie, lední hokej, Sokol, sport, tenis, tělesná výchova

Bibliographical identification

Title of the graduation thesis: The History of Physical Education and Sport in Český Krumlov

Author's first name and surname: Bc. Kryštof Kučera

Field of study: Geography and Physical education

Department: Department of Sports studies

Supervisor: doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

The year of presentation: 2019

Abstract

This thesis deals with the history and the current situation in physical education and sport in Český Krumlov. Above all, it focuses on the development of individual sports societies and the course of their activities from their beginnings to the present.

The development of sport in the chosen area is divided into particular phases, according to important milestones of the historical development of our country. The thesis is devoted to all the important sports in Český Krumlov. Sports associations are chronologically classified into individual phases according to their origin in the first two chapters. The other two chapters classify individual sectors according to their importance in the city. The first period starts at the beginning of organized sporting activities in the city, known from preserved materials and is dated up until 1918, that is, until the end of the First World War. The second period takes place during the interwar period, until the end of the Second World War. The third period begins in 1945 and ends in the revolutionary year of 1989. The last fourth period is devoted to the latest sporting history from 1989 to the present.

The oldest information was drawn from the preserved chronicles, archive sources of individual sports associations, literature, and the period novels. Information from the third and fourth periods are complemented by interesting facts from interviews with witnesses to the establishment of physical education sections and particular sporting events.

Keywords

Czech Krumlov, fotbal, history, ice hockey, Sokol, sports, tennis, physical education

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci vypracoval samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury citované v seznamu literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce fakultou, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích, na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz, provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

Bc. Kryštof Kučera

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat, doc. PaedDr. Janu Štumbauerovi za jeho pomoc, připomínky a především cenné rady, jež mi udělil v průběhu tvorby práce. Dále bych chtěl poděkovat, historikovi Josefu Břicháčkovi a Ing. Josefu Tůmovi, za pomoc při sběru dat a cenné rady, které mi věnovali v průběhu tvorby práce.

Obsah	
1 Úvod	9
2 Metodologie	10
2.1 Cíl, úkoly a předmět.....	10
2.2 Metody práce.....	11
2.3 Rozbor literatury a pramenů.....	12
3 Stručná historie Českého Krumlova	15
4 Historie tělesné výchovy a sportu v Českém Krumlově do roku 1918	19
4.1 Deutscher Turnverein.....	22
4.2 Der Krumaüer Eisclub.....	24
4.3 Tělovýchovná jednota Sokol Český Krumlov.....	25
4.4 Tenis.....	31
5 Historie tělesné výchovy a sportu v Českém Krumlově mezi léty 1918 a 1945	32
5.1 Deutscher Turnverein.....	36
5.2 Tělovýchovná jednota Sokol Český Krumlov.....	41
5.3 Tenis.....	52
5.4 Fotbal.....	53
5.5 Klub českých turistů.....	61
5.6 Tělovýchovná jednota Orel.....	66
5.7 Arbeiter-Turn-und Sportverein.....	68
5.8 Volejbal.....	70
5.9 Dělnická tělocvičná jednota.....	71
5.10 Lední hokej.....	76
6 Historie tělesné výchovy a sportu v Českém Krumlově mezi léty 1945 až 1989	77
6.1 Fotbal.....	80
6.2 Tělovýchovná jednota Sokol Český Krumlov.....	90
6.3 Lední hokej.....	95
6.4 Volejbal.....	103
6.5 Basketbal.....	105
6.6 Badminton.....	108
6.7 Tenis.....	109
6.8 Kanoistika.....	113
6.9 Atletika.....	116
6.10 Spartakiády.....	116
6.11 Sáňkařský sport.....	119

6.12 Klub českých turistů.....	122
6.13 Motoristické sporty	126
6.14 Dělnická tělovýchovná jednota.....	128
6.15 Tělovýchovná jednota Orel	131
7 Historie tělesné výchovy a sportu v Českém Krumlově po roce 1989.....	133
7.1 Fotbal.....	133
7.2 Lední hokej.....	134
7.3 Volejbal.....	136
7.4 Badminton.....	137
7.5 Kanoistika.....	138
7.6 Tenis.....	139
7.7 Plavání	141
7.8 Florbal.....	142
7.9 Atletika	143
7.10 Klub českých turistů.....	143
7.11 Motoristický sport	144
8 Závěr.....	146

1 Úvod

Diplomová práce pojednává o historii tělesné výchovy a sportu v Českém Krumlově. Město je známo především díky dvěma šlechtickým rodům, které měly na jeho území svá panství. První byl rodu Vítkovců, za jejichž vlády, která skončila roku 1302, započala stavba hradu. Většího rozmachu ale město dosáhlo díky vládě Rožmberků, kteří se správy města ujali po výše zmíněných Vítkovcích.¹ O historii sídla, která se stala oblíbeným polem krumlovských publikací, existuje velké množství materiálů. Avšak žádný z nich se nevěnuje výhradně sportu a jeho vývoji na území města.

Český Krumlov jsem si vybral, protože jsem místní rodák a student katedry tělesné výchovy a sportu v nedalekých Českých Budějovicích. Mám tedy blízký vztah jak ke svému rodnému městu, tak k tělovýchově. Vzhledem k tomu, že ještě nikdy nebyla sepsána žádná publikace, která by se zabývala komplexní historií tělesné výchovy a sportu na území města, přišlo nám přinejmenším zajímavé se na tuto problematiku zaměřit a zjistit o ní maximum. Výsledná práce by se měla stát zdrojem informací o významných událostech a milnicích ovlivňujících společenské, a tedy i sportovní dění jak ve městě, tak v celé zemi. Dále by měla sloužit k uchování vzpomínky na významné českokrumlovské sportovní kluby, sportovce a funkcionáře.

Činnost tělovýchovných spolků, které byly pro město a jeho rozvoj nejdůležitější, je v práci zachycena od počátku jejich existence až po současnost, nebo jejich zrušení. Historické etapy, do kterých je práce řazena, jsou voleny na základně významných milníků ovlivňujících život celé střední Evropy. Práce by tedy měla být brána jako chronologický průřez dějinami tělesné výchovy a sportu v Českém Krumlově. První etapa je věnována období do konce první světové války, druhý celek popisuje dění mezi léty 1918–1945, třetí popisuje vývoj od konce druhé světové války do roku 1989 a poslední čtvrtý mapuje historii tělesné výchovy a sportu od roku 1989 do současnosti. Takto vytvořené kapitoly jsou dále rozděleny do podkapitol, které zaznamenávají jednotlivá sportovní odvětví a tělovýchovná hnutí, která ve městě v průběhu času vznikala.

¹ CKrumlov.info. Získáno 13. 10. 2017, z http://www.ckrumlov.info/docs/cz/mesto_hist_himeck.xml.

2 Metodologie

2.1 Cíl, úkoly a předmět

Cílem této diplomové práce je na základě všech dostupných historických pramenů a literatury, popsat historii tělesné výchovy a sportu v Českém Krumlově od vzniku prvních spolků po současnost. V návaznosti na tento cíl jsou vytyčeny dílčí úkoly.

Úkoly diplomové práce:

- Provést detailní obsahovou analýzu všech dostupných souvztažných písemných a fotografických pramenů, dále dobových periodik, literatury, vzpomínek pamětníků a internetových zdrojů.
- Popsat historii města a pokusit se nalézt historické souvislosti mezi obecným vývojem společnosti a vývojem tělovýchovy a sportu.
- Utřídit jednotlivé kapitoly, vytyčené dle významných historických milníků ve vývoji země a popsat v nich vývoj sportovních odvětví a tělovýchovných spolků ve městě. Rozdělení kapitol:
 - Období před první světovou válkou (do roku 1918)
 - Období mezi lety 1918–1945
 - Etapa po druhé světové válce do roku 1989
 - Období od roku 1989 po současnost
- Nashromáždit co nejvíce dobových fotografií a souvztažného materiálu, ten následně roztřídit, upravit, zařadit do textu a opatřit jej titulky, k podání co nejpřesnějšího obrazu vývoje sportu ve městě.
- Po splnění výše zmíněných úkolů tyto informace a materiály uspořádat do textu a vyvodit z nich stručné závěry.

Předmět diplomové práce je z **územního** hlediska vymezen katastrální hranicí dnešního města Český Krumlov.

Z hlediska **časového** se jedná o období od vzniku prvních organizovaných tělovýchovných spolků až po současnost.

Z **věcného** hlediska je předmět práce zaměřen výhradně na historii organizované tělesné výchovy a výkonnostní sport a to jak u českých, tak u německojazyčných spolků.

2.2 Metody práce

Diplomová práce patří ke standardním historickým pracím aplikovaným. Zpracovává dějiny tělovýchovy a sportu na určeném území a je v ní kladen důraz především na maximální možné poznání historických pramenů. Tedy detailní obsahovou analýzu veškerých souvztažných archivních fondů, tištěných pramenů, periodik z daného období, fotografií a dalších obrazových materiálů, literatury a internetových zdrojů.

Pro interpretaci a zpracování získaných dat jsme zvolili standardní historické metody a to metodu přímou, u které se jedná o prosté popisování historie z jednoho, nebo více zdrojů. Dále byl v práci použit synchronní přístup, který umožňuje řadit události do dílčích podkapitol, dle jednotlivých sportovních odvětví, jak šly chronologicky za sebou. K periodickému vymezení vývoje v čase jsme vybrali metodu progresivní, která slouží k popisu minulosti a ucelení jednotlivých událostí, jak po sobě následovaly od nejstarších k nejnovějším. Další metodou, kterou práce využívá především pro popis nejmodernějších dějin, je metoda autobiografická a biografická u níž jde o popis vlastního života, nebo o popis života nějaké osoby osobou jinou.

Celá práce je řazena do čtyř historických etap a z nich vycházejících kapitol. První kapitola je datována od počátků tělovýchovy do roku 1918. Druhá následně od roku 1918 do roku 1945. V těchto prvních dvou jsou jednotlivé kapitoly, obsahující daná sportovní odvětví, řazena podle data jejich vzniku. S koncem druhé světové války se systém řazení jednotlivých podkapitol mění a k jejich organizaci přistupujeme dle úrovně jejich významu ve městě. Výjimkou je kapitola o tělovýchovné jednotě Sokol, která je i po roce 1945 řazena mezi prvními. Z hlediska významu v období mezi léty 1945–1989 jednota nezaujímá tak výrazné místo, avšak její postavení, zejména při slučování tělovýchovných spolků na přelomu 50. let, je pro pochopení dalšího vývoje situace ve městě klíčové.

V textu jsou uvedeny citace a odkazy dle citační normy APA. Na konci práce je abecedně seřazený seznam použité literatury. Časové údaje, ať už zápis denní doby, nebo doby trvání sportovních výkonů, jsou v práci zaznamenávány dle pravidel českého pravopisu, nikoliv dle ČSN 01 6910. Citace zdrojů a odkazy uvedené pod čarou jsme zvolili pro celkovou přehlednost práce.

2.3 Rozbor literatury a pramenů

Naše diplomová práce je prací teoretického charakteru, proto je v ní věnováno největší možné úsilí právě rozboru všech dostupných historických pramenů, které se tématem historie tělesné výchovy a sportu v Českém Krumlově zabývaly. Stěžejním zdrojem informací byl při tvorbě práce Státní oblastní archiv v Třeboni, konkrétně jeho pobočka v Českém Krumlově. Materiály týkající se tělovýchovných spolků jsou zde utříděny do fondů a následně do příslušných číslovaných kartonů. Velká většina z nich, je však bohužel neuspořádaná a jednalo se, dá se říci o hledání jehly v kupce sena.

Co se týká období před první světovou válkou, jde pouze o několik málo spolků. Dá se říci, že pouze o spolky 2 a to Deutscher Turnverein a Tělovýchovnou jednotu Sokol, jelikož další tělocvičný spolek vznikající před rokem 1918 byl pouze Střelecký klub založený ve městě roku 1554.² K prvnímu vzniklému tělocvičnému spolku, kterým bylo DT, se dochovaly pouze kusé informace, zápisy o jednotlivých akcích konaných na území města a to převážně až z období první republiky. Tyto zápisy jsou v podobě korespondence s krumlovským Okresním úřadem a Zemským četnickým velitelstvím v Praze a týkají se především různých povolení ke shromažďování a určení typu vhodných propagačních pomůcek, jako byly letáky a vlajky. K historii tělovýchovné jednoty Sokol existuje velmi podrobně a přehledně vedená pamětní kniha vydaná v listopadu 1922, postihující období od jejího založení, až do roku 1935. Tato kniha je opravdovým skvostem a malým zázrakem. Skvostem z hlediska množství informací, které nabízí, zázrakem proto, že se přes všechny změny režimů a přesuny obyvatelstva dochovala až do současnosti. Z dalších tělovýchovných jednot jsou v jednotlivých fondech uvedeny pouze dílčí informace, zápisy, administrativní záznamy ze schůzí, plakáty či pozvánky na jednotlivé akce.

Celkově existuje velmi málo materiálů, které je možné použít jako informační zdroje. Je tomu tak zejména proto, že kontinuální vývoj národnostní skladby obyvatelstva byl na území města několikrát drasticky narušen. Poprvé se tomu tak stalo v roce 1918 se vznikem samostatného Československa kdy se hodně národnostních Němců stěhovalo za hranice nově vzniklého státu do Rakouska,

² Bedřich, V., Jakab, M., Kubíková, A., Mašková, V., Minářová, J., Pustchögl F., Wimmerová, S. (2009). *Příběh města Český Krumlov*. Český Krumlov: Český Krumlov.

nebo Německa. První úbytek českého obyvatelstva proběhl s příchodem nacistických vojsk v roce 1938. Další změny a přesuny pak přišly s poválečným vysídlením německého obyvatelstva roku 1945. První změna neměla na úbytek historických pramenů až takový vliv. V druhém případě roku 1938 odešla většina českého obyvatelstva do vnitrozemí a téměř všechny materiály zachycující historii jednotlivých spolků, zanechali její členové ve městě, kde došlo k jejich likvidaci, nebo byly ztraceny při přesunech. Stejně tak skončila po odsunu v roce 1945 i dokumentace o německých spolicích. Nacifikace německých oddílů, především DT, měla ve městě za důsledek její značnou neoblibu u české menšiny. Důvodem bylo jejich nacionalistické smýšlení a výrazné nepřátelství k českému obyvatelstvu, zvláště ke konci 30. let. Po válce byly tedy téměř všechny dokumenty a zápisy o jednotě shromážděny a spáleny.³

Zdrojem informací pro poválečná léta nám byly především zápisky spolků z jednotlivých schůzí, nebo jejich korespondence. Dále to byla dobová periodika jako časopis *Jiskra*, *Jihočeská pravda* a *Jihočeský deník*.

Stěžejním zdrojem postihujícím téměř celou problematiku českého fotbalu ve městě byla zejména kniha od Jírů, M. (2007). *FK Slavoj Český Krumlov*. Velešín: Nakladatelství Růže, kterou vydal k 75. výročí založení českého organizovaného fotbalu ve městě Český Krumlov.

Dalším významným informačním zdrojem nám byla kniha Vaněček, J. (2008). *Bílé vzpomínání*. Černá v Pošumaví: Jihočeský kraj. Tato kniha je soupisem nejen tenisového, ale i celkového sportovního života ve městě. Obě knihy pak v sobě skýtaly široký obrázkový doprovod k daným sportům.

V neposlední řadě to byla vzpomínková kniha Dufek, Z., Kuchtová, L., Nováková, M., Pazderková, V., Resch, P., Volfschutzová, A., Wimmerová, V., Wimmer, B. (2010). *90 let odboru Klubu českých turistů v Českém Krumlově*. Český Krumlov: Tiskárna Šumava. Vydaná členy jednoty u příležitosti jejího devadesátého výročí.

Ne tak textově rozsáhlým, ale co se týče počtu spolků významným zdrojem, byl sborník vzpomínek F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (1980) *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov* vydaný k příležitosti 35. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou.

³ SOA Český Krumlov, fond MNV-1, karton č. 2, neuspořádaný fond.

Velice důležitým zdrojem informací se stala též diplomová práce Havlová, Š. (1987). *Vývoj tělovýchovného hnutí v Českém Krumlově a Velešíně do roku 1945* (Diplomová práce). Praha: UK FTVS. I přesto, že byl její obsah v době jejího vzniku limitován režimem jsme v ní našli mnohá užitečná historická fakta.

Důležitým zdrojem informací, především v oblasti obecných dějin města byla kniha Bedřich, V., Jakab, M., Kubíková, A., Mašková, V., Minářová, J., Pustchögl F., Wimmerová, S. (2009). *Příběh města Český Krumlov*. Český Krumlov: Český Krumlov. Detailně postihující jeho historii.

Významným informačním zdrojem nám byly vzpomínky a zápisky zakladatelů a pamětníků některých spolků, kteří byli přímými účastníky jednotlivých sportovních klání a tělovýchovného života celkově. Zvláštní dík pak patří Ing. Janu Tůmovi a historikovi Josefu Břicháčkovi za doplnění historických událostí na poli hokeje a sportu ve městě celkově.

3 Stručná historie Českého Krumlova

Město Český Krumlov se nachází v jižní části jihočeského kraje. Jeho historický i současný význam je pro danou oblast stěžejní. Kontinuální nárůst počtu obyvatel tohoto regionu proběhl až s rozvojem obchodu a zakládáním obchodních cest. Nejnovější výzkumy ukázaly, že v prostoru druhého zámeckého nádvoří bylo v době 1 500 př. n. l. zbudováno vyvýšené hradiště. Pravěké osídlení zde dosáhlo vrcholu v následujícím období. O 900 let později, v mladší době železné, kdy sem přicházeli Keltové, kteří se zde usídlili na 1 000 let. Jejich civilizace se zde rychle rozvíjela a dosáhla svého vrcholu na přelomu letopočtu. Po 2 000 let, tedy po celou dobu bronzovou a starší dobu železnou zde docházelo k postupnému rozvoji a zkulturnění okolní krajiny. Pozůstatky keltské civilizace jsou patrné především v okolí nedaleké vesnice Třísov, kde se východním směrem od vesnice nacházejí poměrně rozsáhlá a zachovalá keltská opida.⁴ V následujících pěti stech letech, v období stěhování národů, pobývaly na tomto území germánské kmeny. Z této doby existuje jen velmi málo dochovaných předmětů, většinou se však jedná o nástroje či o pozůstatky stavení.

S příchodem Slovanů do Čech, někdy v první polovině 6. století našeho letopočtu, byly ale jižní Čechy téměř vylidněné.⁵ V průběhu prvního tisíciletí našeho letopočtu, konkrétně v 8. století, se zde na těch samých místech jako v období 5 000 př. n. l. usídlili naši první slovanští předkové. Hlavním důkazem jejich osídlení přímo v Českém Krumlově byla polozemnice, neboli zahloubená chata, nalezená archeology roku 1991 přímo na území starého města, v oblasti zahrady u pivovaru na Novém Městě.⁶

Podle řeky Vltavy, konkrétně podle typického zakřivení jejích meandrů, byl odvozen i název města, jež je na latinských listinách nazýváno Crumlovia, či Crumlovium⁷ a později ze staroněmčiny převzatého Krumme Aue, což v překladu znamená v křivý luh.⁸

⁴ Bedřich, V., Jakab, M., Kubíková, A., Mašková, V., Minářová, J., Pustchögl F., Wimmerová, S. (2009). *Příběh města Český Krumlov*. Český Krumlov: Český Krumlov.

⁵ Tamtéž.

⁶ Tamtéž.

⁷ CKrumlov.info. Získáno 15. 10. 2018, z http://www.ckrumlov.info/docs/cz/mesto_histor_himeck.xml.

⁸ Bedřich, V., Jakab, M., Kubíková, A., Mašková, V., Minářová, J., Pustchögl F., Wimmerová, S. (2009). *Příběh města Český Krumlov*. Český Krumlov: Český Krumlov.

Po těchto dílčích osídleních nacházejících se na místech, kde stojí dnešní město, byl roku 1253 postaven Krumlovský hrad. S výstavbou hradu začala i novodobá historie města, od roku 1253 tedy lze mluvit o trvalém a kontinuálně se rozvíjejícím nepřerušném osídlení oblasti. Hrad hned po jeho založení patřil šlechtickému rodu Vítkovců, později známých jako páni z Krumlova. Pro Krumlov typickou erbovní pětilistou růží, pak po prvních krumlovských pánech zdělili i jejich následovníci, Rožmberkové, kteří za své vlády získali městu jeho největší věhlas a zajistili jeho rozrůstání a prosperitu. Obratnost Rožmberků, s níž narůstal také význam Českého Krumlova, jim zajistila, že se v té době stali druhým nejmocnějším rodem v Českých zemích. Po tři staletí od roku 1302 do roku 1602 území Krumlova vzkvétalo. Ať už co se týče stránky populačního růstu, zastavěné plochy, či majetku zámožných měšťanů. Právě ti stavěli ve městě a v podhradí pompézní domy, díky nimž je dnes Krumlov vyhledávanou turistickou lokalitou. V této době rozkvětu dochází i k založení prvního dá se říci tělovýchovného spolku krumlovských městských ostrostřelců, který obdržel svou zakládající listinu od samotného Viléma z Rožmberka již v roce 1554. S tímto datem založení byli ostrostřelci nejstarším spolkem založeným na území města. Svou činnost konali až do 30. let 20. století. V původním významu to byl sbor občanů na ochranu pořádku ve městě, později však zaujímal sbor spíše jen společenskou roli. Dnes jsou jejich vystoupení v obnovené podobě nedílnou součástí každoročních Slavností pětilisté růže.⁹

⁹ Bedřich, V., Jakab, M., Kubíková, A., Mašková, V., Minářová, J., Pustchögl F., Wimmerová, S. (2009). *Příběh města Český Krumlov*. Český Krumlov: Český Krumlov.

Obrázek 1. Nadpis zakládající listiny klubu ostrostřelců. Slavnost konaná roku 1904 na městském náměstí s dobovou fotografií členů a stuhou věnovanou klubu k jeho 350 výročí. SOA Český Krumlov, foto slavnosti je foto reprodukce z Mrázová, Z., Špinar, J., Hudičák, P. (2018). Krumlov město pod věží. Český Krumlov: Halama.

S koncem vlády Rožmberků a nástupem vlády Habsburků odkoupil Český Krumlov císař Rudolf II. Habsburský. Nejen díky tomu, ale i díky blízkosti německy mluvících zemí, se začala na území města rozrůstat germánská menšina. Roku 1622 věnoval Ferdinand II., následovník Rudolfa II., město Eggenberkům. Ti zde vládli téměř 100 let až do roku 1719. Za tuto poměrně krátkou dobu se zde, především zásluhou vévody Jana Kristiána, rozvíjela hudba, divadlo a místní pivovar. V roce 1719 se vlády ujal rod Schwarzenbergů, ti však o rozvoj města neměli velký zájem, a tak do něj dále neinvestovali. Za jejich vlády lze věnovat pozornost místní vládě Josefa Adama (1741–1771), který měl zásluhu na rozšíření tělovýchovy mezi měšťanstvo a na výstavbě městské míčovny, neboli Ballhaus. Ballhaus byl v budově číslo popisné 33 na Novém městě a sloužil zde k pořádání různých her a soutěží i pro méně majetné obyvatelstvo. I když se tehdejší tělovýchova nedala srovnávat s tou dnešní, tímto počinem J. Adam výrazně předběhl svou dobu. Jinak ale Český Krumlov v průběhu Schwarzenberské vlády, což bylo období přibližně dvou set let, ekonomicky i kulturně stagnoval. Tato nečinnost a úpadek zájmu o město, ležící daleko od jádrových oblastí naší země však zapříčinila mimo jiné i to, že se zde zachoval jak nedotčený zámecký

komplex, tak krásné měšťanské domy v centru města v jejich nedotčené podobě.¹⁰ Do poloviny 19. století byla tělovýchova provozována neorganizovaně. Tato situace se změnila v druhé polovině 19. století po pádu Bachova absolutismu.¹¹

¹⁰ Bedřich, V., Jakab, M., Kubíková, A., Mašková, V., Minářová, J., Pustchögl F., Wimmerová, S. (2009). *Příběh města Český Krumlov*. Český Krumlov: Český Krumlov.

¹¹ Havlová, Š. (1987). *Vývoj tělovýchovného hnutí v Českém Krumlově a Velešíně do roku 1945* (Diplomová práce). Praha: UK FTVS.

4 Historie tělesné výchovy a sportu v Českém Krumlově do roku 1918

Český Krumlov typický architekturou svého vnitřního města, byl v období před první světovou válkou městem o počtu několika tisíc obyvatel. Samotné centrum města tvořily obchody, drobné živnosti a řemeslné dílny.¹²

Podle sčítání lidu provedeného roku 1880, uvádělo z celkového počtu 7374 obyvatel města, pouze 1408 obyvatel Českou národnost.¹³ Mimo jiné se zde tedy střetávaly i národnostní zájmy lidí. Díky převaze německého obyvatelstva vznikaly ve městě jako první výhradně německé spolky, následované jejich českými ekvivalenty.¹⁴ Až do 80. let 19. století se soužití obou národností na území města obešlo bez větších problémů a konfliktů.¹⁵ Při dalším sčítání lidu roku 1890 bylo v Krumlově evidováno pouze o 3 česky hovořící obyvatele více, než ve sčítání předchozím tedy 1411. Oproti tomu německy hovořící obyvatelstvo zaznamenalo přírůstek téměř 1 000 osob.¹⁶

První tělovýchovné spolky byly na území města zakládány v druhé polovině 19. století. Jako všechno ostatní, byly i jejich počátky ovlivněny polohou města na pomezí českých a germánských zemí a od ní odvislého národnostního složení. Z událostí, které se staly ve druhé polovině 19. století, nejen v souvislosti s vyostřováním národnostní situace, ale i zakládáním mnoha jednot a uskupení na Českokrumlovsku, musíme zmínit dva české spolky, a to spolek Křen a Národní jednotu Pošumavskou. Uskupení pojmenované Křen bylo prvním ryze českým spolkem na území města. Jeho založení se datuje do roku 1879. Ústředním zájmem jednoty bylo znovuoživení a šíření českého jazyka ve městě a to pomocí rozšiřování a vytváření národních písní a literatury. Po půlroce své existence změnil spolek své jméno na Slovan. Ani toto pojmenování však nebylo finální, a tak o rok později Slovan změnil

¹² Vaněček, J. (2008). *Bílé vzpomínání*. Černá v Pošumaví: Jihočeský kraj.

¹³ Bedřich, V., Jakab, M., Kubíková, A., Mašková, V., Minářová, J., Pustchögl F., Wimmerová, S. (2009). *Příběh města Český Krumlov*. Český Krumlov: Český Krumlov.

¹⁴ Havlová, Š. (1987). *Vývoj tělovýchovného hnutí v Českém Krumlově a Velešíně do roku 1945* (Diplomová práce). Praha: UK FTVS.

¹⁵ Erhartová-Sekyrová, Z. (1983). *Společenský a kulturní život v okrese Český Krumlov na přelomu 19. a 20. století* (Diplomová práce). České Budějovice: JCU PF.

¹⁶ Bedřich, V., Jakab, M., Kubíková, A., Mašková, V., Minářová, J., Pustchögl F., Wimmerová, S. (2009). *Příběh města Český Krumlov*. Český Krumlov: Český Krumlov.

svůj název znovu, na již finální Čtenářskou Besedu (1881). Především kvůli jeho hlavnímu zaměření, jímž byla činnost převážně literárního charakteru.¹⁷

Již podle názvu druhého, výhradně českého spolku, Národní jednota Pošumavská, vznikajícího na území města je patrné, že se jedná o útvar, který byl zcela cíleně založen k obraně českých národnostních zájmů v Pošumaví. Vzniku jednoty předcházely mnohé rozepře a národnostní nepokoje, které eskalovaly až v zakládání spolků, určených k obraně zájmů obou národností. Česká populace žila v pohraničí vždy v souladu s německým obyvatelstvem. Konflikty mezi dvěma národy rozdmýchaly až události druhé poloviny 19. století. V nich se začala nepřiměřeně stupňovat emancipace německého etnika. Nejzřetelnějším postupem jejich rozpínání byla stále více se uplatňující němčina. Německy se mluvilo na úřadech, vznikaly zde, až na jednu výjimku z roku 1882, kdy vznikla za mohutné podpory ÚMŠ (Ústřední matice školská), první výhradně česká škola v okrese, dá se říci pouze německé školy.¹⁸ Téměř všechny velké a důležité podniky ve městě vlastnili pouze majetnější Němci. Postup germanizace se dále projevoval zejména jejich snahou ovládnout strategické instituce, z nichž jedna z nejdůležitějších byla právě instituce školství. Tu měl v pohraničí pod patronátem Deutscher Schulverein, založený roku 1880 právě pro tento účel. Tato organizace se zabývala řízením a správou škol v pohraničí, čímž celé školství v oblasti spadlo pod Německou správu. Zřízení této organizace dalo jasnou záminku české menšině, pokud tedy nechtěla školství při jižní hranici zcela ztratit, založit spolek, jež by v pohraničí tvořil českou protiváhu spolku německému. Později téhož roku byla založena k tomuto účelu ÚMŠ. Její založení mělo v pohraničí jediný zásadní úkol, udržet zde české školství a podporovat tak rozvoj české menšiny. V návaznosti na sílící ambice Němců založil roku 1884 Josef Taschek, jejich českobudějovický představitel a pozdější starosta města České Budějovice,¹⁹ čistě nacionalistický spolek Deutscher Böhmerwaldbund (DB), sloužící pouze německému obyvatelstvu a jeho rozvoji v otázkách hospodářských, sociálních a národnostně kulturních.²⁰ Ústřední matice školská už pak kvůli svému příliš úzkému zaměření pouze na sekci školství nemohla

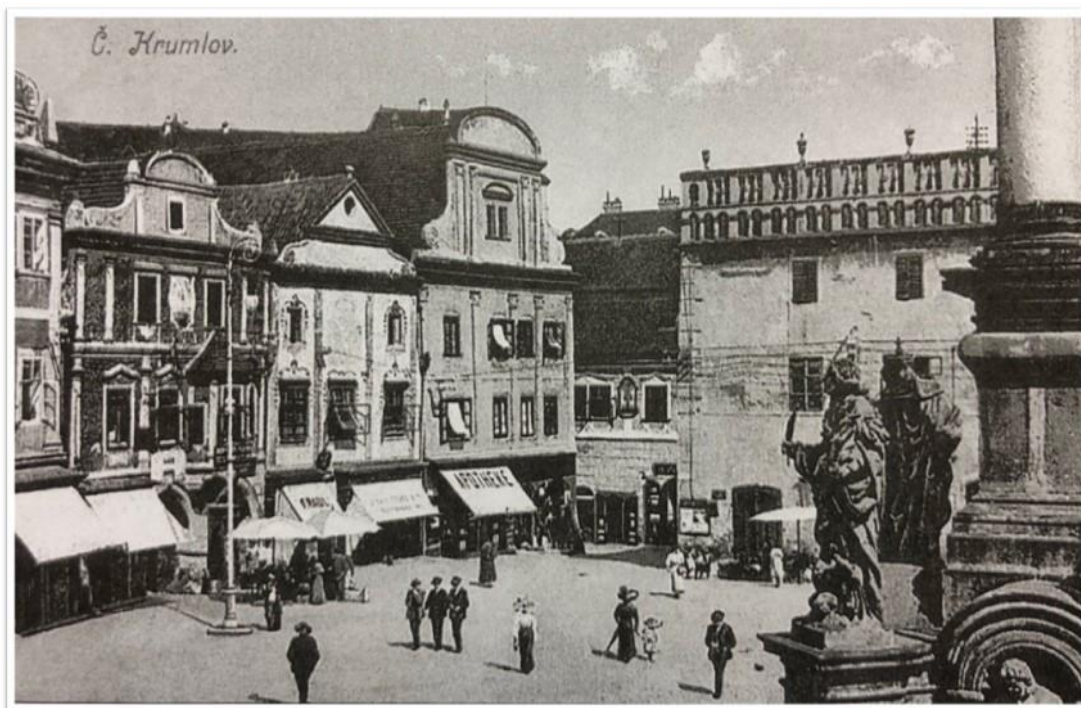
¹⁷ SOA Český Krumlov, fond S – 4, karton č. 1, Čtenářská beseda, 1879–1914.

¹⁸ Drobil, E. (1928). *Národní školství v pohraničních oblastech jihočeských*. České Budějovice.

¹⁹ Štumbauer, J. (2014). *Dějiny německé spolkové tělesné výchovy a sportu v Českých Budějovicích od poloviny dvacátého století do roku 1945*. České Budějovice: Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích.

²⁰ Vondráček, K. (1934). *Padesát let Národní jednoty pošumavské 1884–1934*. Praha. s 195.

tomuto nově vzniklému uskupení konkurovat, a tak opět později téhož roku vznikla Národní jednota Pošumavská. Jakožto protiváha spolku DB se měla starat o rozkvět českého národního smýšlení a národní emancipace.²¹ Další českou institucí vznikající na území města byla Českokrumlovská záložna zřízená v roce 1883. Tento finanční ústav po svém založení sloužil všem obyvatelům jak české, tak německé národnosti, ke snadnému získání peněžního úvěru. Právě zásluhou financí poskytnutých z Českokrumlovské záložny se po celém okrese mohlo rozvíjet i ekonomicky slabší české obyvatelstvo. Z nejvýznamnějších organizací podporovaných právě odsud lze zmínit otevření České školy pokračující, zřízení NJP, založení Řemeslnické jednoty a mnoho dalších i tělovýchovných spolků.²² Významným počinem záložny bylo získání budovy hotelu Růže v aukci. Celý komplex odkoupili majitelé záložny za pouhých 24 000 Kč. Tyto nemalé prostory pak za symbolickou úplatu propůjčovala různým kulturním uskupením a podporovala tak jejich činnost. Nejvýznamnějším tělovýchovným spolkem využívajícím prostory sálu a dvora hotelu byla tělovýchovná jednota Sokol.²³

Obrázek 2. Českokrumlovské náměstí na počátku 20. století lemované německými nápisy na obchodech. Foto reprodukce z Vaněček, J. (2008). *Bílě vzpomínání. Černá v Pošumaví: Jihočeský kraj.*

²¹ Vondráček, K. (1934). *Padesát let Národní jednoty Pošumavské 1884–1934.* Praha. s 195.

²² Čapek, F. M. (1913). *Český Krumlov.* České Budějovice.

²³ Prášková, J. (2010). *K problematice činnosti Národní jednoty Pošumavské na Českokrumlovsku* (Diplomová práce). České Budějovice: JCU PF.

Poslední dvě předválečná sčítání lidu v Českém Krumlově provedená roku 1900 a 1910 uváděla čísla lišící se pouze v řádu desítek. Z celkového počtu 9 400 obyvatel, žilo ve městě pouze 1 560 Čechů, tedy o 150 více, než v roce 1890.²⁴

Obrázek 3. Vpravo plovárna v městském parku. Vlevo žáci plavecké školy z roku 1912. Vlevo SOA Český Krumlov, vpravo foto reprodukce Mrázová, Z., Špinar, J., Hudičák, P. (2018). Krumlov město pod věží. Český Krumlov: Halama.

Tento stručný nástin historického vývoje v pohraničí slouží pro představu a uvedení do situace na Českokrumlovsku. Ve druhé polovině 19. a začátkem 20. století, se zde po mnohých mírných krizích mezi českým a německým obyvatelstvem rozhořel národnostní konflikt a politický boj o oblast sice správně náležící Čechům, avšak ovládanou většinovým německým obyvatelstvem.

4.1 Deutscher Turnverein

První výhradně tělovýchovnou organizací vzniklou na území města byl německý Deutscher Turnverein (DT). Vzhledem k národnostnímu složení města, kde k roku 1880 z celkového počtu 7374 obyvatel bylo pouze 1408 Čechů, se nebylo čemu divit. Početní převaha německých obyvatel však nebyla jedinou příčinou toho, že první organizaci sloužící k vyplnění volného času a rozvoji jak ducha, tak těla, založili Němci. Ruku v ruce s jejich převahou co do počtu obyvatel, to byla jejich větší ekonomická síla a s ní související možnost výstavby tělocvičen a trávení volného času sportem.²⁵ Především díky těmto dvěma fenoménům vznikl v Českém Krumlově roku 1874 německý tělovýchovný spolek Deutscher Turnverein. Bylo to o téměř 20 let dříve, než ve městě vznikla první česká tělovýchovná organizace. DT byl hned po svém vzniku velmi silně podporován nejen hmotně ze strany německého měšťanstva, ale i městskými úřady,

²⁴ Růžičková, J., Škrábal, J. (2006). *Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005, 1. díl*. Praha, s. 202.

²⁵ Prášková, J. (2010). *K problematice činnosti Národní jednoty pošumavské na Českokrumlovsku* (Diplomová práce). České Budějovice: JCU PF.

v nichž vládly německé politické strany. Záhy po jeho založení početně rostla i jeho členská základna. I díky této podpoře si spolek mohl dovolit poměrně nákladnou výstavbu cvičiště na Rozsypu. Později byla plocha využívána i jako fotbalové hřiště. V následujících letech, zejména po vzniku první republiky se stalo dějištěm tělovýchovného dění DT a těžištěm německého sportovního života ve městě vůbec.²⁶

Obrázek 4. Hřiště DT na Rozsypu. Museum fotoateliér Seidel.

O silné materiální, finanční i členské základně oddílu vypovídá i to, že dalším jejím střediskem, byla nynější umělecká škola v Kostelní ulici, tedy budova nemalých rozměrů, ve které roku 1900 cvičilo 600 členů DT.²⁷

Obrázek 5. Skupinové foto členů DT a pořadové cvičení jednoty na cvičišti v Rozsypu. SOA Český Krumlov.

Největší akcí pořádanou DT byly každoroční Turnérské sjezdy. Tato shromáždění měla 2 hlavní účely, první byl účel tělovýchovný, prezentovaný průvodem přes centrum

²⁶ Havlová, Š. (1987). *Vývoj tělovýchovného hnutí v Českém Krumlově a Velešíně do roku 1945* (Diplomová práce). Praha: UK FTVS.

²⁷ SOA Český Krumlov č. kartonu 177, složka 8 K/120, Deutscher Turnverein.

města a následným cvičením v městském parku. Druhým účelem byla prezentace německého nacionalismu a pospolitosti. Na tato shromáždění se sjížděli Němci z širokého okolí. DT se na území Českého Krumlova zasloužila o rozvoj turistiky organizováním hromadných pochodů a výletů do přílehlých destinací. Jedním z nejoblíbenějších cílů se stala rozhledna na Kleti, která byla dokončena koncem druhé poloviny 19. století. O její oblibě vypovídají zápisy návštěvníků v turistické knize uložené na rozhledně. DT však v prvních letech své existence nebyla ryze německým tělovýchovným spolkem. Měla i své české členy z řad bohatých měšťanů. O této skutečnosti vypovídá zápis ze schůze českokrumlovského vlasteneckého spolku Křen, vzniklého roku 1879.²⁸ Česká menšina, pokud se chtěla účastnit organizovaného tělovýchovného života, bohužel neměla v tomto období jinou možnost, než se přidat do DT.²⁹

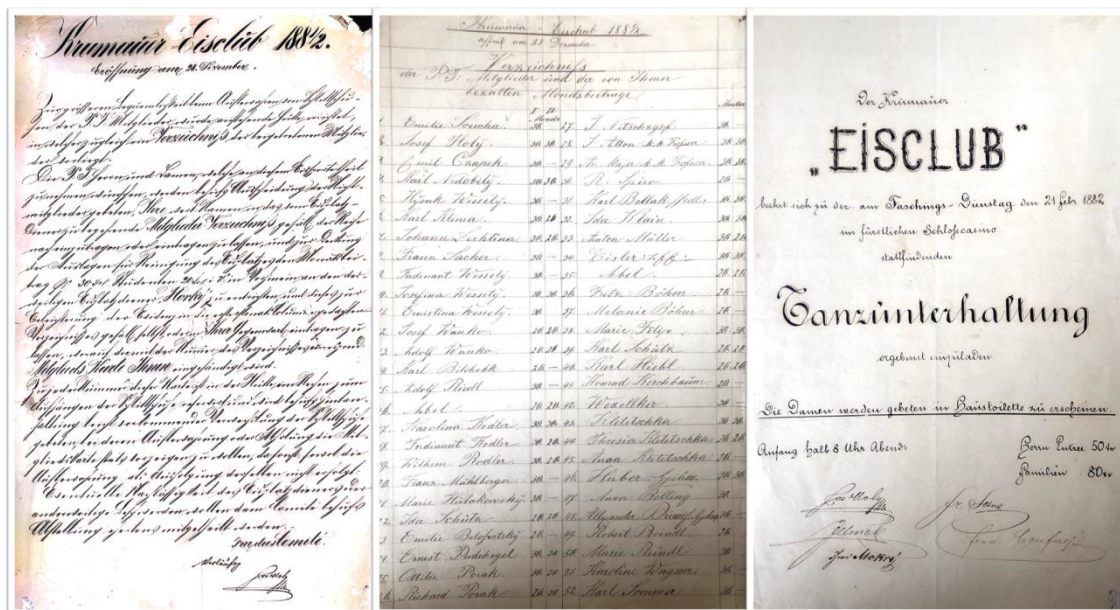
4.2 Der Krumaüer Eisclub

O činnosti Krumlovského klubu bruslařů, založeného 28. prosince 1881, se zachovala pouze ustavující listina klubu a soupis zakládajících 52 členů. Z jeho činnosti pak pouze jedna pozvánka na masopustní slavnost, konanou ve čtvrtek 21. února 1882. Jednalo se o taneční zábavu konanou v zámeckém kasinu.³⁰

²⁸ SOA Český Krumlov, fond S – 4, karton č. 1, Čtenářská beseda, 1879–1914.

²⁹ Havlová, Š. (1987). *Vývoj tělovýchovného hnutí v Českém Krumlově a Velešíně do roku 1945* (Diplomová práce). Praha: UK FTVS.

³⁰ SOA Český Krumlov, fond S – 261, karton č. 1, Krumlovský klub bruslařů, 1881–1884.

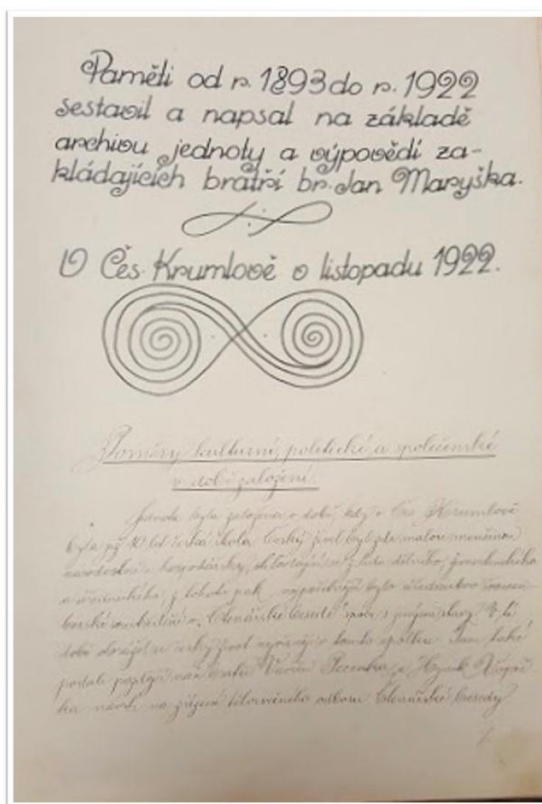

Obrazek 6. Zakládající listina německého klubu bruslařů z roku 1881 se soupisem jeho členů a pozvánkou na večírek klubu konaný 21. února 1882. SOA Český Krumlov.

4.3 Tělovýchovná jednota Sokol Český Krumlov

O založení TJ Sokol v Českém Krumlově se zasloužili čeští vlastenci horlivě podporující vznikání českých spolků na tomto národnostně nevyváženém území. V nepřehledném množství organizací věnujících se různým činnostem, od divadla a čtenářského klubu k řemeslům a jinému, se ve skupinách sdružovali lidé české národnosti. Až do 90. let 19. století zde ale chyběl spolek většího významu. Na území města totiž nefungovala žádná ryze česká tělovýchovná organizace. Ve městech ležících dále od hranic směrem do vnitrozemí se masově rozrůstalo hnutí Sokol, tělovýchovná jednota podobná německé tělovýchovné organizaci Turnverein. Díky existenci těchto dvou fenoménů, rozvíjejícímu se sokolskému hnutí a absenci českého spolku ve městě, se účetní Českokrumlovské záložny Vavřín Pecenka, ve spolupráci s Josefem Šmirousem, Hynkem Jiráskem, Hynkem Vopičkou, Jaroslavem Holíkem, Josefem Mrázkem a Ferdinandem Sládkem, rozhodli založit tělocvičnou jednotu Sokol Český Krumlov. Přípravné práce vedli již výše zmínění sokolové. Někteří z nich měli zkušenosti s životem Sokola v jiných městech, jelikož byli jeho bývalí členové a odchovanci. Pecenka spolu s Hynkem Vopičkou podávali návrh k založení tělocvičného odboru při Čtenářské besedě již dříve před založením jednoty.

Tento návrh však nenalezl v tehdejším výboru pochopení.³¹ Sokol byl založen až roku 1893. Ustavující schůze proběhla 18. července, za účasti 31 členů, jejichž úplný seznam se bohužel nedochoval.³²

Obrázek 7. Úvodní strana Pamětní knihy, s datem založení TJ Sokol a jejími prvními zvolenými činovníky. SOA Český Krumlov.

Tímto se tělovýchovná jednota Sokol stala jedním z prvních uskupení založených na území města. Jejím prvním starostou se stal JUDr. Josef Šmirous. Náměstkem starosty byl Hynek Jirásek a náčelníkem již výše zmiňovaný Vavřín Pecenka. Velkou podporu především v prvopočátcích poskytla vznikající jednotě již téměř 10 let fungující Řemeslnická jednota, odstoupením vhodné místnosti pro tělocvičnu a Českokrumlovská záložna, propůjčením této místnosti za symbolický poplatek. Vznik Sokola měl v tomto období ve městě význam nejen tělovýchovný. Dalo by se říci, že pomocí utužování těla a sdružování a podporování jednoty jeho členů, v něm šlo i o morální posílení českého obyvatelstva v době rakousko-uherského národnostního útlaku. I z těchto důvodů se ještě v tomtéž roce, co byl Sokol založen,

³¹ Krumlovský živnostník Procházka vedl více než 10 let před založením jednoty korespondenci, o zřízení Sokola v Českém Krumlově s Miroslavem Tyršem, avšak jeho agenda nebyla v té době úspěšná.

³² SOA Český Krumlov fond S – 19, karton č. 1, Pamětní kniha tělocvičné jednoty Sokol v Českém Krumlově, 1893–1989.

zvedla z řad početně silnějšího německého obyvatelstva vlna nevole. Němci se snažili Sokol všemožně znemožnit a překazit jeho činnost. Přes jejich mnohé pokusy sabotovat funkci začínající Sokolské jednoty se jim to však nepodařilo. Sokol byl ve svém počátku výhradně mužskou organizací, ale i s tímto omezením získal hned při prvním zápisu do oddílu 40 členů, především pak zásluhou mladých Čechů žijících na území města. Počet členů za prvních 7 let existence jednoty vzrostl, z původních 31 zakládajících členů na 55. Sokol v této době spíše řešil počáteční problémy a správní činnost. Po překonání všech překážek, které mu v jeho začátcích pod nohy kladlo především německé obyvatelstvo se Sokol později v 90. letech 19. století mohl začít věnovat jak činnosti správní, tak činnosti tělocvičné, vzdělávací a zábavné. Byly konány mnohé přednášky, divadelní hry, pořádány taneční hodiny a každoročně minimálně jeden věneček.³³

Již 25. září 1895 zastupoval náčelník Pecenka jednotu na valném sjezdu v Praze, v následujících letech se jednota zúčastnila ustavujících schůzí nových oddílů v rámci župy, župního sletu v Třeboni, nebo například cvičitelských kurzů pořádaných v župě Husově roku 1899. Krumlovský Sokol se v následujících letech rozrůstal a jeho členstvo bylo velmi různorodé. Sdružoval lidi z různých společenských vrstev. Do Sokola chodili cvičit řemeslníci, dělníci, tovaryši, učňové, učitelé, účetní a jiní zámožnější obyvatelé. Celá jednota byla organizována do věkově rozdělených skupin, a to na žactvo, dorost sdružující školní mládež a dospělé jedince. Hlavní tělocvična se nacházela ve dvoře hotelu Růže v Horní ulici.³⁴

³³ SOA Český Krumlov fond S – 19, karton č. 1, Pamětní kniha tělocvičné jednoty Sokol v Českém Krumlově, 1893–1989.

³⁴ Tamtéž.

Obrázek 8. Skupinová fotografie členů Sokola, při slavnostním vyvěšení sokolského štítu 4. března 1906 na dvoře v hotelu Růže. SOA Český Krumlov.

Tyto prostory, které jednotě pronajímala Krumlovská záložna, nebyly nijak vábné ani vyhovující. Též materiální základna tělovýchovné jednoty nebyla dostačující. Členové měli k dispozici pouze nejzákladnější nářadí potřebné k pohybové aktivitě a rozvoji, které dodaly Krumlovskému spolku jeho ochranné sokolské jednoty.³⁵ Jednalo se o hrazdu, bradla, koně, kozu a nějaké žíněny. I přesto, že ani prostory, ani materiální základna nebyly ideální, organizace se neustále rozrůstala a členové do ní docházeli s nadšením. I proto byla povinná účast a nutné zdůvodnění absence pouze formalitou. Cvičilo se na prostných a na nářadí, v tělocvičně byly k dispozici i činky. Roku 1905 chtěli členové Sokola uspořádat veřejné cvičení v přilehlé obci Vyšný u Českého Krumlova. Tento počín však zvedl vlnu nevole u německého obyvatelstva, a tak byla akce po mnohých protestech zakázána.³⁶

Oddíly sdružující dorost a žactvo rozvíjely u svých svěřenců pouze prostná cvičení. Krumlovští Sokolové se pravidelně zúčastňovali výletů a okrskových a župních sletů často pořádaných v Českých Budějovicích, Husinci, Třeboni a Protivíně. Nechyběli ale ani na sletech Všesokolských. Na V. Všesokolském sletu roku 1907 byla

³⁵ První ochrannou jednotou byl oddíl Sokola z Českých Budějovic I., později pak sokolská jednota z Tábora, která byla od roku 1910 po léta patronem mladého jihočeského uskupení.

³⁶ SOA Český Krumlov fond S – 19, karton č. 1 Pamětní kniha tělocvičné jednoty Sokol v Českém Krumlově, 1893–1989.

TJ Sokol Český Krumlov vyznamenána uznáním jejích snah udělením sádrového odlitku zakladatelů hnutí Sokol Fügnera a Tyrše.³⁷

Obrázek 9. Fotografie nejlepších cvičenců z řad mládeže pořízená roku 1913. Uprostřed sedí cvičitel Hynek Vopička. SOA Český Krumlov.

Jednota měla mimo svých starostů, místostarostů a cvičenců také své vzdělavatele. Jelikož Sokol nebyl organizací pouze tělovýchovnou, měli zde i členy zabývající se a přednášející o aktuálním dění jak ve městě, tak v zemi. Jedním z nich byl Bohuslav Ambrož, který před nastoupenou tělocvičnou promlouval právě o aktuálním politickém a jiném dění týkajícím se jak organizace, tak i událostí obecných mimo jednotu. Nebyli to však pouze vzdělavatelé, kdo se přičiňoval o duševní rozvoj členů spolku, existovaly i jiné materiály, které pomáhaly členům najít ten správný životní styl a informovaly o dění v Sokole. Tyto materiály, které informovaly o životě jednoty se nazývaly Věštník Obce Sokolské a Věštník Župy Husovy. Jako menšinové české obyvatelstvo a později vznikající tělovýchovná jednota, navíc z ekonomicky slabšího obyvatelstva, nebyl život TJ Sokol Český Krumlov do roku 1918 vůbec jednoduchý. Její činnost se odehrávala výhradně na ploše národního domu, tedy v prostorách již výše zmíněného dnešního hotelu Růže v Horní ulici. Mimo tyto prostory, na veřejných

³⁷ SOA Český Krumlov fond S – 19, karton č. 1, Pamětní kniha tělocvičné jednoty Sokol v Českém Krumlově, 1893–1989.

prostranstvích ve městě, Sokol vystupovat nesměl. Pokud tedy pořádal nějaké veřejné cvičení přístupné pro nečleny, odehrávalo se právě na tomto dvoře, za zavřenými dveřmi. V případě, že Sokol uspořádal, vycházku do přírody, jejímž cílem bývaly lesy v okolí Krumlova, dnes CHKO Blanský les, nesměli se jí členové zúčastnit v sokolském kroji. Proto se vždy scházeli až na hranici tehdejšího města u hostince Na Trojici odkud mohli jít v průvodu na určené místo. I přesto, že byl rozvíjející se Sokol trnem v oku zdejší německé společnosti, která všemožně sabotovala jeho činnost, vytrval. Rozvíjel soudržnost místního českého obyvatelstva a zasahoval do široké škály kulturního života ve městě. Skromná vystoupení družstev na dvoře hotelu Růže byla velmi úspěšná i přesto, že se na improvizované jeviště vešla pouze bradla. Mimo tato sportovní vystoupení pořádal Sokol večírky, divadla, slavnosti a tradiční šibřinky. Konání těchto událostí mělo mimo význam kulturní i význam finanční, jelikož TJ Sokol a všichni její členové neměli dostatek prostředků na zařízení vhodné tělocvičny a doufali, že právě pomocí těchto aktivit se jim podaří zajistit si vlastní cvičiště a později i sokolovnu. K jejíž výstavbě však nikdy nedošlo.³⁸

Touha žen vytvořit si též vlastní tělovýchovný oddíl se vyplnila 17 let po založení mužské části Sokola. Došlo k tomu 6. ledna 1910, kdy byl v rámci TJ Sokol založen odbor pro ženy. Jeho první starostkou a současně i ženou s největším podílem na jeho založení byla Květuše Engelová. Místostarostkou se stala Jana Činátlová, jejíž zásluhy na založení oddílu žen byly také nemalé. V prvním náboru cvičenek byl jejich počet vyšší, než při prvním náboru mužů a to 43. Ženy se v té době věnovaly pouze cvičení na prostných, kde cvičily s kužely, obručemi a věnci.³⁹

³⁸ SOA Český Krumlov fond S – 19, karton č. 1, Pamětní kniha tělocvičné jednoty Sokol v Českém Krumlově, 1893–1989.

³⁹ Tamtéž.

Obrázek 10. Skupinová fotografie členek TJ Sokol, pořizená na dvoře hotelu Růže v roce 1913, uprostřed vlevo sedí K. Engelová vpravo J. Činátlová. SOA Český Krumlov.

V následujících letech splynul mužský a ženský oddíl v jednotnou TJ Sokol Český Krumlov, vedený jedním starostou, jímž se stal Josef Procházka, dlouholetý starosta mužského oddílu.⁴⁰ Roku 1914 se jednota připravovala na župní slet a akademii, v největším ruchu příprav však byla rozpoutána první světová válka.⁴¹

4.4 Tenis

Historie hry sahá ve městě až na konec 19. století. Roku 1885 si zde Schwarzenbergové v prostorách bývalé letní jízdárny nechali vybudovat první tenisový kurt s pískovým povrchem. Hrací plochu využívali především členové knížecí rodiny a jejich hosté, doplnění majetnými měšťany. Největším tenisovým nadšencem byl dr. Adolf Schwarzenberg, který byl i členem tenisového klubu v Hluboké nad Vltavou. Na jeho popud zde student Puska zasvěcoval do tenisu i majetnou mládež. V návaznosti na rozvoj tenisu byl roku 1909 při budově studentského domu německého gymnázia na Horní Bráně zřízen další tenisový kurt.⁴²

⁴⁰ Havlová, Š. (1987). *Vývoj tělovýchovného hnutí v Českém Krumlově a Velešíně do roku 1945* (Diplomová práce). Praha: UK FTVS.

⁴¹ SOA Český Krumlov fond S – 19, karton č. 1, Pamětní kniha tělocvičné jednoty Sokol v Českém Krumlově, 1893–1989.

⁴² Vaněček, J. (2008). *Bílé vzpomínání*. Černá v Pošumaví: Jihočeský kraj.

5 Historie tělesné výchovy a sportu v Českém Krumlově mezi léty 1918 a 1945

Krátce po vzniku samostatného státu v roce 1918 se vyostřily konflikty mezi Němci a Čechy v pohraničí. Němečtí nacionalisté se nechtěli podříditi nově vzniklé situaci. V roce 1918 byl na kongresu ve Vídni, mezi poslanci obou zemí, Němci zamítnut nárok Čechů na převážně německé pohraniční oblasti. Napjatou situaci přímo na místě částečně vyřešil příchod českého vojska. Definitivní rozhodnutí o tom, komu pohraničí připadne, padlo až na mezinárodních mírových konferencích ve Versailles a Saint-Germain, kde bylo území na základě historického vývoje přiřazeno k příhraniční oblasti nově vzniklého Československa.⁴³ Se vznikem první republiky stoupla sice podpora českého obyvatelstva, avšak jak je uvedeno výše, na území Krumlova byla situace mnohem složitější. V prvních volbách do městského zastupitelstva pořádaných roku 1919, ačkoli již Češi žili ve svém samostatném státě, zvítězila s 36 % hlasů Německá sociálně demokratická strana. Spojené České strany se pak se ziskem 25 % hlasů umístily na druhém místě. Tato skutečnost odpovídá i sčítání lidu provedenému roku 1921. Z celkového počtu 8 337 se hlásilo k české národnosti ve městě pouze 1 840 obyvatel, k německému etniku 6 497 obyvatel.⁴⁴ Češi tedy tvořili pouhou jednu čtvrtinu obyvatel pohraničního města. Celý okres odpovídal trendu, že se snižující se vzdáleností k hranicím se zvyšuje počet německého obyvatelstva. Údaje ze sčítání za celý okres uvádějí, že zde k roku 1921 žilo 58 400 obyvatel z toho 16 295 české národnosti.⁴⁵

Centrum kulturního a tělovýchovného života tvořily i po válce prostory bývalé jezuitské koleje, tedy objekt dnešního hotelu Růže v Horní ulici. Jednou z největších událostí roku byly pro české obyvatelstvo takzvané Matiční slavnosti, pořádané k oslavě založení Ústřední Matice Školské (ÚMŠ). Tyto slavnosti byly největším počinem krumlovských Čechů, kteří při jejich příležitosti uspořádávali průvod přes město, v krojích, s hudbou. Průvod končil v Jelení zahradě, kde se konala následná veselice za znění českých písní. Každý Český spolek, tedy i spolky tělovýchovné,

⁴³ Veselý, J. (1968). *První léta republiky na Českokrumlovsku 1918–1968. Sborník vzpomínek*. Český Krumlov, s. 7.

⁴⁴ Prášková, J. (2010). *K problematice činnosti Národní jednoty pošumavské na Českokrumlovsku* (Diplomová práce). České Budějovice: JCU PF.

⁴⁵ Růžičková, J., Škrábal, J. (2006). *Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005, 1. díl*. Praha, s. 202.

se ve městě této slavnosti účastnily.⁴⁶ V tomto období měl pracující lid pouze jeden den volna v týdnu a tím byla neděle. Sportovní život se tedy odehrával především na městských cvičištích a v parcích. Zápasy byly konány vždy v jediný volný den, jímž byla neděle.⁴⁷

Rozvoj českého školství ve městě přišel se založením první české měšťanské školy, jejíž stavba byla dokončena roku 1919. Vhodné podmínky, nebo alespoň prostor pro další rozvoj skromného českého školství ve městě získali krumlovští až s otevřením školy Tomáše Garrigue Masaryka na Špičáku roku 1929.⁴⁸

Obrázek 11. Slavnostní otevření české školy T. G. Masaryka na Špičáku 1929. SOA Český Krumlov.

V roce 1930 bylo provedeno sčítání lidu, podle kterého na území města žilo 8 692 obyvatel.⁴⁹ Procentuální poměr obou národností můžeme vidět na přiloženém kartogramu, na němž je zřetelné, jak silná byla německá početní převaha v pohraničí. Z 66–80 % německý Krumlov byl v té době jakýmsi předmostím styku obou národů.

⁴⁶ Prášková, J. (2010). *K problematice činnosti Národní jednoty pošumavské na Českokrumlovsku* (Diplomová práce). České Budějovice: JCU PF.

⁴⁷ Havlová, Š. (1987). *Vývoj tělovýchovného hnutí v Českém Krumlově a Velešíně do roku 1945* (Diplomová práce). Praha: UK FTVS.

⁴⁸ Prášková, J. (2010). *K problematice činnosti Národní jednoty pošumavské na Českokrumlovsku* (Diplomová práce). České Budějovice: JCU PF.

⁴⁹ Bedřich, V., Jakab, M., Kubíková, A., Mašková, V., Minářová, J., Pustchögl F., Wimmerová, S. (2009). *Příběh města Český Krumlov*. Český Krumlov: Český Krumlov.

Obrázek 12. Mapa národnostního složení jižních Čech podle úředního sčítání lidu v roce 1930. Český Krumlov jako obec byl zbarven žlutě, to znamená, že byl jedním z posledních měst, kde se úřadovalo česky i německy. Obce vyznačené modře a zeleně měly 80 % a více německého obyvatelstva a neměly tedy povinnost úřadovat v češtině. Mapa z osobního archivu Dr. Andreje Šebeše.

Obyvatelstvo na okrese mělo do roku 1930 kladný přírůstek. Oproti sčítání provedenému roku 1921 přibýlo v oblasti do roku 1930 asi 350 obyvatel.⁵⁰

Vztahy mezi tělovýchovnými jednotami byly až na výjimky dobré. V některých případech, především mezi Sokolem, Dělnickou tělovýchovnou jednotou, Sportovním klubem, německým fotbalovým klubem DFK nebo německou dělnickou tělovýchovnou jednotou ATUS docházelo v tomto období i k přátelským zápasům například ve fotbale, či odbíjené. Třicátá léta a období po hospodářské krizi však přinesla tragickou změnu celé situace. Němci v obavách z počestění Krumlova začali na popud Sudetoněmecké strany skupovat pozemky v příhraničí. Poté co se v sousedním Německu roku 1933 chopila moci nacionalistická strana, byla do mnoha českých tělovýchovných spolků zařazena i branná výchova, která mimo přípravu technické a fyzické obsahovala zejména prvky morálně politické. Tyto počiny se později roku 1933, za podpory České

⁵⁰ Bedřich, V., Jakab, M., Kubíková, A., Mašková, V., Minářová, J., Pustchögl F., Wimmerová, S. (2009). *Příběh města Český Krumlov*. Český Krumlov: Český Krumlov.

obce Sokolské s ustavením Výboru pro zvýšení brannosti lidu, přetransformovaly v celostátní iniciativu.⁵¹ Poněmčování Českého Krumlova se ve druhé polovině 30. let nadále stupňovalo, podíl německého obyvatelstva dosáhl 82 % a byla též zřetelná výrazná nacifikace německého obyvatelstva. Situace se pro místní Čechy stala téměř neúnosnou na přelomu let 1937 a 1938, kdy se v ulicích, na demonstracích pořádaných Sudetoněmeckou stranou, provolávaly požadavky po odtržení Sudet a připojení českého pohraničí k vznikající německé Třetí říši.⁵² Toto období bylo i časem, kdy se české tělovýchovné spolky ve spěchu stahovaly z města, ve snaze zachránit jak majetek svůj, tak majetek spolků, ale především vlastní život. Po podepsání Mnichovské dohody pak v průběhu celého roku 1938 odešlo z města na 2 000 Čechů.⁵³

Obrázek 13. Skupina ozbrojených německých občanů patřící k Sudetoněmeckému sboru dobrovolníků strážící Budějovickou bránu před útokem československého vojska v roce 1938 po uzavření Mnichovské dohody. Foto reprodukce Mrázová, Z., Špinar, J., Hudičák, P. (2018). *Krumlov město pod věží*. Český Krumlov: Halama.

⁵¹ Burian, M. (2012). *Sudetoněmecké nacionalistické tělovýchovné organizace a československý stát v letech 1918 až 1938*. Praha: Karolinum.

⁵² Havlová, Š. (1987). *Vývoj tělovýchovného hnutí v Českém Krumlově a Velešíně do roku 1945* (Diplomová práce). Praha: UK FTVS.

⁵³ Vaněček, J. (2008). *Bílé vzpomínání*. Černá v Pošumaví: Jihočeský kraj.

Město bylo obsazeno Německou armádou 8. října 1938 a začleněno do správy Hornorakouské župy Oberdonau.⁵⁴ Změnou názvu oblasti z Ober Österreich na zmíněný Oberdonau se vrchní velení Třetí říše pokoušelo zcela vymazat z mapy obsazené Rakousko. Příchod armády vítali ve městě nadšení obyvatelé německé národnosti.

Obrázek 14. Slavnostní příjezd Adolfa Hitlera a přilet vzducholodi Zeppelin do Českého Krumlova v říjnu 1938. Foto reprodukce z Lakosil, J. (2018). *Šumava 1938 německá okupace v dobových fotografiích a dokumentech*. Praha: Mladá fronta.

Likvidací všech německých a českých spolků v celých Sudetech bylo pověřeno tzv. STIKO. Z původních 66 408 organizací jich po jeho prověření a následné likvidaci zbylo roku 1940 pouze 14 204.⁵⁵ Po odchodu zbytku českého obyvatelstva se Český Krumlov stal na dlouhých 6 let střediskem úřadů říšské správy.

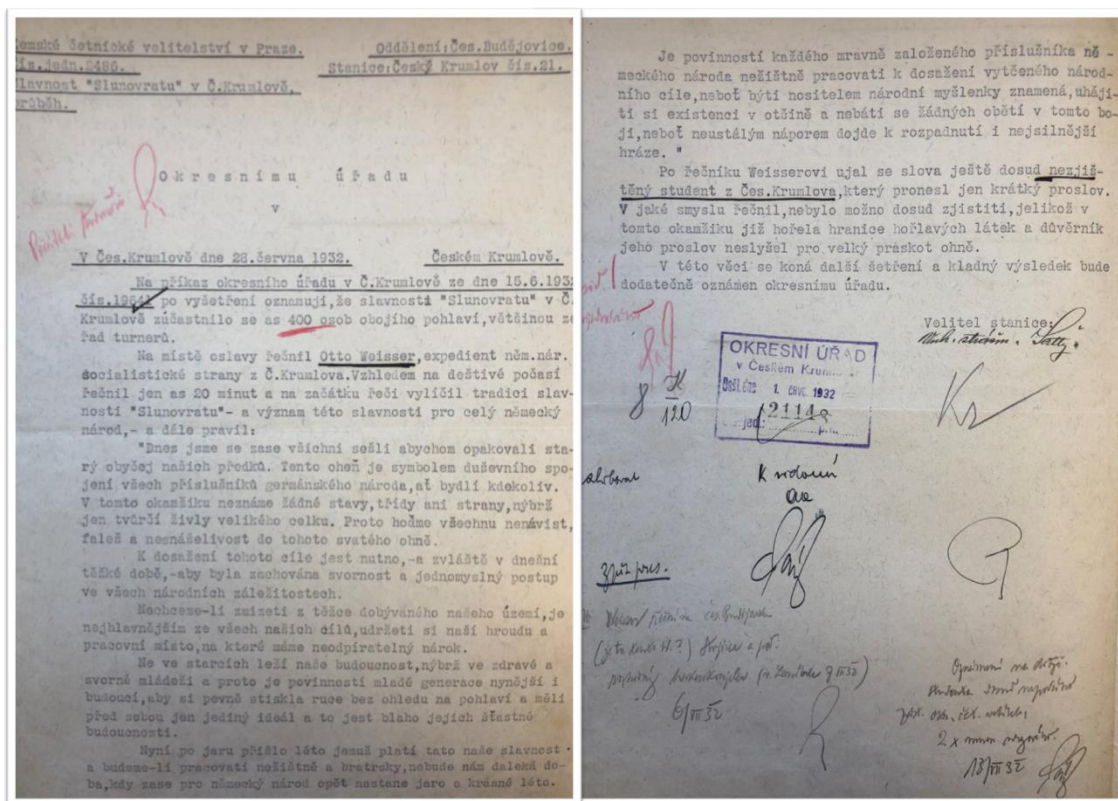
5.1 Deutscher Turnverein

Po vzniku první republiky se většinové německé obyvatelstvo na území města muselo smířit s emancipací českého živlu. Opozicí sílícího českého národnostního smýšlení ve městě se stala právě DT. Zejména ve 30. letech upouštěla jednota od svých tradic a přestávala být spolkem výhradně tělovýchovným. 28. července 1932 se ve městě konaly slavnosti letního slunovratu, na které přišlo 400 obyvatel z řad turnérů. Za německou národní stranu řečnil Otto Weisser. Ve svém proslovu mluvil o spojení všech příslušníků germánského národa a o nutnosti jejich spolupráce v otázce obrany vydobytého prostoru v pohraničí. V tomto boji pak zdůrazňoval především roli mládeže.⁵⁶

⁵⁴ Bedřich, V., Jakab, M., Kubíková, A., Mašková, V., Minářová, J., Pustchögl F., Wimmerová, S. (2009). *Příběh města Český Krumlov*. Český Krumlov: Český Krumlov.

⁵⁵ Král, L. (2006). *Historie německé kopyané v Čechách*. Praha: MJF Praha.

⁵⁶ SOA Český Krumlov č. kartonu 177, složka 8 K/120, Deutscher Turnverein.

Obrázek 15. Zápis Zemského četnického velitelství o proslovu Otto Weissera na slavnosti Slunovratu. SOA Český Krumlov.

Členové organizovaní v DT měli materiální i finanční podporu městské rady. Navíc byl ke konci 20. let do Českého Krumlova vyslán cvičitel z povolání, který se zde měl starat především o výchovu mládeže. Ke změnám u dorostu při DT docházelo postupně, nejprve zrušili kroj, který byl podobný sokolskému. Chlapci začali nosit šedé uniformy, připomínající oděv Hitlerovy mládeže. U dívek zavedli oblek podobný tomu, jenž nosily členky říšského svazu.⁵⁷

⁵⁷ Havlová, Š. (1987). *Vývoj tělovýchovného hnutí v Českém Krumlově a Velešíně do roku 1945* (Diplomová práce). Praha: UK FTVS.

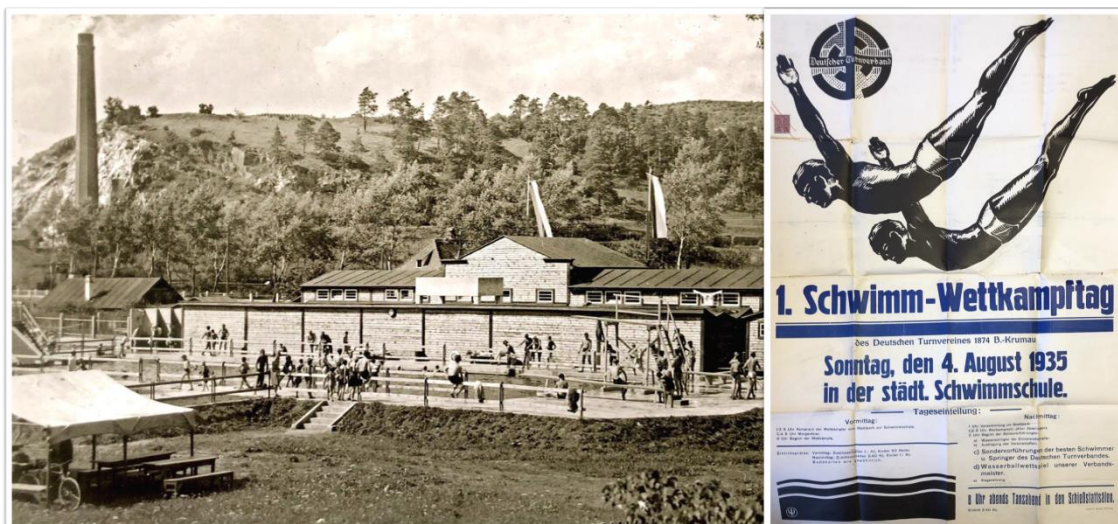

Obrázek 16. Uniformy německé Hitlerovy mládeže. Museenkoeln.de

Cvičitelé, zejména z Německa vyslaný Konrád Henlein, měli říšské školení, a to jak v tělovýchovném systému, tak v ideologické průpravě. Tento obratný vůdce se zasloužil o to, že především ve 30. letech počet členů mládeže v DT prudce rostl, bylo tomu tak nejen z nově přichozích členů, ale i lidí, kteří opouštěli slábnoucí ATUS.⁵⁸ Z korespondenční aktivity spolku z následných let byla jasně viditelná zhoršující se situace. Jde především o dopisy mezi DT, okresním úřadem v Českém Krumlově a četnickým velitelstvím. Všechny aktivity oddílu byly právě těmito dvěma úřady bedlivě sledovány. Turnverein v těchto letech pořádal mnoho různých oddílových akcí a slavností. Celkově byl spolek významným elementem sílcí nacionalizace německého obyvatelstva ve městě.⁵⁹

⁵⁸ Havlová, Š. (1987). *Vývoj tělovýchovného hnutí v Českém Krumlově a Velešíně do roku 1945* (Diplomová práce). Praha: UK FTVS.

⁵⁹ SOA Český Krumlov č. kartonu 177, složka 8 K/120, Deutscher Turnverein

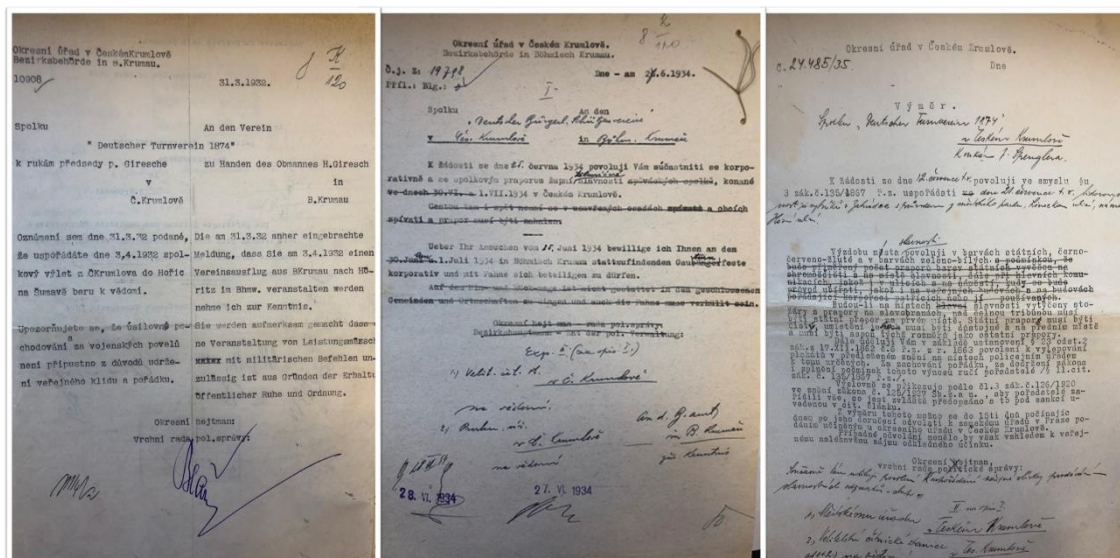
Obrázek 17. Městská plovárna na Chvalšinské ulici ve 30. letech. Plakát DT k plaveckým závodům pořádaným 4. srpna 1935. Vlevo foto reprodukce z Mrázová, Z., Špinar, J., Hudičák, P. (2018). Krumlov město pod věží. Český Krumlov: Halama, vpravo SOA Český Krumlov.

O pochodu z Krumlova do Hořic na Šumavě, který byl plánován na 3. dubna 1932 vedla jednota korespondenci s Okresním úřadem v Českém Krumlově. V dopise, který podepsal tehdejší hejtman, bylo účastníkům výletu výslovně zakázáno usilovné pochodování za vojenských povelů, a to z důvodu udržení veřejného klidu a pořádku.⁶⁰ Při župních slavnostech roku 1934, na kterých si DT vyžádal účast, nesměli její členové v průběhu průvodu v obcích zpívat a bylo jim též přikázáno zahalit spolkový prapor.⁶¹ Roku 1935 jednota pořádala slavnosti s průvodem z náměstí do městského parku. Městským úřadem a četnickým velitelstvím jim byly striktně diktovány podmínky této akce. Mimo jiné jim bylo též přikázáno, že na prvním místě na jejich konečném shromaždišti v městském parku, musí být vyvěšený též český státní prapor, stejných rozměrů jako německý a musí být důstojně umístěný a čistý.⁶²

⁶⁰ SOA Český Krumlov č. kartonu 177, složka 8 K/120, Deutscher Turnverein.

⁶¹ Tamtéž.

⁶² Tamtéž.

Obrázek 18. Korespondence mezi Deutscher Turnverein s Okresním úřadem v Českém Krumlově v letech 1932–1935. SOA Český Krumlov.

Přeměněný Turnverein, především jeho mládežnická sekce se v Krumlově stala základnou silicích nacionalistických projevů.⁶³

Obrázek 19. Plakáty k akcím DT pořádaným ve městě ve 30. letech. První zve na cvičení a veselou mysl do divadla, druhý zve členy jednoty na taneční večer pod heslem „Ski Heil“ sláva lyžím. SOA Český Krumlov.

⁶³ Havlová, Š. (1987). Vývoj tělovýchovného hnutí v Českém Krumlově a Velešíně do roku 1945 (Diplomová práce). Praha: UK FTVS.

Po rozpuštění českých spolků v roce 1938, se kterými byl rozpuštěn i Arbeit-Turn-und Sportvieren (ATUS), se DT společně s Deutscher Fussball klub Krummau (DFK) staly jedinými tělovýchovnými organizacemi na území města. V lednu 1939 byl pak DT rozpuštěn a říšským vedením převeden do Nacionálně-socialistického říšského svazu pro tělesnou výchovu Nationalsozialistischer Reichsbund für Leibesübungen (NSLR) spravovaným NSDAP. Oba dva zbylé krumlovské spolky ukončily svou činnost roku 1942.⁶⁴

5.2 Tělovýchovná jednota Sokol Český Krumlov

Po skončení první světové války, ustanovení samostatného Československého státu a dořešení různých problémů v pohraničí, se pro české menšiny v periferních oblastech jižních Čech mnohé změnilo a šlo o změny především kladné. Tato proměňující se situace se týkala všech společenských vrstev a uskupení, a tedy i TJ Sokol. Šlo především o to, že před první světovou válkou byla jeho činnost značně omezována rakousko-uherským útlakem, zejména veřejná prezentace a sdružování jeho členů na prostranstvích mimo prostory národního domu. Jako první obnovily svou činnost po dvouleté přestávce v tělocvičně nejprve ženy. Stalo se tomu již v dubnu roku 1918. Tělovýchovné cvičení mužů a dorostu vedl po válce Leopold Černý. Obnova jejich činnosti však nešla takovým tempem, jak tomu bylo u žen. Jejich první tělocvičná besídka se odehrála až 15. prosince 1918. Krumlovští sokolové založili též četnu 20 mužů, která byla vycvičena v zacházení se zbraní a sloužila k obraně města v případě nepokojů. 1. května roku 1919 se konalo v ulicích města první veřejné vystoupení TJ Sokol Český Krumlov. Při mohutném prvomájovém pochodu zde zářily i rudé garibaldiovské sokolské košile, za doprovodu žen v typických sokolských halenách. V témže roce mohl již nesvazovaný Sokol uspořádat okrskový slet, spojený se cvičením přístupným veřejnosti. Akce byla uspořádána na cvičišti DT na břehu řeky Vltavy, na Rozsypu.⁶⁵

⁶⁴ Havlová, Š. (1987). Vývoj tělovýchovného hnutí v Českém Krumlově a Velešíně do roku 1945 (Diplomová práce). Praha: UK FTVS.

⁶⁵ SOA Český Krumlov fond S – 19, karton č. 1, Pamětní kniha tělocvičné jednoty Sokol v Českém Krumlově, 1893–1989.

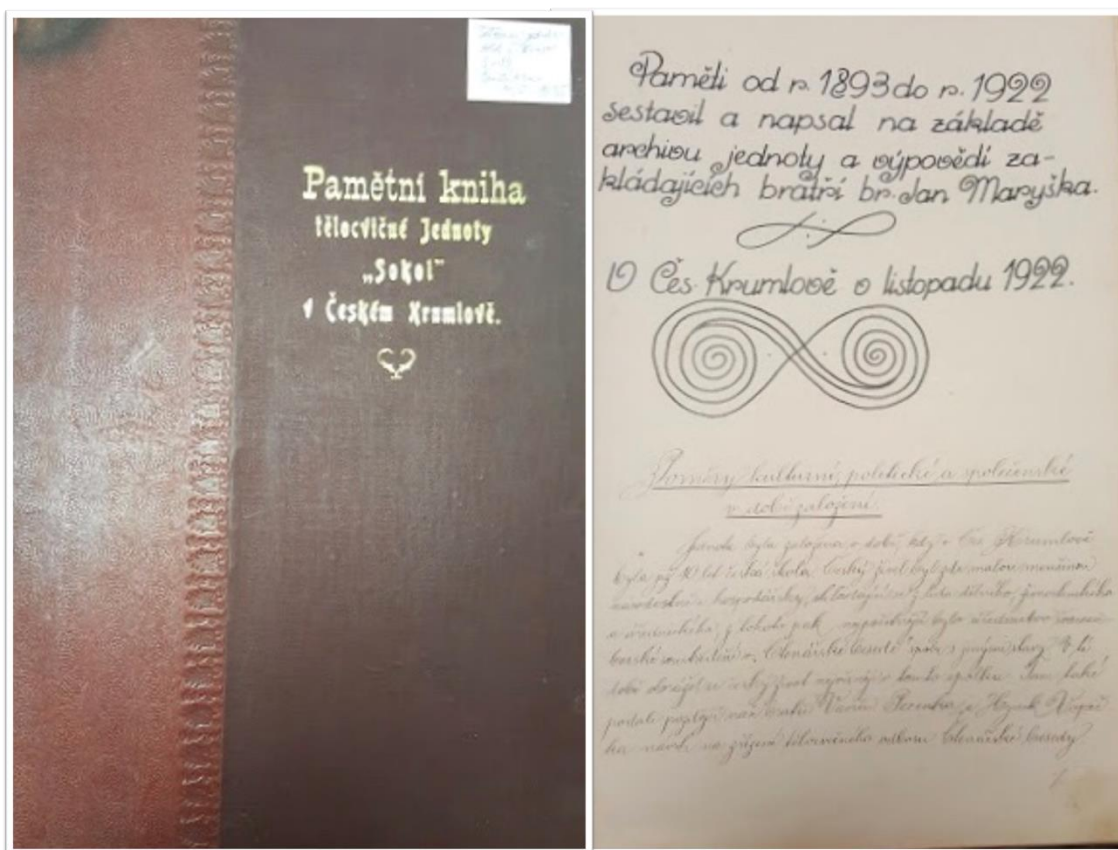
Obrázek 20. Slet okrsku župy Husovy v Českém Krumlově v roce 1919. SOA Český Krumlov.

Také sázení Lípy svobody na terase hotelu Růže, který skýtal sokolům útočiště v době před první světovou válkou, se dělo za hojně účasti nejen krojů Českokrumlovského Sokola, ale i jednot okolních, včetně ochranné Táborské jednoty. Ke dni 28. října 1919 byl Sokoly uspořádán štafetový běh ze sedmi nejkrajnějších jednot v zemi k prezidentu Tomáši Garrigue Masarykovi do Prahy. Jedním ze startovních bodů se stal i Český Krumlov jako místo s jednotou nejjihnější. Běh na trati vedoucí právě z Krumlova zakončil v Praze kronikář Krumlovské jednoty Jan Maryška, který předal prezidentovi Masarykovi pozdravný dopis. Ještě téhož dne se vrátil do Českého Krumlova s pozdravy od pana prezidenta. Velkolepým počinem sokolstva byl VII. Vsesokolský slet, konaný roku 1920. Z českokrumlovské jednoty se ho zúčastnilo 16 cvičících dorostenců, 5 cvičících mužů a 11 cvičících žen. K dalším podnikům organizovaným tělocvičnou jednotou patřily sokolské dny konané 12. září 1920 a 28. srpna 1921, kdy Sokol Český Krumlov vždy navštívila spřátelená jednota Tábor v počtu kolem 100 členů. Spolek se velmi zapáleně účastnil všech kulturních podniků, organizovaných v Českém Krumlově. Sokolové též ve městě organizovali Husovy a Národní slavnosti.⁶⁶

V letech 1922 a 1923 se v Sokole prohlubovala frustrace z absence tělocvičny, především kvůli pozastavení stavby nové školy na Špičáku, jejíž tělocvična měla sloužit

⁶⁶ SOA Český Krumlov fond S – 19, karton č. 1, Pamětní kniha tělocvičné jednoty Sokol v Českém Krumlově, 1893–1989.

i krumlovským sokolům. Výstavba školy však byla přerušena památkovým úřadem z důvodu porušení unikátního výhledu na zámek. Tělocvičná činnost jednoty byla na vysoké úrovni. Bylo zde vynikající nářadové družstvo, které trénovalo na vystoupení v Táboře, k oslavě 40. výročí Táborské jednoty, kam bylo roku 1923 vysláno 40 cvičenců. Výročí slavila také TJ Sokol Český Krumlov, která v tomto roce měla kulaté 30. narozeniny. Na jejich počest byla v neděli 9. září 1923 uspořádána jubilejní mimořádná valná hromada. Na tomto zasedání nechyběli ani členové Táborské jednoty ve výročním počtu 30 návštěvníků. Valnou hromadu zahájil starosta spolku Hynek Vopička přivítacím prolovem, následně byla kronikářem Janem Maryškou čtena jím vedená Pamětní kniha jednoty.⁶⁷

Obrázek 21. Stránky z Pamětní knihy tělocvičné jednoty Sokol Český Krumlov, která zachycuje její historii od roku 1893, do roku 1935. Knihu sestavil a na základě archivu jednoty a výpovědí jejích zakládajících členů sepsal kronikář spolku Jan Maryška. SOA Český Krumlov.

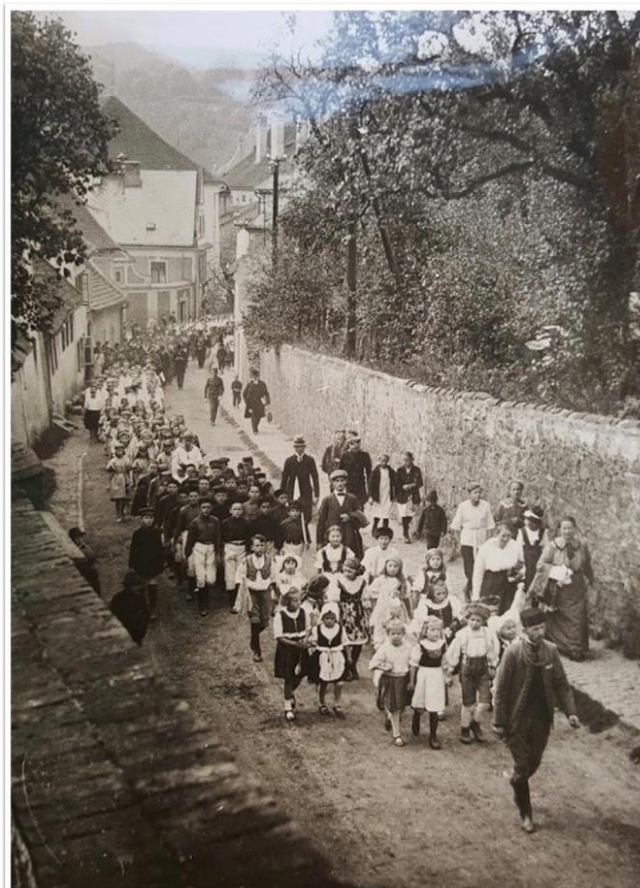
Oslava výročí byla zakončena pochodem na hřiště do Rozsypu, kde se konal sokolský den. Spolek v těchto dvou letech bojoval především s nedostatkem cvičitelů pro žactvo. Vzdělávací činnost byla na vysoké úrovni. Bylo předneseno 6 přednášek

⁶⁷ SOA Český Krumlov fond S – 19, karton č. 1, Pamětní kniha tělocvičné jednoty Sokol v Českém Krumlově, 1893–1989.

a 30 proslovů, sehrány 3 divadelní hry. Byl uspořádán nespočet večerů písní a byla též provedena příprava k ideovým zkouškám žen. Nejvýznamnější událostí roku 1924 byla výborovou schůzí schválená koupě pozemku od správy velkostatku. Na tomto zakoupeném prostranství na Chvalšinské ulici byla plánována výstavba letního cvičiště.⁶⁸ V březnu 1925 bylo zvoleno 6 členů stavebního výboru, kteří měli dohlížet na jeho výstavbu. Ideálně položený pozemek na místě dnešního zimního stadiónu se začal měnit ve sportovní areál. Členové jednoty zde v následujících měsících započali svépomocnou výstavbu letního cvičiště s běžeckou dráhou a plovárnou. Podle dochovaných záznamů náčelnice Sokola Jany Činátlové, odpracovali členové jednoty na stavbě přes 8 000 hodin. Tělovýchovné jednotě mimo její místní členy, stejně tak jak tomu ostatně bylo vždy, poskytovala pomoc i TJ Sokol Tábor, která například platila garanční příspěvky za účast na Vsesokolském sletu. Mimo tuto přímou finanční podporu též věnovala Krumlovskému uskupení mnohé materiální prostředky, ať už to byla různá náradí, nebo panoráma na promítání poučných diapozitivů. Tato panoráma měla pro krumlovské velký význam ze dvou hledisek. První z nich, tedy hledisko vzdělávací již bylo zmíněno v předchozí větě, tím druhým byly finanční příjmy z návštěv na promítání. Tyto příjmy se uschovávaly do fondu na budoucí projekt výstavby sokolovny. Opatrovnící fondu byla náčelnice Sokola Jana Činátlová. Roku 1926 byl celkový počet členů 218, z toho 146 mužů, 72 žen, meziroční přírůstek tvořil 8 členů, a to i přesto, že 11 z nich kvůli nevykonání pracovní povinnosti na výstavbě cvičiště z jednoty vystoupilo. 12. září téhož roku se konal Sokolský den se slavnostním průvodem přes město.⁶⁹

⁶⁸ SOA Český Krumlov fond S – 19, karton č. 1, Pamětní kniha tělocvičné jednoty Sokol v Českém Krumlově, 1893–1989.

⁶⁹ Tamtéž.

Obrázek 22. Slavnostní průvod městem 12. září 1926 v čele jde starosta jednoty H. Vopička. SOA Český Krumlov.

Z další tělocvičné činnosti byly konány 2 besídky a 3 vycházky. Z významnějších okresních akcí lze zmínit účast na župním sletu v Českých Budějovicích za hojné účasti českokrumlovského Sokola. VIII. Všesokolského sletu v roce 1926 v Praze se zúčastnilo 59 členů jednoty, samotného cvičení pak 20 sportovců. Na podzim tohoto roku nově vznikl lyžařský odbor, který měl 11 zakládajících členů. Ještě téhož roku vykonal tento oddíl první 2 vyjíždky. Vzdělávací činnost v tomto období byla spíše slabší, jelikož všichni členové usilovně pracovali na dokončování stavby letního cvičiště. Rok 1927 byl rokem, který se nesl ve znamení rozvoje jednoty ve všech směrech. Celkový počet členů činil 313, 154 mužů, 96 žen, 28 dorostenců, 35 žáků. Na tento hojný meziroční přírůstek mělo vliv především nově otevřené venkovní cvičiště. Členstvo se jako každoročně zúčastnilo župního sletu v Českých Budějovicích, kde závodní družstvo obdrželo 2. místo. Z našetřených peněz se členům jednoty podařilo roku 1927 zakoupit od schwarzenberského ředitele panství zahradu, na které měla později vyrůst toužená

sokolovna. Tato zahrada se nacházela na území dnešní autobusové zastávky Špičák na stejnojmenném sídlišti.⁷⁰

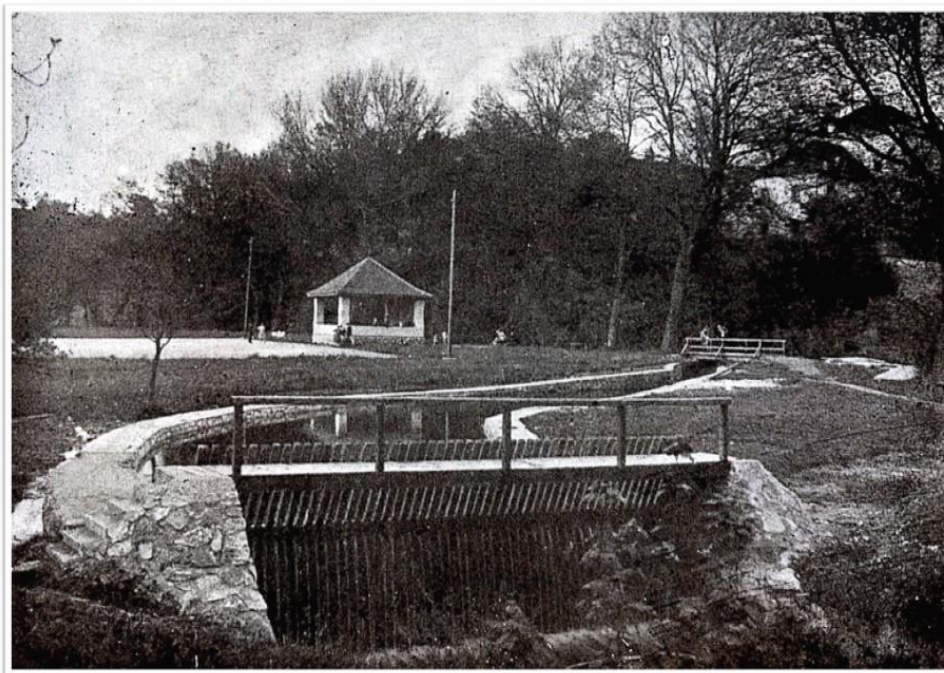

Obrázek 23. Pozemek na Špičáku zakoupený k pozdější výstavbě Sokolovny. SOA Český Krumlov.

Po získání tohoto pozemku se zvedla vlna nevole místního německého obyvatelstva, vedená ředitelem panství panem Müllerem, který byl v té době uživatelem této zahrady. Dále se roku 1927 jednota zúčastnila okrskového sletu v Mladém, zájezdu župy do Velenic a otevření nové sokolovny v Křemži. Událostí vysoce očekávanou bylo slavnostní otevření letního cvičiště a sokolské plovárny na Chvalšinské ulici.⁷¹

⁷⁰ SOA Český Krumlov fond S – 19, karton č. 1, Pamětní kniha tělocvičné jednoty Sokol v Českém Krumlově, 1893–1989.

⁷¹ Tamtéž.

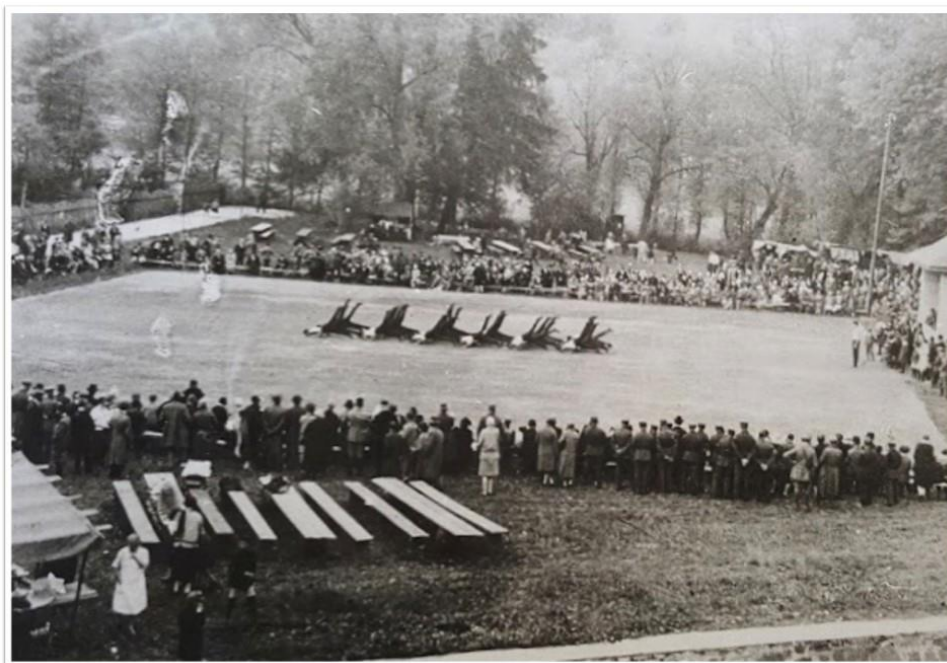
Obrázek 24. Letní sokolské cvičiště s plovárnou na Chvalšinské ulici. SOA Český Krumlov.

Otevření letního cvičiště a slavnostního vystoupení cvičenců se osobně zúčastnil zástupce České obce sokolské dr. Šíp, zástupci župy Husovy, vždy přítomná jednota Tábořská doplněná tehdy i o pěvecký spolek, Pražská tělovýchovná jednota a mnohá okolní, nejen tělovýchovná uskupení. Letní cvičiště bylo po jeho dokončení zapůjčováno bezplatně místním českým školám. V letních měsících byla plovárna pro jednotu též zdrojem příjmů.⁷²

Vnitřní utužení, získávání nových členů a jejich příprava na plánovaný slet župy Husovy, konané poprvé na krumlovském cvičišti, bylo hlavním posláním roku 1928. Počet členů se rozrostl o 34, a to především v dorosteneckých a žákovských kategoriích. Z tělocvičné činnosti se konal okrskový slet v Kaplici, zájezd do Nitry. Slet župy Husovy uspořádaný 23. června 1929 na cvičišti na Chvalšinské ulici, který si nenechalo ujít 53 sokolských jednot. Na sletu cvičilo 266 dospělých členů a 165 dorostenců. V tradičním průvodu šlo kolem 1 000 krojovaných členů, včetně žactva a dorostu.⁷³

⁷² SOA Český Krumlov fond S – 19, karton č. 1, Pamětní kniha tělocvičné jednoty Sokol v Českém Krumlově, 1893–1989.

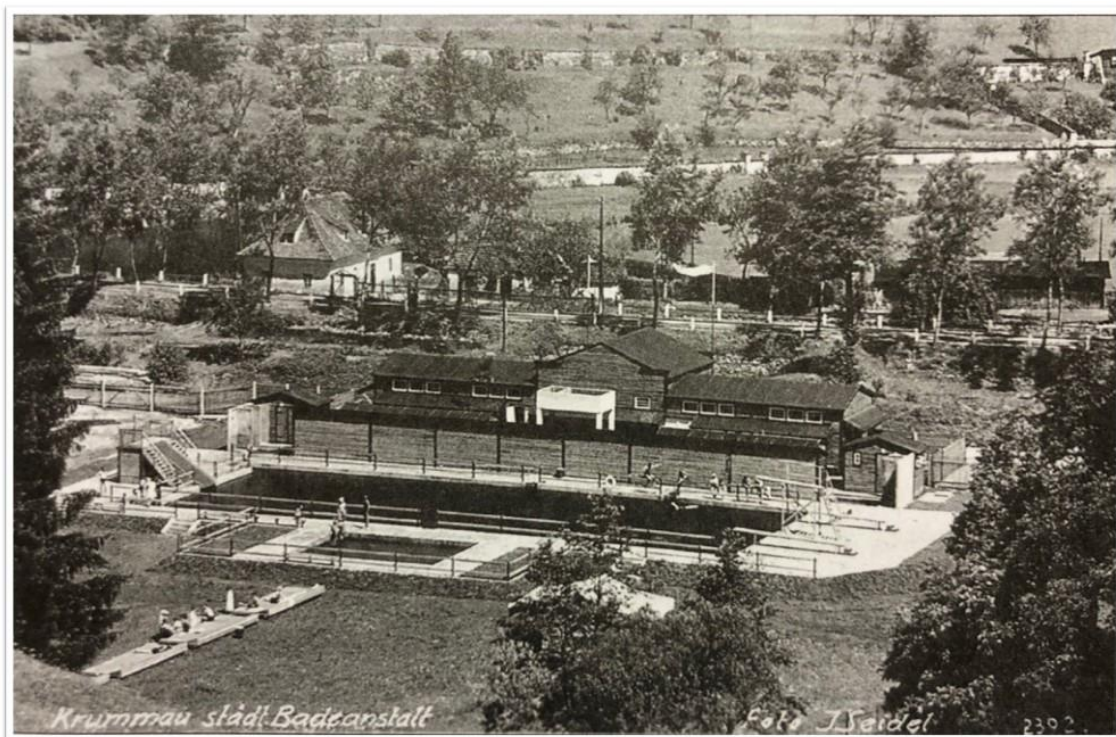
⁷³ Tamtéž.

Obrázek 25. Vystoupení členů Sokola na sletu župy Husovy 23. 6. 1929. SOA Český Krumlov.

V roce 1929 byl též nově založen odbor odbíjené (Woley-ball), jehož prvním vedoucím byl K. Stumpf. Zástupci jednoty se zúčastnili okrskového sletu v Poříčí a župního sletu v Týně nad Vltavou. V září roku 1929 byl zahájen provoz tělocvičny v budově Masarykovy školy na Špičáku, do které se nově přestěhovala i sokolská jednota. Po dohodě s DTJ byly stanoveny dny cvičení ve škole na pondělí středu a pátek. 30. dubna 1931 bylo na výborové schůzi odsouhlaseno zřízení dětského bazénu v prostoru letního cvičiště. Téhož roku byla otevřena městská plovárna, čímž finanční příjmy z té sokolské částečně utrpěly.⁷⁴

⁷⁴ SOA Český Krumlov fond S – 19, karton č. 1, Pamětní kniha tělocvičné jednoty Sokol v Českém Krumlově, 1893–1989.

Obrázek 26. Městská plovárna otevřená roku 1931 v Českém Krumlově. *Museum fotoateliér Seidel.*

Významná členka M. Činátlová zaznamenala velký úspěch na mezižupních závodech v plavání, když v Táboře obsadila 1. místo. Následně se umístila na 4. příčce v plavání na znak a na 5. příčce v plavání na prsa na republikových závodech v Praze. Rok 1932 byl pro celé sokolstvo velkým svátkem, neboť to bylo 100 let od narození jednoho z nejvýznamnějších buditelů českého národa Dr. Miroslava Tyrše. Na počest tohoto výročí se konal IX. Všesokolský slet v Praze za účasti všeho slovanského Sokolstva. Na 40. valné hromadě byl počet členů jednoty 304 z toho 140 mužů, 101 žen a dohromady 63 dorostenců a žáků. Starostou byl Matěj Ševcovic, náčelníkem Josef Mareš a náčelnicí Božena Komrádová. 5. května se odehrál zápas v odbíjené ženského odboru proti Českým Budějovicím s výsledkem 5:0 pro Č. Budějovice. Večer byla po 11 letech konána členská schůze, na které se přednášelo o významu IX. Všesokolského sletu, nově příchozí členové skládali své přísahy a projednával se okrskový slet konaný 22. května toho roku v Krumlově. Kvalifikační závod k IX. Všesokolskému sletu se konal 5. června v Českých Budějovicích. Byli na něj vysláni Josef Mareš a Ferdinand Černý, ten jako jediný dosáhl předepsaných bodů a mohl tedy na Všesokolském sletu závodit. Účast Krumlovské jednoty na IX. Všesokolském sletu v Praze byla velká. Cvičilo tam 6 mužů, 22 žen a 13 dorostenců, v kroji v průvodu bylo 12 mužů, 25 žen, a 13 dorostenců. V tomto roce byla notářem a starostou jednoty

M. Ševcovicem pořízena kniha vzpomínek vzácných hostů na sokolském cvičišti pro podpisování vzácných hostů, kteří jej navštívili. Byla slavnostně předložena k podpisu Dr. Karlu Baxovi, primátorovi hlavního města Prahy, který 14. srpna přijel do Českého Krumlova.⁷⁵

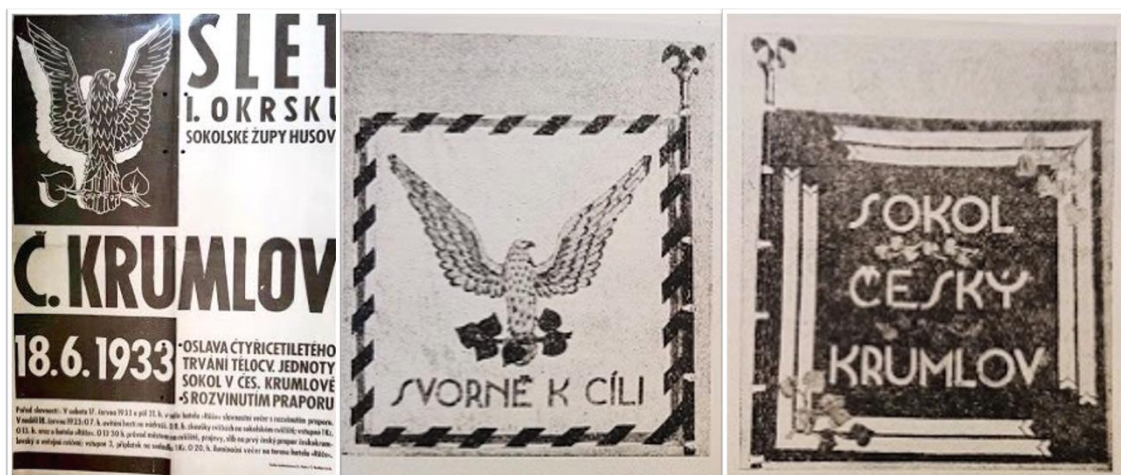
Obrázek 27. Kniha vzpomínek vzácných hostů na sokolském cvičišti s fotografiemi z návštěvy pražského primátora K. Baxy. SOA Český Krumlov.

Oslava stých narozenin Dr. Tyrše se konala 17. září 1932. Všichni členové jednoty se sešli na náměstí, a uctili ho pochodem na Husův vrch za vlakovým nádražím. Na deseti domech, z nichž jedním byla i budova německého gymnázia, byly vyvěšeny sokolské prapory. Orel ani DTJ tuto slavnost nepodpořili. Svou účastí a vystoupením slavnost podpořil jiný městský český spolek a sice hudební spolek Dalibor. Leden 1933 byl ve znamení lyžařských závodů, které se konaly v Křemži a na Kleti.⁷⁶ Zúčastnil se jich Josef Mareš na trati dlouhé 12 kilometrů s časem 1 hodina 31 vteřin. Valný sjezd náčelníků se konal 20. března v Českých Budějovicích. Bratr Ferdinand Černý zde byl vyznamenán diplomem a medailí za 57. místo ze 1 700 účastníků na IX. Všesokolském sletu. Na valné hromadě roku 1933 byl zvolen starostou bratr Vlastimil Konrád, náčelníkem Josef Mareš a náčelnicí B. Konrádová. Byl uspořádán okrskový slet s veřejným cvičením a slavnostním večerem k oslavě 40. výročí založení TJ Sokol Český Krumlov.⁷⁷

⁷⁵ SOA Český Krumlov fond S – 19, karton č. 1, Pamětní kniha tělocvičné jednoty Sokol v Českém Krumlově, 1893–1989.

⁷⁶ Zimní velká voda roku 1934 poškodila jez a plovárnu na cvičišti.

⁷⁷ SOA Český Krumlov fond S – 19, karton č. 1, Pamětní kniha tělocvičné jednoty Sokol v Českém Krumlově, 1893–1989.

Obrázek 28. Plakát sletu I. okrsku Sokolské župy Husovy, se slavnostním rozvinutím nového praporu, vytvořenému k oslavě 40 výročí od založení TJ Sokol Český Krumlov. SOA Český Krumlov.

Zimní měsíce se staly synonymem pro konání lyžařských závodů, roku 1934 byl uspořádán závod v Prachaticích za účasti 8 hlídek, z nichž ta českokrumlovská obsadila, v čase 1 hodina 59 minut, 5. místo. Závodníky byli J. Mareš, F. Černý a J. Španinger. Byl uspořádán též výlet na chatu na Kleti, kde se vůbec poprvé za účasti 2 450 členů obce hrála sokolská hudba, a zpívaly české písně. Na sokolském dni 28. září se konaly závody v lehkooletickém pětiboji a byla představena ukázka denních cviků pro veřejnost. Valná hromada roku 1935 za účasti 114 členů zvolila do funkcí tytéž členy, jako v předchozích letech. Počátek roku se nesl ve znamení oslav narozenin prezidenta T. G. Masaryka. Slavnostního odhalení busty se účastnili bratři a sestry sokolové v krojích a se vztyčeným praporem jednoty zde stáli v prvních řadách. Závody o přebor I. okrsku župy Husovy se konaly 31. března. Závodilo zde 12 účastníků na hrazdě, bradlech, koni „našíř“, koni „naděl“ a kruzích. Nejlepšího umístění dosáhl F. Černý, se 126 body obsadil 3. místo, jako tým s Z. Terynglem a J. Marešem obsadili celkově po sečtení všech bodů 2. místo. 20. července zemřel nejstarší člen a pamětník jednoty Jan Paul. Byl významným členem, který stál v řadách jednoty téměř od jejího založení. Roku 1936 byly zřízeny nové odbory, a to odbor sociální, na podporu méně majetných členů jednoty a odbor loutkářský. Starostou byl v témže roce zvolen jeden z nejúspěšnějších cvičenců krumlovského Sokola Ferdinand Černý. Na návrh bratra T. Pelecha bylo roku 1936 zřízeno v prostorách letního cvičiště nové tenisové hřiště. Řady členů se neustále rozšiřovaly, a tak se roku 1937 stal českokrumlovský Sokol 5. největší jednotou Husovy župy a v polovině roku následujícího, po dalším rozšíření,

dokonce jednotou 3.⁷⁸ Nejlepším cvičencům se roku 1937 dostalo po vítězstvích na župních podnikcích pocty, zúčastnit se za župu závodu ČOS. Jubilejní X. Všesokolský slet se konal za účasti 125 zástupců z krumlovské jednoty. V posledních měsících před jejím přerušením byla činnost Sokola na vysoké úrovni a dařilo se jí jak v přírůstku co do počtu členů, tak v materiální a finanční sféře. Se silícím nacionalistickým tlakem a vystupováním především DT a zemských úřadů, musel ale TJ Sokol Český Krumlov znovu bojovat o svou existenci ve městě. V noci z 29. na 30. září ztratila župa Husova své krumlovské zastoupení. Poslední zpráva v sokolském věstníku hovoří o tom, že: jednota stěží zachránila svůj prapor. Veškerý svůj další majetek museli její členové zanechat ve městě.⁷⁹ Členové jednoty opustili po odtržení sudetské části republiky své domovy a ve spěchu zde zanechali i téměř veškerý svůj osobní majetek, jelikož naprostá většina z nich byla na seznamech Gestapa.⁸⁰

Za 45 let fungování TJ Sokol Český Krumlov, tedy do roku 1938, se ve funkci starostů obce vystřídali již zmíněný Josef Procházka, po něm Čeněk Vopička, Matěj Ševcovič. Náčelníky byli po sobě Vavřín Pecenka, Miroslav Vopička, který však nešťastně padl již v prvních dnech první světové války na bojištích v Srbsku. Po něm převzal náčelnickou trubku vynikající závodník Ferdinand Černý. Náčelníkem, který vedl organizaci až do jejích posledních dnů, byl obuvník Josef Mareš. Z ženských funkcionářek lze zmínit Boženu Komrádovou a Boženu Čínátlovou, které byly po sobě náčelnicemi jednoty. Z výčtu jmen můžeme vidět, že významní funkcionáři v Sokole byli mnohdy i jedněmi z nejlepších cvičenců oddílu.⁸¹

5.3 Tenis

Výstavba tenisových kurtů je po válce úzce spjata s výstavbou městské plovárny na Chvalšinské ulici, která byla dokončena začátkem 30. let.⁸² V prostorách plovárny se nacházel velký bazén pro dospělé o rozměrech 33 x 14 metrů a malý bazén pro děti

⁷⁸ Prášková, J. (2010). *K problematice činnosti Národní jednoty Pošumavské na Českokrumlovsku* (Diplomová práce). České Budějovice: JCU PF.

⁷⁹ Sokolský věstník, roč. 1938.

⁸⁰ Dufek, Z., Kuchotová, L., Nováková, M., Pazderková, V., Resch, P., Volfšchutzová, A., Wimmerová, V., Wimmer, B. (2010). *90 let odboru Klubu českých turistů v Českém Krumlově*. Český Krumlov: Tiskárna Šumava.

⁸¹ SOA Český Krumlov fond S – 19, karton č. 1, Pamětní kniha tělocvičné jednoty Sokol v Českém Krumlově, 1893–1989.

⁸² Od poloviny 60. let byl celý areál z hygienických důvodů uzavřen. V roce 1972 se její budova na popud Městského NV za přenechání materiálu dobrovolníkům z hygienických důvodů zbourala.

6 x 3 metry. Náklady na celé dílo činily asi půl milionu korun a po jejím dokončení ji městská rada pronajímala nájemcům, kteří ji provozovali.⁸³

Tenisové dvorce vznikaly při objektu plovárny v roce 1931 za podpory místních podnikatelů a města. Šlo o 3 zbrusu nové pískové kurty s oplocením a dřevěnými kabinami pod správou města.⁸⁴ Tato nová výstavba umožnila ve městě rozvoj tenisového hnutí. Z jednotlivců, kteří na kurtech hráli, vznikl následně tenisový klub, který měl asi 30 členů včetně žen a mládeže. Všichni tito hráči byli pouze rekreačními tenisty a nezapojovali se do žádné organizované soutěže. Průkopníky tenisu v těchto letech byli dcera továrníka Herschla a předseda tenisového klubu Janowetz. S rostoucí popularitou tenisu i mezi českým obyvatelstvem vznikl jeden kurt i při TJ Sokol, bylo to roku 1936. Rok 1937 se už ale nesl v obavách z nacismu, a ke zřízení odboru tenisu při Sokole ani nedošlo.⁸⁵

5.4 Fotbal

Založení prvního fotbalového klubu bylo jako všechno ve městě, úzce spojeno s národnostní situací a převahou německého obyvatelstva. Úplně prvním fotbalovým uskupením, založeným na území Českého Krumlova, byl DSV Krumau. Počátek tohoto klubu se datuje kolem roku 1910, přesný datum jeho založení však není znám. Svou činnost oddíl přerušil s příchodem první světové války. Na jaře roku 1919 klub svou činnost znovu obnovil.⁸⁶ Jako hrací plocha mu sloužilo hřiště německého DT na Rozsypu. Po svém obnovení se klub přihlásil do mistrovství Jihočeské župy fotbalové (JŽF), jeho žádost byla ale zamítnuta a hrály se tedy pouze přátelské zápasy. Další zamítnutí žádosti roku 1921 způsobilo v týmu rozepře a na jaře roku 1921 byl rozpuštěn.⁸⁷

Deutscher Fussball klub Krummau (DFK) 1921, byl druhým německým fotbalovým klubem. Založili jej němečtí fotbaloví příznivci, z nichž někteří byli z řad toho roku zaniklého DSV Krumau.⁸⁸

⁸³ Vaněček, J. (2008). *Bílé vzpomínání*. Černá v Pošumaví: Jihočeský kraj.

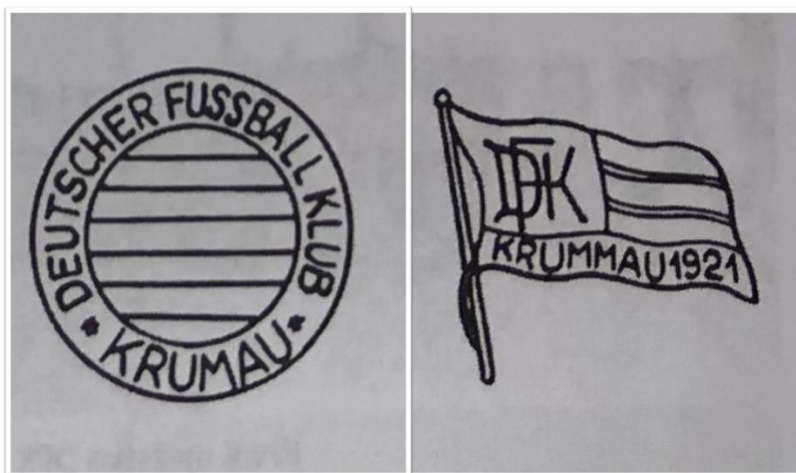
⁸⁴ Kurty byly v zimních měsících pronajímány německému hokejovému klubu pod vedením dr. Tannicha.

⁸⁵ Vaněček, J. (2008). *Bílé vzpomínání*. Černá v Pošumaví: Jihočeský kraj.

⁸⁶ Barvy klubu DSV a později i DFK (DFC) byly zelená a bílá, tedy barvy stejné jako má dnešní FK Slavoj ČK.

⁸⁷ Král, L. (2006). *Historie německé kopané v Čechách*. Praha: MJF Praha.

⁸⁸ V první polovině 20. let byl změněn název klub z DFC Krummau na DFK Krummau. Důvodem pro tuto změnu bylo odstranění amerikanismu z názvu klubu.

Obrázek 29. Znak a vlajka DFK Krummau 1921. Foto reprodukce Král, L. (2006). *Historie německé kopané v Čechách*. Praha: MJF Praha.

Centrem dění pro veškerou aktivitu tohoto uskupení bylo hřiště na Rozsypu,⁸⁹ patřící DT. Svůj úplně první zápas sehrál krumlovský německý klub s DFC Budweis, který porazil 3:2.⁹⁰ DFK se tak jako DSV několikrát pokoušel o vstup do Jihočeské župy fotbalové (JŽF), jeho žádosti se však neseťkaly s úspěchem. Ve 20. letech se tedy nezúčastňoval žádné stálé ligy a hrál pouze přátelská utkání. Za zajímavou zmínku stojí utkání, které se odehrálo roku 1923 na Velikonoce proti židovskému týmu SK Hakoah Wien, který hrál v té době nejvyšší soutěž v sousedním Rakousku. Ostatní zápasy se konaly proti českým klubům z Českých Budějovic a okolí. V těchto letech byl krumlovským hráčům rovným soupeřem pouze Budějovický DFC Budweis, který hrál německou ligu Gau Mitte (župa střed), s nímž krumlovští hráči hlavně ve 30. letech sehrávali výkonnostně vyrovnaná utkání.⁹¹

⁸⁹ SOA Český Krumlov název fondu S – 22, karton č. 1, Německý fotbalový klub Český Krumlov, 1925–1937.

⁹⁰ Král, L. (2006). *Historie německé kopané v Čechách*. Praha: MJF Praha.

⁹¹ Tamtéž.

Obrázek 30. Hráči DFK na Rozsypu před rokem 1930. Foto reprodukce Mrázová, Z., Špinar, J., Hudičák, P. (2018). Krumlov město pod věží. Český Krumlov: Halama.

Roku 1932 byl DFK schválen a přijat do mistrovství I. třídy DFV Gau Mitte.⁹² V tomto župním mistrovství se DFK Krummau utkávali s DFC Budweis, DFC Prag a DSB Prag. V první i druhé sezóně se klubu podařilo s ostatními pouze remizovat a skončil na předposledním místě, před DSB Prag. První příčku ligy obsadil v prvním roce, kdy hrál krumlovský klub Gau Mitte, tým DFC Prag, který se soutěže v dalších ročnících již neúčastnil.⁹³

⁹² Roku 1933 zorganizoval DFK turnaj pro německé týmy z okolí, kterého se zúčastnily kluby z Vimperka, Prachatic a Nové Bystřice.

⁹³ Král, L. (2006). *Historie německé kopané v Čechách*. Praha: MJF Praha.

Obrázek 31. Mužstvo DFK v roce 1933. Zleva Liebisch-Klemm-?-Gaffel-Klima-Hrebetschek-Menzl-Wildt-Fladerer-Schalek-Rubin. Foto reprodukce Král, L. (2006). Historie německé kopané v Čechách. Praha: MJF Praha.

V sezónách 1934/35, 1935/36 a 1937/38 se hráči DFK Krummau umístili v Gau Mitte dokonce nad svým Budějovickým soupeřem.⁹⁴ První příčku se jim však nikdy obsadit nepodařilo.⁹⁵ V sezóně 1936/1937 se v lize utkaly pouze tým DFK Krummau a DFC Budweis. Názornou ukázkou výkonnostní převahy krumlovského DFK nad českými protivníky z okolí, může být vzájemné utkání s SK Český Krumlov, sehrané roku 1932, které dopadlo 22:0 ve prospěch DFK. Tuto porážku, ne však v tak velkém rozdílu, vrátil Sportovní klub německému oddílu až o 6 let později roku 1938, kdy jej porazil sice ne tak vysokým rozdílem 3:1.⁹⁶

⁹⁴ Štumbauer, J. (2014). *Dějiny německé spolkové tělesné výchovy a sportu v Českých Budějovicích od poloviny dvacátého století do roku 1945*. České Budějovice: Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích.

⁹⁵ Král, L. (2006). *Historie německé kopané v Čechách*. Praha: MJF Praha.

⁹⁶ Havlová, Š. (1987). *Vývoj tělovýchovného hnutí v Českém Krumlově a Velešíně do roku 1945* (Diplomová práce). Praha: UK FTVS.

Obrázek 32. Plakáty k zápasům konaným mezi a DFK Krummau a jeho soupeři na hřišti v Rozsypu. SOA Český Krumlov.

Roku 1939, po odtržení Sudet, hrál DFK fotbalové mistrovství župy Gau Oberdonau, což byla říšská župa, zahrnující po anšlusu Rakouska, Horní Rakousy, a nově připojené jihočeské okresy Kaplici a Český Krumlov. V této lize hráli společně s DFK Krummau týmy DFC Budweis, Admirál Linz, Germania Linz, SV Urfahr, RSG Linz, Hertha Wels, Welser SK, Salzburger SK a další. Po propuknutí války byla soutěž přerušena, ale koncem října 1939 se zápasy začaly opětovně pořádat.⁹⁷ S nastolením vlády Třetí říše se změnila i organizace německého klubového fotbalu. Stejně tak jak tomu bylo u DT, bylo tomu tak i u DFK. Všechny kluby se musely z nařízení říšskoněmecké vlády organizovat do nově vzniklé Nationalsozialistische Turngemeinde (NSTG). S tímto sloučením se oddílům změnily i názvy, například z DFK Krummau na oficiální NSTG Bohmisch Krummau. Celá reorganizace skončila roku 1940, kdy byly všechny kluby definitivně sjednoceny do jednoho celku, pod vedení říšské vlády.⁹⁸

⁹⁷ Štumbauer, J. (2014). *Dějiny německé spolkové tělesné výchovy a sportu v Českých Budějovicích od poloviny dvacátého století do roku 1945*. České Budějovice: Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích.

⁹⁸ Král, L. (2006). *Historie německé kopané v Čechách*. Praha: MJF Praha.

Posledním zápasem klubu jehož záznamy se dochovaly, je utkání z března roku 1942, kdy mužstvo NSTG Krummau prohrálo se svým dřívějším rivalem z Českých Budějovic, přejmenovaným na NSTG Budweis, v přátelském zápase na Rozsypu 0:13. Tato vysoká porážka byla zapříčiněna odchodem některých krumlovských hráčů na frontu a naopak posílením budějovického klubu o hráče z tamní základny Wehrmachtu.⁹⁹ K rozpuštění klubu došlo později roku 1942.¹⁰⁰

Fotbal se na Českokrumlovsku těšil velkému zájmu i u českých obyvatel města. Jak je zmíněno výše, jako první zde existovaly německé kluby DSV a DFK. Samostatný český oddíl krumlovského fotbalu nevznikal v Českém Krumlově, ale v přílehlé 2 kilometry vzdálené obci Domoradice, kde se již před druhou světovou válkou roku 1929 semklo několik mladých sportovních nadšenců a vytvořili první české fotbalové družstvo.¹⁰¹ Tímto se položily základy českému fotbalu v okolí Českého Krumlova. V začátcích se toto mužstvo nejvíce potýkalo s nedostatkem financí, a tak bylo na jeho zapálených členech, aby si pomocí příspěvků pronajali louku od místního sedláka a zkulturnili ji jako hřiště. První fotbalové zkušenosti získával nově vzniklý tým od svých německých protihráčů z klubu DFK. Jelikož mužstvo ještě nebylo zapsáno v žádném fotbalovém svazu, klub si sám organizoval zápasy přátelského charakteru se soupeři z okolních vesnic a malých měst.¹⁰²

Činnost Domoradického fotbalového klubu a jeho nadšených členů pozorovali se zájmem mladí sportovně založení obyvatelé Českého Krumlova. Ve 30. letech se krumlovští rozhodli založit si vlastní klub, který vzešel z kořenů právě domoradického mužstva, a to zejména přesunutím jejich hráčské, a sice nevelké, ale i tak materiální základny do Krumlova. Tento přesun spoluorganizovali hráči a činovníci domoradického mužstva, spolu s krumlovskými sportovními nadšenci. Z nejvýznamnějších osobností to byli bratři K. a J. Synáčkové, J. Remta, K. Hoďánek, J. Gallistl, J. Salon a bývalý náčelník TJ Sokol Český Krumlov V. Pecenka. V roce 1932,

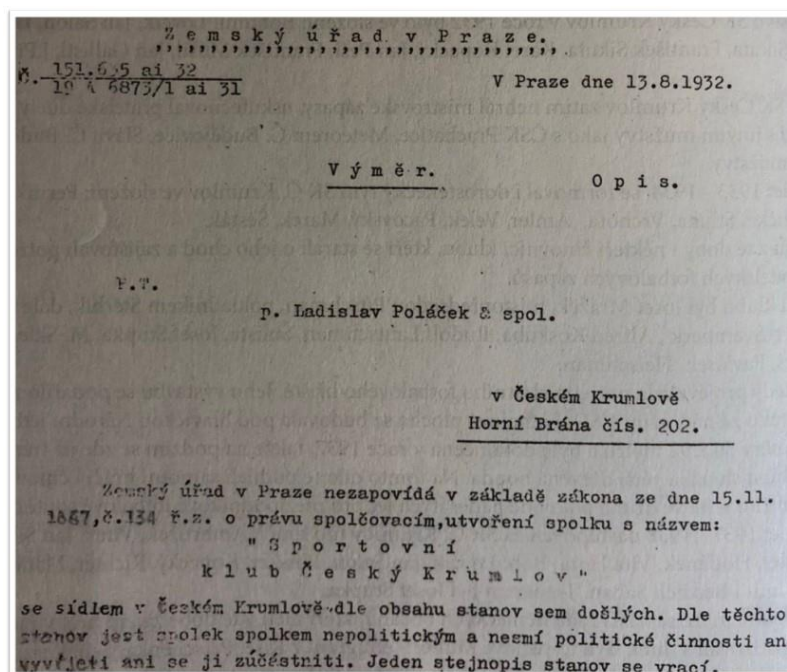
⁹⁹ Štumbauer, J. (2014). *Dějiny německé spolkové tělesné výchovy a sportu v Českých Budějovicích od poloviny dvacátého století do roku 1945*. České Budějovice: Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích.

¹⁰⁰ SOA Český Krumlov název fondu S – 22, karton č. 1, Německý fotbalový klub Český Krumlov. 1925–1942.

¹⁰¹ Průcha, M., Zuntých, Z. (2013). *Jihočeské fotbalové kluby*. České Budějovice: Jihočeská fotbalová o. s.

¹⁰² Jírů, M. (2007). *FK Slavoj Český Krumlov*. Velešín: Nakladatelství Růže.

konkrétně 13. srpna, oficiálně vznikl SK Český Krumlov. Dokumentem, který vydal Zemský úřad v Praze mu bylo uděleno právo slučovací.¹⁰³

Obrázek 33. Dokument potvrzující slučovací právo SK Český Krumlov. SOA Český Krumlov.

Tímto vstoupil český fotbal na Krumlovsku do fáze organizované pravidelné činnosti. Tato nová situace nebyla nijak po chuti německému obyvatelstvu, ani samotnému DFK. Nově vzniklý klub neměl k dispozici své vlastní hřiště a Němci mu nechtěli své hřiště, postavené na náklady německých obyvatel pro spolek DT, propůjčit k pravidelné pohárové soutěži. V témže roce, kdy byl klub založen, o měsíc později, vyšel v novinách článek, který uváděl: „SK Český Krumlov hlásí, že vzhledem k tomu, že hřiště, které má zapůjčeno současně s jinými pěti německými korporacemi, nemá na mistrovské zápasy volné a v důsledku toho mistrovství JŽF zúčastnit se nemůže“.¹⁰⁴ První sestavu klubu tvořili B. Lovčík, J. Salon, J. Remta, K. Synáček, J. Sikuta, F. Sikuta, K. Kopecký, J. Pešl, F. Musil, J. Gallistl, J. Pinsker, V. Hora.¹⁰⁵ Nové uskupení se tedy zatím stejně tak jako jeho domoradický předchůdce neúčastňovalo pohárových zápasů, ale pouze utkání přátelských. Jeho nejčastějšími soupeři byli hráči německého DFK. Utkávali se však i s jinými týmy, například ČSK Prachatice, Meteorem České Budějovice, Slávií Č. Budějovice, Římovem a jinými.¹⁰⁶

¹⁰³ SOA fond S – 21, karton č.1, Sportovní klub Český Krumlov.

¹⁰⁴ Jihočeský sportovní týdeník, č. 2. (1932).

¹⁰⁵ SOA fond S – 21, karton č.1, Sportovní klub Český Krumlov.

¹⁰⁶ Jírů, M. (2007). *FK Slavoj Český Krumlov*. Velešín: Nakladatelství Růže.

Obrázek 34. Plakát k utkáním mezi S.K. Český Krumlov a jeho soupeři na hřišti v Rozsypu. SOA Český Krumlov.

V průběhu prvních let sportovní činnosti klubu se pod jeho záštitou budovala i dorostenecká základna. Činovníky klubu starajícími se v té době o jeho chod a organizaci byli předseda Mrázek, místopředseda Pitschman a pokladník Štěrbík. Od počátku činnosti oddílu se silně projevovala potřeba vlastního hřiště, především díky neustálému přetahování a neshodám s německými jednotami, s nimiž se SK dělil o jejich hrací plochu. Díky značnému zájmu obyvatelstva o fotbal, se výstavbu hřiště podařilo zahájit roku 1936, kdy byl na pozemku ČSD za nádražím položen základní kámen stavby. Sportovní plocha se budovala pod záštitou Národní jednoty Pošumavské (NJP) a měla rozměry 50 x 92 metrů. K dokončení stavby došlo rok po jejím započetí, koncem léta 1937.¹⁰⁷

Obrázek 35. První dochovaná fotografie hráčů SK z roku 1937. Zleva stojí J. Sikuta, J. Salon, Remta, Pešl, Musil, Synáček, F. Sikuta, Kopecký a trenér Slepánek. Dole jsou Pinsker, B. Lovčík, Gallistl. SOA Český Krumlov.

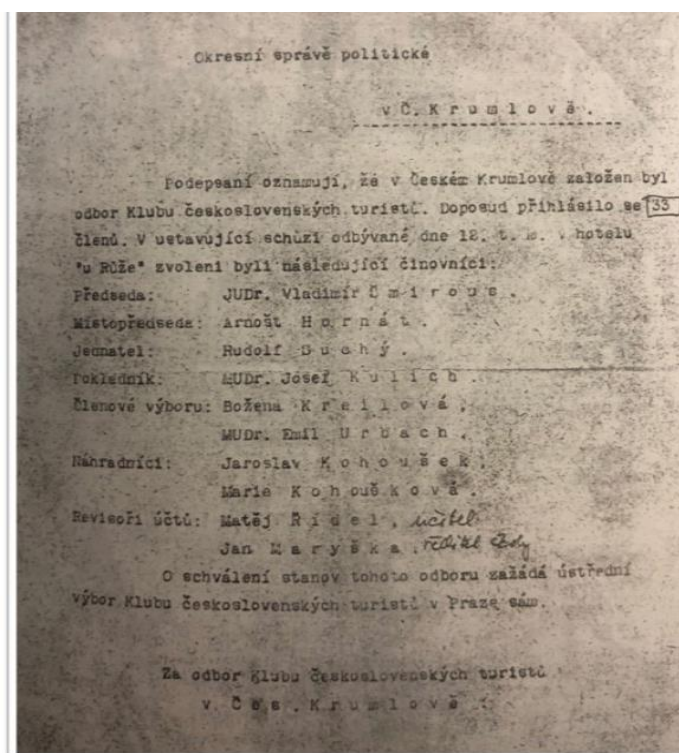
¹⁰⁷ Jírů, M. (2007). *FK Slavoj Český Krumlov*. Velešín: Nakladatelství Růže.

Na podzim už bylo hřiště plně využíváno pro tréninky a první zápasy. Klub měl tedy konečně, po svých začátcích na hřišti DT v Rozsypu, vlastní hrací plochu a mohl vstoupit do fotbalové ligy. Oficiálním trenérem se po zbudování hřiště a nástupu mužstva do pohárové soutěže stal Josef Stupka. SK Český Krumlov tedy vstoupil do III. třídy Jihočeské fotbalové župy, kterou se mu roku 1938 podařilo vyhrát. Pozitivním faktem, i z mimo fotbalového hlediska bylo, že i přes většinovou nepřízeň německého obyvatelstva, se našli Němci, kteří měli zájem nastupovat za český sportovní klub.¹⁰⁸

Tyto zprávy o výsledcích klubu v soutěži a jeho kladném vlivu na národnostní situaci zastínila přicházející okupace. Spolu s postoupením Sudet Německé říši a zabráním Českého Krumlova, zanikl na dobu dlouhých 7 let i slibně se rozvíjející českokrumlovský fotbal.¹⁰⁹

5.5 Klub českých turistů

Historie klubu se začala psát na ustavující schůzi, která proběhla 12. května 1920.¹¹⁰

Obrázek 36. Oznámení o založení KČT Okresní politické správě v Českém Krumlově 15. května 1920. SOA Český Krumlov.

¹⁰⁸ Jírů, M. (2007). *FK Slavoj Český Krumlov*. Velešín: Nakladatelství Růže.

¹⁰⁹ SOA fond S – 21, karton č.1, Sportovní klub Český Krumlov. 1932–1992.

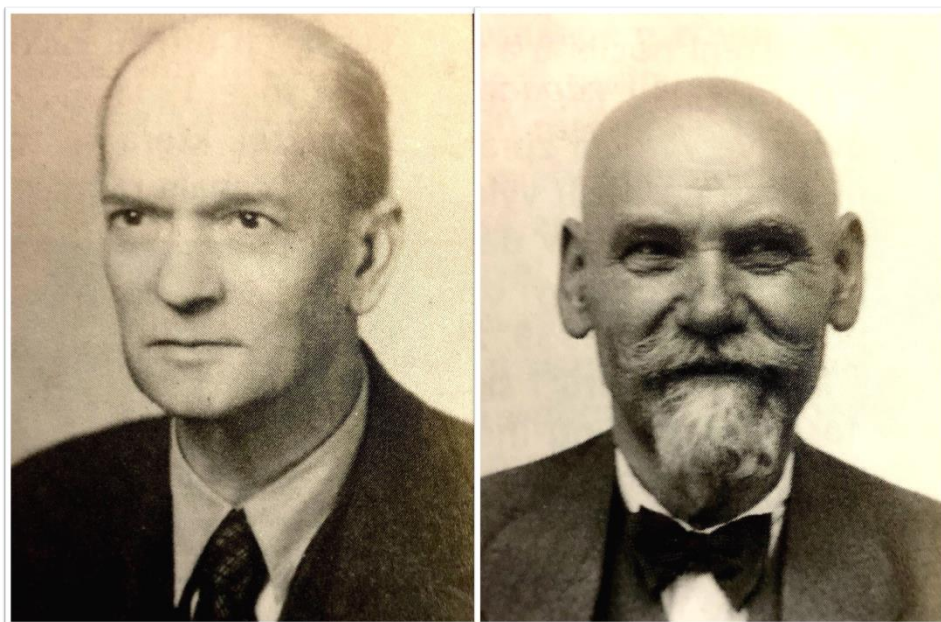
¹¹⁰ SOA Český Krumlov, fond S – 70, karton č. 1, Klub českých turistů, 1920–1996.

Noví členové oddílu však svou činností podporovali a rozvíjeli turistiku ve městě a okolí již před první světovou válkou. Do roku 1914 fungovali českokrumlovští turisté spíše jako odbor nadšených sportovců, kteří zde organizovali turistiku a všemožně podporovali její rozvoj. Stejně jak tomu bylo u ostatních spolků zakládaných v pohraničním městě, měl i KČT svůj společenský význam především pro minoritní české obyvatelstvo. Po neúspěšných snahách v předválečném období, zorganizovat centrálně řízený KČT, byl se vznikem první republiky tento nedostatek napraven. S vytvořením Jihošumavské župy tak vznikl i oddíl KČT pro tuto oblast s vedením v Českých Budějovicích. Do této jednoty patřily kluby v Českém Krumlově, Kaplici, Volyni, Českých Budějovicích a Českých Velenicích. Jihošumavská župa se roku 1926 sjednotila s župou Západošumavskou a v rámci KČT tak vznikla největší československá jednotná župa Šumavská. V samotném Českém Krumlově proběhla ustavující schůze v centru českého, nejen sportovního, života ve městě, v budově hotelu Růže. Zakládajících členů klubu bylo 33 a hned na ustavujícím sezení byli zvoleni významní činovníci. Předsedou se stal JUDr. Vladimír Šmirous¹¹¹, syn prvního starosty TJ Sokol Český Krumlov Josefa Šmirouse,¹¹² pokladníkem byl zvolen MUDr. Josef Kulich.¹¹³

¹¹¹ První starosta klubu V. Šmirous vedl odbor až do přerušení jeho činnosti roku 1939.

¹¹² SOA Český Krumlov fond S – 19, karton č. 1, Pamětní kniha tělocvičné jednoty Sokol v Českém Krumlově, 1893–1989.

¹¹³ Dufek, Z., Kuchotová, L., Nováková, M., Pazderková, V., Resch, P., Volfschutzová, A., Wimmerová, V., Wimmer, B. (2010). *90 let odboru Klubu českých turistů v Českém Krumlově*. Český Krumlov: Tiskárna Šumava.

Obrázek 37. První předseda KČT V. Šmirous, s pokladníkem J. Kulichem vpravo. Foto reprodukce Dufek, Z., Kuchotová, L., Nováková, M., Pazderková, V., Resch, P., Volfschutzová, A., Wimmerová, V., Wimmer, B. (2010). 90 let odboru Klubu českých turistů v Českém Krumlově. Český Krumlov: Tiskárna Šumava.

Turistice se již dříve před vznikem jednoty věnovaly NJP, nebo Sokol. Avšak až vznik samostatného oddílu Klubu československých turistů započal ve městě její větší organizovaný rozvoj v oblasti. Především vlivem velkého zájmu turistů o Šumavsko a jeho zkulturnění a přiblížení české veřejnosti, mělo tehdy KČST velmi vřelé vztahy právě s NJP. V prostorách hotelu Růže byla za podpory městské záložny zřízena noclehárna se 140 lůžky pro potřeby přespání příchozích turistů, kterým se tak otevírala zcela nová možnost poznávání jihočeského (šumavského) okolí. Klub mezi své členy přijímal výhradně české obyvatelstvo a nijak, ačkoli se to nabízelo například při značení turistických tras, nespolupracoval se svými německými protějšky ve městě. Do klubu přicházeli jako členové především příslušníci střední vrstvy. Učitelé, úředníci, vojáci a živnostníci. Počet členů klubu se neustále rozrůstal, avšak celodenní výlety, především kvůli šestidennímu pracovnímu týdnu, bylo možné pořádat pouze jedenkrát v týdnu nebo o svátcích. Například roku 1927 bylo krumlovským KČST uspořádáno pouze 11 celodenních výletů. Ze 100 zapsaných členů se jich zúčastňovala průměrně jedna čtvrtina. Dle jmenných soupisek členstva mnohých spolků na území města je vidět, že co se týče sportovních uskupení, byli v oddílech ti samí nadšenci, kteří usilovali o rozvoj české části města. Činnost KČST však na Krumlovsku nespočívala pouze v organizaci pěší turistiky. Na jednotu se především kvůli převážně německému osídlení v pohraničí obraceli i turisté z celé republiky, s prosbou o pomoc

s naplánováním tras v oblasti, nebo žádostmi o průvodce. O chod oboru a plnění vytyčených povinností se ve 20. letech zasloužil již zmíněný předseda V. Šmirous a vrchní berní správce Rudolf Šupík. Pod jejich vedením bylo na klubem spravovaném území k roku 1927 vyznačeno 318,5 km turistických tras. Jednou z největších událostí oddílu byla účast při pořádání Maticních slavností roku 1924, jichž se zúčastnil i tehdejší předseda KČST dr. Guth Jarkovský. Krumlovský klub byl malý a nemajetný, nenechal si však ujít žádnou z mnoha příležitosti podpořit české obyvatelstvo a jeho počiny a projekty v okolí, na mnohých z nich se i sám podílel. Jednalo se například o protest proti oddalování výstavby českých škol v Českém Krumlově, účast na otevření české školy ve Vyšším Brodě, členové navštívili první valnou hromadu KČST ve Volarech a pořádali maticní slavnosti.¹¹⁴ Oblíbeným cílem krumlovských turistů byla rozhledna na Kleti, vystavěná roku 1822 Josefem ze Schwarzenberku. O 100 let později, roku 1925 byla k této rozhledně přistavěna i horská chata.¹¹⁵ Jejího slavnostního otevření se členové Klubu krumlovských turistů nezúčastnili, především kvůli tomu, že chata byla svěřena pod patronát Němcům. Jako cíl jejich túr a výletů ji však v následujících letech hojně využívali. Dalšími vyhledávanými cíli oddílu byla přilehlá vesnice Přídolí, Kvítkův dvůr, nebo Větrní. Roku 1926 pořádal klub výlety po okolí a zprostředkoval průvodce pro 13 odborů z celé republiky. Největší zájezd toho roku byl organizován z Tábora, odkud dorazilo na 70 účastníků v nákladních autech. Pro přespolní oddíly bylo oblíbeným cílem výprav Lipensko a to většinou přes Rožmberk, do Vyššího Brodu dále na Čertovu stěnu, Vítkův Kámen a přes Frymburk zpět do Krumlova. Členové Klubu krumlovských turistů se zasloužili o rozvoj cestovního ruchu po celém jihu Čech.¹¹⁶

Na počátku 30. let měl klub dle výroční zprávy 88 členů, kteří se svou prací především na značení cest, provádění turistů po městě nebo organizování výletů po okolí výrazně podíleli na rozvoji oddílu. Významným ochotníkem jednoty byl Jindřich Činátl z pro českou menšinu ve městě významné rodiny Činátlových.

¹¹⁴ Dufek, Z., Kuchotová, L., Nováková, M., Pazderková, V., Resch, P., Volfschutzová, A., Wimmerová, V., Wimmer, B. (2010). *90 let odboru Klubu českých turistů v Českém Krumlově*. Český Krumlov: Tiskárna Šumava.

¹¹⁵ Kletř. Získáno 15. října 2018, z <http://www.klet.com/historie.html>.

¹¹⁶ Dufek, Z., Kuchotová, L., Nováková, M., Pazderková, V., Resch, P., Volfschutzová, A., Wimmerová, V., Wimmer, B. (2010). *90 let odboru Klubu českých turistů v Českém Krumlově*. Český Krumlov: Tiskárna Šumava.

Byl to právě on, kdo se v téměř naprosté většině případů staral o vedení prohlídek města a školení nových průvodců. Zvyšující se emancipace německého národa po období krize, se roku 1933 podepsala i na činnosti KČST. Tento zvyšující se tlak německého etnika se projevoval vyvěšováním německých vlajek a především upožaďováním, nebo úplným vynecháváním českého jazyka na orientačních tabulích i na hlavním městském náměstí.¹¹⁷ Jednou z posledních akcí pořádaných jednotou byla oslava 15 let trvání klubu, konaná 21. července 1935.¹¹⁸

Obrázek 38. Plakát k oslavě 15 let výročí od založení KČT v Českém Krumlově. SOA Český Krumlov.

Po podepsání Mnichovské dohody a umístění mnohých jmen členů klubu na seznamy gestapa, se pro ně stal život ve městě nemožným, a tak v obavách o bezpečnost svou a svých blízkých Krumlov opustili. Po záboru pohraničí a obsazení Českého Krumlova německými vojsky odešel odtud i zbytek členstva.¹¹⁹

¹¹⁷ V letech těchto tragických událostí do klubu docházelo kolem 110 členů.

¹¹⁸ Dufek, Z., Kuchotová, L., Nováková, M., Pazderková, V., Resch, P., Volfšchutzová, A., Wimmerová, V., Wimmer, B. (2010). *90 let odboru Klubu českých turistů v Českém Krumlově*. Český Krumlov: Tiskárna Šumava.

¹¹⁹ Tamtéž.

5.6 Tělovýchovná jednota Orel

Vznik křesťanské tělovýchovné jednoty Orel je v Českém Krumlově datován k počátku roku 1921. Jejími prvními členy a zakládajícím výborem byli minorita-lidumil Václav Navrátil, čeští kaplani Rada a Tetour a v neposlední řadě člen Revoluční národní rady František Jakeš.¹²⁰ Prvním a jediným starostou byl již výše zmíněný F. Jakeš, později vedoucí české skupiny obyvatel na Krumlovské radnici.¹²¹

Obrázek 39. Zakládající člen a první starosta českokrumlovského jednoty Orel F. Jakeš pózující v kroji roku 1920. SOA Český Krumlov.

Jednota jako taková byla součástí II. okrsku jihočeské orelské župy, která nesla podle tehdejšího zvyku jméno vlasteneckého biskupa J. V. Jirsíka. II. okrsek mimo českokrumlovské jednoty čítal i jednotu Křemežskou, jednotu z Brloha a Dubného. Členové organizace cvičili v prostorách českokrumlovského kláštera, v místnosti bývalé jídelny. Cvičenci byli rozděleni do 6. skupin dle pohlaví a věku na žactvo, dorost a dospělé. Samotná cvičení probíhala dvakrát v týdnu, pod vedením náčelníka F. Jakeše

¹²⁰ SOA Český Krumlov název fondu S – 11, č. kartonu 1, Jednota Československého orla, 1921–1947.

¹²¹ Jakeš, J. (1980). Ke vzniku a činnosti tělocvičné jednoty Orel v Českém Krumlově. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 18–20). Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.

a náčelnice V. Mandelíčkové. Orlovna byla vybavena jak nářadím na cvičení, jako jsou hrazda, bradla, kruhy, žebřík, šplhadla, tak drobným cvičebním náčiním jako jsou činky a kužely. Cvičební hodina začínala vždy pořadovými cviky, pokračovala cvičením na prostných, cviky na nářadí s různými hrami a celou jednotku uzavíral pochod se zpěvem. Tato tělovýchovná činnost však nebyla jedinou sportovní aktivitou, do které se Orel ve městě zapojoval. Jeho členové se věnovali také lehké atletice, odbíjené, a po spojení s několika šikovnými hráči ze Sokola zde vzniklo i kvalitní družstvo stolního tenisu. Náčelník F. Jakeš byl významnou krumlovskou osobností i na poli sportu. Sdružovali se kolem něj i nadšení příznivci lyžování, kteří pořádali lyžařské túry na Kletě. V létě se cvičilo venku, v městském parku na cvičišti, které využívaly všechny tělovýchovné spolky ve městě, kromě Sokola a německých jednot, které měly svá vlastní cvičiště na Chvalšinské ulici a na Rozsypu. Zájemců o prostor cvičiště v parku bylo tedy mnoho, a proto se o něj Orel musel dělit s proletářskou tělovýchovnou jednotou, proti které také občas sehrával utkání ve volejbale. Vztahy s ostatními sportovními oddíly ve městě měl Orel dobré, asi nejkladnější byl vztah s TJ Sokol, který členové orelské jednoty dokonce dvakrát podpořili účastí na Všesokolském sletu a to roku 1932 a 1938. Každoročně se větší města spadající do II. okrsku jihočeské orelské župy střídala v pořádání takzvaného Orelského dne. Krumlovská jednota pořádala tuto slavnost v letech 1929 a 1937. Den byl pokaždé zahájen průvodem od hotelu Růže a pokračoval přes náměstí do Jelení zahrady, kde se odpoledne po zkouškách konalo veřejné cvičení.¹²² Krumlovský Orel se často potýkal s nedostatkem financí, přesto se pár zapálených členů, zúčastnilo i několika Orelských sletů. Sice v malém počtu, ale i tak to byla pro krumlovskou jednou velká událost. Pokusem o získání většího množství financí bylo zapůjčení loutkového divadla od Národní jednoty Pošumavské. Tato loutková představení se stala brzy po celém Krumlově vyhlášenými, a tak bylo možné přispět ze vstupného na rozvoj jednoty a ušití krojů. Z dalších akcí pořádaných jednotou lze jmenovat Mikulášské zábavy, vánoční besídky a šibřinky.¹²³

¹²² SOA Český Krumlov název fondu S – 11, č. kartonu 1, Jednota Československého orla, 1921–1947.

¹²³ Jakeš, J. (1980). Ke vzniku a činnosti tělocvičné jednoty Orel v Českém Krumlově. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 18–20). Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.

V roce 1930 se Orel společně se Sokolem a DTJ částečně přesunul ze své původní tělocvičny v jídelně kláštera, do nově dokončené základní školy T. G. Masaryka na Špičáku. Jako všechny ostatní spolky měl i Orel na Českokrumlovsku problémy se získáváním mladých lidí, kteří museli, především kvůli nepřízni německých zaměstnavatelů, odcházet za prací do vnitrozemí.¹²⁴ Roku 1933 vstoupil Orel s narůstající emancipací německého národa do Výboru pro zvýšení brannosti lidu, založeném tohoto roku za asistence ČOS.¹²⁵

Obrázek 40. Vlevo členové jednoty roku 1934, uprostřed stojí její zakladatel F. Jakeš. Na obrázku vpravo je Orelský vůz na Národních slavnostech roku 1936. SOA Český Krumlov.

Orel pokračoval s brannou výchovou svých svěřenců, pořádáním branných závodů a cvičení až do roku 1938. Na posledním veřejném vystoupení před okupací, se z branného repertoáru jednoty cvičily sestavy šermu s bodákem. Dle posledních záznamů, měla jednota při svém zániku roku 1938, aktivních 92 členů. První a jediný starosta jednoty F. Jakeš se stal roku 1938 první obětí přicházejících nacistů. Tento rok byl posledním oficiálním rokem orelské jednoty ve městě vůbec, neboť Orel už svou činnost po neúspěšných snahách po válce neobnovil.¹²⁶

5.7 Arbeiter-Turn-und Sportverein

ATUS byl nový typ tělovýchovné organizace, který vznikl bezprostředně po první světové válce. Jednota se celým jménem nazývala Arbeiter-Turn-und Sportverein (ATUS) česky pak Německá dělnická tělocvičná jednota. Sdružovali se v ní obyvatelé z řad pokrokově smýšlejícího dělnictva. V Českém Krumlově vznikla tato

¹²⁴ Jakeš, J. (1980). Ke vzniku a činnosti tělocvičné jednoty Orel v Českém Krumlově. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 18–20). Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.

¹²⁵ Burian, M. (2012). *Sudetoněmecké nacionalistické tělovýchovné organizace a československý stát v letech 1918 až 1938*. Praha: Karolinum.

¹²⁶ SOA Český Krumlov název fondu S – 11, č. kartonu 1, Jednota Československého orla, 1921–1947.

tělocvičná organizace v roce 1924 při Německé Sociálně demokratické straně.¹²⁷ V této době se všem novým organizacím dobře dařilo a ani ATUS nebyl výjimkou. Od svého založení se velmi rychle rozrůstal a v roce 1926 čítal téměř 300 členů. ATUS byl výjimečný v tom, že bez výjimky sdružoval, a to právě v oblastech naší vlasti, kde toho bylo nejvíce potřeba, jak německé, tak i české obyvatelstvo. Oddíl bez rozdílu přijímal i místní komunisty. Tato tělovýchovná jednota, především díky společným zájmům a cílům, velmi úzce spolupracovala s českou DTJ. Oddíly spolu sehrávaly zápasy v házené a pořádaly štafetové běhy. Konala se též fotbalová utkání proti SK Český Krumlov.¹²⁸ ATUS se dokonce účastnil i sokolských veřejných cvičení a akademií.¹²⁹ Byl to tedy spolek, který na území města podporoval a snažil se utužovat česko-německé vztahy. Díky tomuto snažení byl však tento revoluční a pokrokový oddíl později ve 30. letech trnem v oku německým nacionalistům ve městě. Oddíl byl rozdělen do tří věkových skupin na žactvo, dorost a dospělé. Všechny tyto skupiny se věnovaly především kolektivním sportům a to odbíjené, házené a košíkové. Po dobu nepříliš dlouhé existence organizace zde pracovali funkcionáři J. Taisler, K. Walter. Posledním předsedou organizace byl F. Tweraser. Tito členové byli většinou z řad Německé sociálně demokratické strany. Jednota pořádala různá veřejná cvičení, na cvičišti v městském parku. Jako cvičitel jednoty působil J. Taisler a B. Schaffarz.¹³⁰ Další jednotou se kterou měl ATUS dobrý vztah byla Jednota proletářské výchovy v Přísečné. Počínaje rokem 1929 docházelo v jednotě, převážně vinou jejího politického smýšlení a politické orientaci zakládající organizace, k masivnímu úbytku členstva. V roce 1938, který byl i rokem zániku jednoty, měla její základna pouze 20 členů. Aktivita spolku byla tohoto roku přerušena stejně tak, jak tomu bylo u českých jednot.¹³¹

¹²⁷ Schaffarz, B. (1980). O vzniku a práci německé Dělnické tělocvičné jednoty v Českém Krumlově. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 13–14). Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.

¹²⁸ SOA Český Krumlov název fondu S – 9, karton č. 1, Dělnická tělovýchovná jednota Český Krumlov, 1930–1948.

¹²⁹ SOA Český Krumlov fond S – 19, karton č. 1, Pamětní kniha tělocvičné jednoty Sokol v Českém Krumlově, 1893–1989.

¹³⁰ SOA Český Krumlov název fondu S – 9, karton č. 1, Dělnická tělovýchovná jednota Český Krumlov, 1930–1948.

¹³¹ Havlová, Š. (1987). *Vývoj tělovýchovného hnutí v Českém Krumlově a Velešíně do roku 1945* (Diplomová práce). Praha: UK FTVS.

5.8 Volejbal

Odbíjená se v Českém Krumlově začala hrát na konci 20. let 20. století. Bylo to zásluhou J. Schwarzingera, který se s volejbalem seznámil na studiích v Praze a přinesl jej do své domovské jednoty Sokol ve Křemži, odkud se díky blízkým vztahům s Krumlovskou jednotou dostal volejbal až do Krumlova. V roce 1929 byl při Sokole nově založen odbor odbíjené (Woley-ball), jehož prvním vedoucím byl K. Stumpf. Zprvu byla tato sportovní aktivita využívána pouze jako rekreační sport, nebo jako sport doplňkový po skončení tréninkové jednotky. K jejímu hojnému využívání došlo především pro její velkou jednoduchost a technickou nenáročnost. Na vyšší úrovni zatím nebylo možné sport rozvíjet, neboť Sokol, pod jehož záštitou oddíl fungoval, disponoval pouze jedním hřištěm, které bylo velmi vytížené.¹³²

Úroveň hry se zřetelně zvýšila začátkem 30. let. Kdy se na jih dostal herní systém tří dvojic hráčů, z nichž jeden nahrával a druhý smečoval. Průkopníci nového stylu a nejlepší hráči byli František Harazim, Antonín Podruh, Vlastimil Buchtel, Ludvík Stropek, František Severa a Jan Nožička.¹³³ Nová úroveň a vylepšený herní styl se projevil hned při prvním zápase výše jmenovaných se staršími a zkušenějšími zaměstnanci státních orgánů, který skončil po třech setech 3:0 ve prospěch nově vzniklého oddílu. Tým chlapců si dal jméno Volejbalový kroužek českých studentů a začal se pod tímto označením zúčastňovat především přátelských zápasů v okolních městech a vesnicích. Prvního významnějšího úspěchu dosáhl Volejbalový kroužek vítězstvím na okrskovém sletu v Křemži nad tehdy dominujícím oddílem Sokola České Budějovice I. Po tomto vítězství vstoupili všichni členové týmu do krumlovského Sokola a plně se zapojili do života jednoty. Po vstupu do Sokola si změnilí svůj název na Odbor odbíjené a začali hrát pod vedením Františka Severy.¹³⁴

Z velkých krumlovských příznivců odbíjené lze jmenovat Karla Štumpfa, který oddílu vypomáhal a odbíjenkářům v době potřeby poskytoval finanční podporu

¹³² Severa, F. (1980). Počátky odbíjené v Českém Krumlově. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 21–23). Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.

¹³³ Podruh, P. (1984). *Volejbal 50 let*. Jihočeské tiskárny: Český Krumlov.

¹³⁴ Severa, F. (1980). Počátky odbíjené v Českém Krumlově. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 21–23). Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.

ze svých vlastních prostředků. Na sokolském cvičišti se tehdy hrálo denně mnohdy až do tmy. Po odchodu některých hráčů, především z existenčních důvodů, se do oddílu dostává Vlastimil Buchtel. Tato nová posila přináší do hry i nový herní prvek, takzvaný rychlík. Jednalo se o krátkou nízku nahrávku přesně nad síť a následnou smeč. Tento systém uplatňovala především dvojice V. Buchtel a F. Severa, proti jejichž útoku byl soupeř po nějakou dobu takřka bezmocný. Zájem o odbíjenou rostl, a tak bylo nutné zřídit druhé družstvo mužů a zcela nové družstvo žen. Byla též zřízena 3 nová hřiště, aby se upokojil zájem o sport ve městě. 12. září 1937 uspořádal odbor odbíjené v Českém Krumlově tradiční turnaj za účasti nejvýkonnějších družstev jižních Čech. Po houževnatém boji se vítězem stalo družstvo Sokola Český Krumlov, motivované touhou co nejlépe reprezentovat jednotu na domácím hřišti. Dobré vztahy s ostatními tělocvičnými jednotami umožňovaly mezi nimi i přátelské zápasy. U odbíjené tomu bylo především s volejbalovým oddílem při DTJ.¹³⁵

5.9 Dělnická tělocvičná jednota

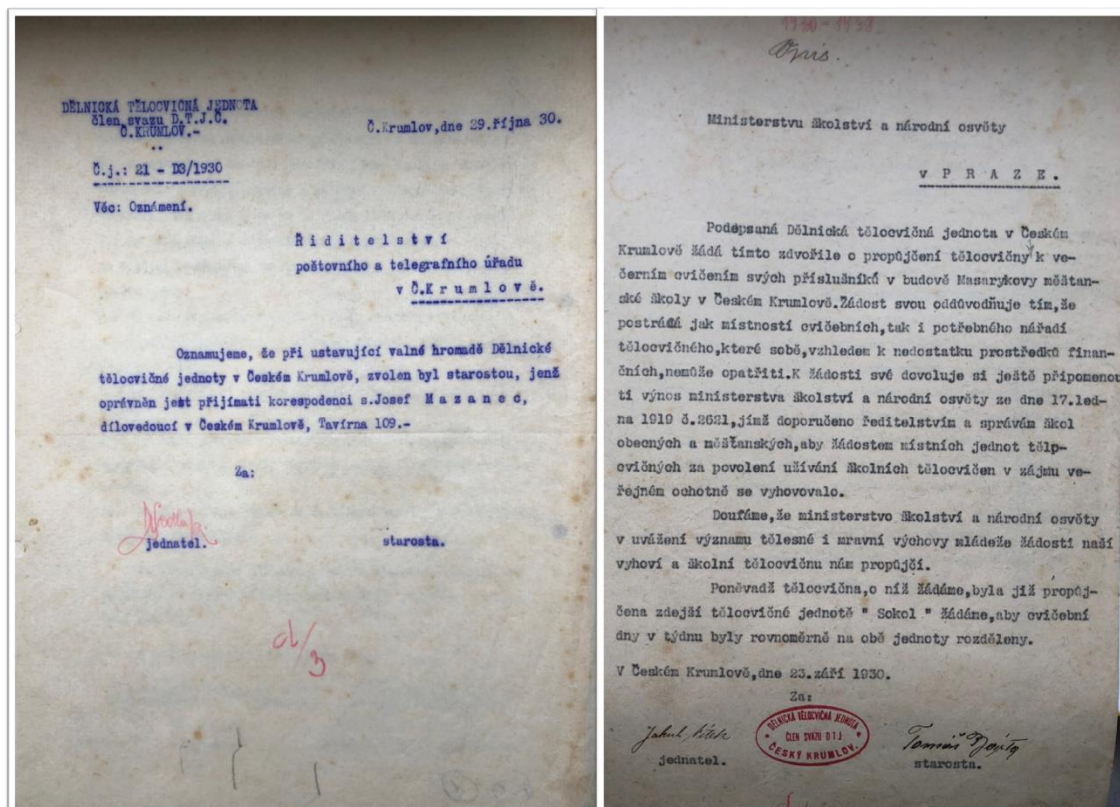
Samotné založení dělnických tělocvičných jednot se pojí s rokem 1897, kdy se pokrokově smýšlející dělnictvo začalo emancipovat. Český Krumlov měl ze své pozice německé pohraniční víscky, jak tomu bylo u všech spolků, i se založením první DTJ zpoždění. Dělníci na území města, ačkoli jich nebylo málo, neměli tak pokrokové smýšlení, jak tomu bylo u pracující třídy ve vnitrozemí. I proto přichází první DTJ až po vzniku republiky. První pokus o založení organizace proběhl roku 1922. Po náročných přípravách se ale předák Sociálně demokratické strany Tomáš Holý rozhodl celou věc vetovat.¹³⁶ Se vznikem ATUS roku 1924 se daly přípravy na vznik české dělnické jednoty opět do pohybu, avšak podpora z řad dělnictva, nebyla tak silná, jak bylo potřeba.¹³⁷

¹³⁵ Severa, F. (1980). Počátky odbíjené v Českém Krumlově. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 21–23). Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.

¹³⁶ Havlová, Š. (1987). *Vývoj tělovýchovného hnutí v Českém Krumlově a Velešíně do roku 1945* (Diplomová práce). Praha: UK FTVS.

¹³⁷ Puffer, J. (1980). Úloha dělnické tělovýchovy na Českokrumlovsku a činnost Jednoty proletářské výchovy v Přísečné. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 9–12). Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.

První český dělnický tělovýchovný spolek tak vznikl až 6 let po jeho německé době, konkrétně 29. října 1930, ustavující valnou hromadou, v centru českého kulturního života ve městě, v hotelu Růže. Zakládajících členů z řad dělnictva bylo 35. Z těchto pokrokových socialistů bylo zvoleno vedení v podobě výboru spolku, jemuž předsedal první starosta spolku Josef Mazanec.¹³⁸

Obrázek 41. Oznámení o postu starosty z ustavující schůze DTJ, žádost o propůjčení tělocvičny v Masarykově škole. SOA Český Krumlov.

Ve funkci starosty se po dobu trvání jednoty vystřídali mimo již zmíněného J. Mazance ještě Tomáš Bárta, Antonín Jílek a Jan Mazanec, který vedl jednotu až do ukončení její činnosti roku 1938. Členská základna spolku se, především díky početnému dělnictvu, ve městě velmi rychle rozrůstala. Po prvním roce své existence měla jednota již čtyřnásobný počet členů 138. DTJ organizovala chudé dělnictvo, a tak byla prakticky od svého založení ve velmi svízelné finanční situaci. Samotní členové kvůli špatným ekonomickým podmínkám v období krize neměli mnohdy ani na zaplacení členských příspěvků. I přesto se členstvo neustále rozrůstalo a bylo tedy třeba získat vhodnou, dostatečně velkou tělocvičnu. Po dlouhém jednání

¹³⁸ SOA Český Krumlov název fondu S – 9, karton č. 1, Dělnická tělovýchovná jednota Český Krumlov, 1930–1948.

se vedení DTJ podařilo zajistit si prostory ve škole T. G. M. na Špičáku. Cvičilo se dvakrát týdně, a to v pondělí a ve čtvrtek. Jako letní cvičiště byl jednotě přidělen prostor v městských sadech na Špičáku.¹³⁹ První veřejná akce se konala 20. dubna v prostorách Jelení zahrady. Tento první počín krumlovské DTJ přijely podpořit spřátelené jednoty ze Zlaté Koruny, Velešína a Kamenného Újezdu. Účast si zde nenechal ujít ani krumlovský ATUS. Další obdobná cvičení se konala v květnu téhož roku, v létě byl pak uspořádán zájezd na cvičení 44. okresu župy Husovy do Českých Budějovic.¹⁴⁰

Obrázek 42. Plakát k veřejnému cvičení pořádanému DTJ v Českém Krumlově 29. května 1932. SOA Český Krumlov.

Jednota se od svého založení neustále potýkala s nedostatkem jak financí, tak odborných cvičitelů. Roku 1932 měl finanční situaci částečně vylepšit při jednotě založený loutkářský spolek, jeho činnost však neměla dlouhé trvání.¹⁴¹

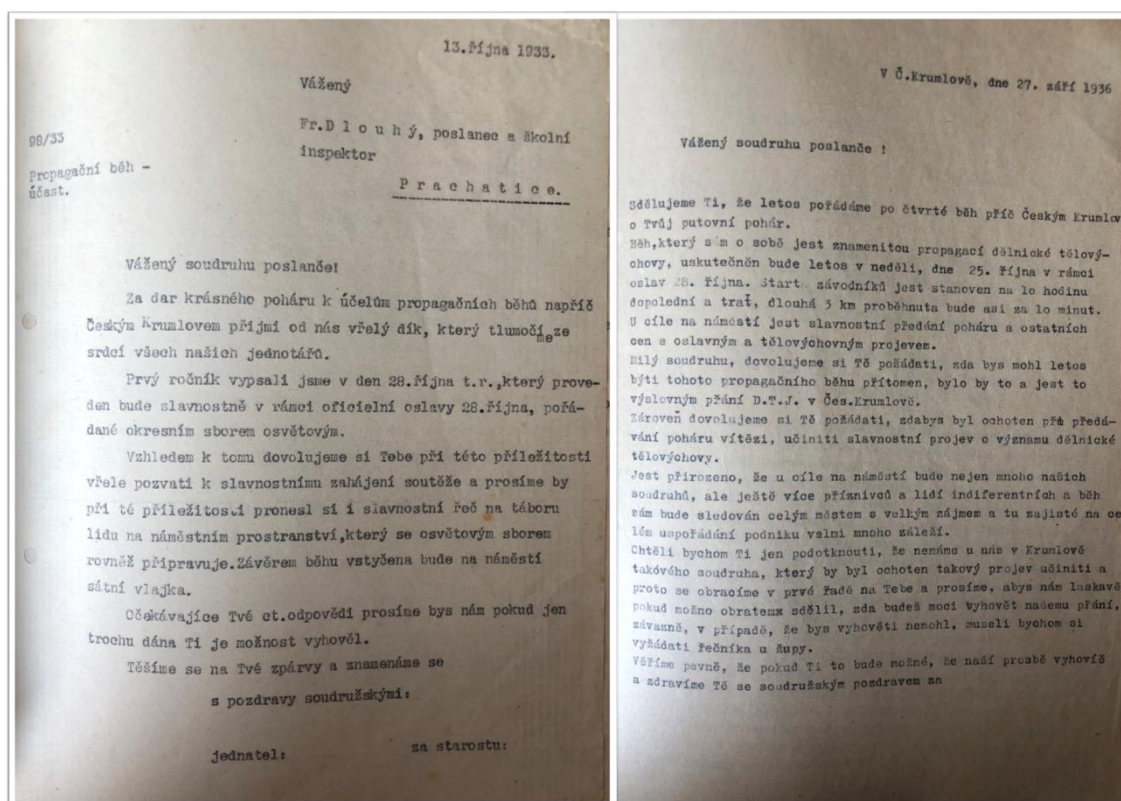
¹³⁹ SOA Český Krumlov název fondu S – 9, karton č. 1, Dělnická tělovýchovná jednota Český Krumlov, 1930–1948.

¹⁴⁰ Havlová, Š. (1987). *Vývoj tělovýchovného hnutí v Českém Krumlově a Velešíně do roku 1945* (Diplomová práce). Praha: UK FTVS.

¹⁴¹ Schaffarz, B. (1980). O vzniku a práci německé Dělnické tělocvičné jednoty v Českém Krumlově. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 13–14). Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.

Nejúspěšnějším oddílem organizovaným při jednotě bylo družstvo házenkářů. Tento nejpočetnější oddíl jednoty se, především díky svým výkonům, těšil ve městě velké oblibě. Nejčastěji se konaly zápasy proti DTJ Hluboká a DTJ České Budějovice, tato utkání se pro absenci vlastního vyhovujícího hřiště konala nejčastěji na hracích plochách soupeřů.¹⁴²

Každý rok v rámci oslav 28. října pořádala jednotka propagační běh napříč městem o putovní pohár poslance Dlouhého. Této akce se od jejího založení roku 1933 pravidelně zúčastňovali členové TJ Sokol, Sportovního klubu i německého ATUS.¹⁴³

Obrázek 43. Poděkování poslanci Fr. Dlouhému za dar poháru k propagačnímu běhu napříč Českým Krumlovem, vpravo děkovný dopis spojený se čtvrtým ročníkem této události. SOA Český Krumlov.

Z dalších akcí pořádaných DTJ lze zmínit štafetový běh konaný opět pro všechny tělocvičné jednoty ve městě. Tento jednotou organizovaný soubor městských tělocvičných spolků se jí podařilo vyhrát pouze jednou a to roku 1934, když na běžecké družstvo Mazanec, Vítek, Urban a Holejčka žádný ze soupeřů nestačil. Celý rok 1934 se nesl ve znamení příprav na 3. dělnickou olympiádu. Všechna cvičení jak v rámci

¹⁴² SOA Český Krumlov název fondu S – 9, karton č. 1, Dělnická tělovýchovná jednotka Český Krumlov, 1930–1948.

¹⁴³ Tamtéž.

příprav, tak veřejných představení, se udávala v duchu nácivku na tento dělnický sportovní svátek. Na samotnou olympiádu krumlovská jednota vyslala 31 členů.¹⁴⁴

Kvůli špatné finanční situaci se členové jednoty nemohli zúčastňovat všech přespolních veřejných cvičení, na která byli zváni například z Českých Velenic nebo Českých Budějovic. Jediný oddíl, který nikdy nepřerušil své cvičení a zúčastňoval se též přespolních zápasů byl odbor již výše zmíněných házenkářů. Rok 1935 se kvůli rostoucí nacistické hrozbě, nesl u DTJ spíše ve znamení rozvoje brannosti. Zhoršující se národnostní situace ve městě měla za následek i úbytek členů jednoty, jejichž počet klesl k roku 1936 na pouhých 67. V roce 1938 klesl stav členů na 43 a činnost jednoty měla spíše formální charakter.¹⁴⁵

Dělnická tělovýchovná jednoty v Čes. Krumlově.			
1.	Kučlák Jan	Čes. Krumlov.	Rybářská 38
2.	Sedláč Miroslav	"	Pod Kamenem
3.	Boč Matěj	"	" 160
4.	Bočová Marie	"	" 160
5.	Pomásová Ludmila	"	"
6.	Jílek Jakub	"	" 170
7.	Jílková Alžběta	"	" 170
8.	Hora Karel	"	" 179
9.	Hora Vilém	"	" 179
10.	Bárta Tomáš	"	Lisecká
11.	Bártová Marie	"	"
12.	Vítek Jakub	"	Špišák 197
13.	Vítek Rudolf	"	" 197
14.	Mazanec Jan	"	" 197
15.	Mazanecová Marie	"	" 197
16.	Hora Josef ml.	"	Tavírna
17.	Svoboda Karel	"	Nádražní 53
18.	Dolejš Josef	"	"
19.	Klimeš Tomáš	"	" 43
20.	Charvát Karel	"	" 48
21.	Synáček Antonín	"	"
22.	Pecha Antonín	"	Zámek 198
23.	Tvrz Jindřich	"	Letráň
24.	Hecht Stanislav	"	Plešivec
25.	Stupka Josef	"	Pod Kamenem 162
26.	Stupka Vít	"	Špišák
27.	Šátek Antonie	"	"
28.	Gába Josef	"	"
29.	Hála František	Dobrušice	"
30.	Hálová Anna	"	"
31.	Mazanec Rudolf	Domoradice	41
32.	Mazanecová Krista	"	41
33.	Reuta Josef	"	"
34.	Rybcová Anna	"	"
35.	Švec Josef	"	41
36.	Thonová Aloisie	Vyšné	4
37.	Koubová Anast.	"	"
38.	Koubová Kateřina	"	"
39.	Šimány Josef	"	"
40.	Pavlásek František	"	"
41.	Pavlásková Adéla	"	"
42.	Levočík Bohumil	Domoradice	"
43.	Šikuta	"	"

Obrázek 44. Soupis členů DTJ v roce 1938. SOA Český Krumlov.

Na oslavu 60. let od založení Československé sociálně demokratické strany do Prahy, konaných 4. až 6. června 1938 ještě odjeli 2 z posledních 40 členů jednoty. Faktem však bylo, že německá nacistická se stala pro DTJ ve městě neúnosnou. Podepsání Mnichovské dohody 29. září 1938 znamenalo i přerušení činnosti

¹⁴⁴ SOA Český Krumlov název fondu S – 9, karton č. 1, Dělnická tělovýchovná jednota Český Krumlov, 1930–1948.

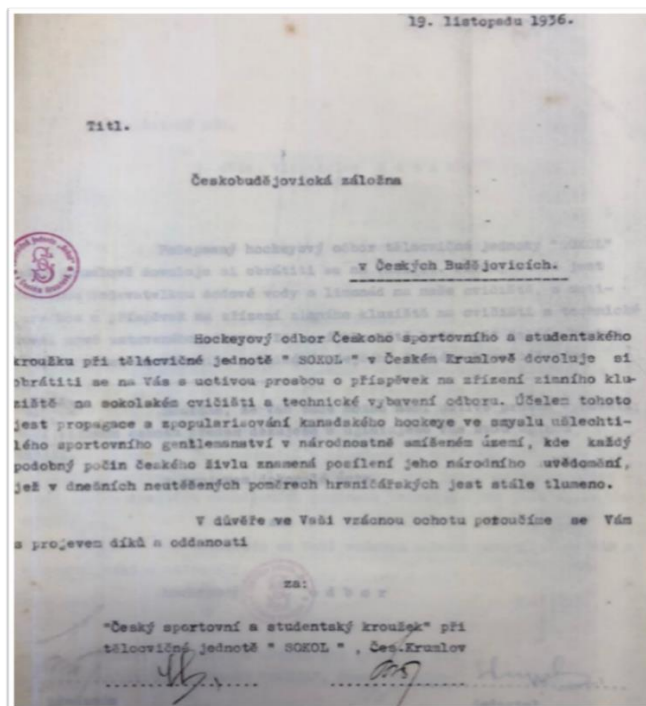
¹⁴⁵ Tamtéž.

krumlovské dělnické jednoty a odchod všech jejích členů z města. Skromný majetek, jímž jednota disponovala, propadl německému DT.¹⁴⁶

5.10 Lední hokej

Německá část krumlovského obyvatelstva měla své hřiště v prostoru dnešních tenisových kurtů a pravidelně se zúčastňovala mistrovských soutěží organizovaných německými kluby.¹⁴⁷

Lední hokej a jeho česká historie se v Českém Krumlově začala psát kolem roku 1936 při TJ Sokol. V zimě tohoto roku několik hokejových nadšenců pod hlavičkou Sokola vybudovalo českou umělou ledovou plochu na tenisovém kurtu, v místech tehdejšího sokolského letního cvičiště na Chvalšinské ulici, tedy v místech dnešního zimního stadionu. Mezi zakládající členy patřili bratři Buchtelové, L. Stropek a A. Podruh. Hřiště bylo tvořeno nízkými mantinely a přívodem vody z Chvalšinského potoka. Družstvo zde vytvořené se nezúčastňovalo žádných mistrovských soutěží ani zápasů. Neexistovaly zde mládežnické kategorie a nebyli zde žádní trenéři. Hokej se organizoval pouze pro vyplnění volného času a sportovní aktivitu v zimních měsících.¹⁴⁸

Obrázek 45. Žádost o příspěvek na zřízení zimního kluziště na sokolském cvičišti v Českém Krumlově, z roku 1936. SOA Český Krumlov.

¹⁴⁶ Havlová, Š. (1987). *Vývoj tělovýchovného hnutí v Českém Krumlově a Velešíně do roku 1945* (Diplomová práce). Praha: UK FTVS.

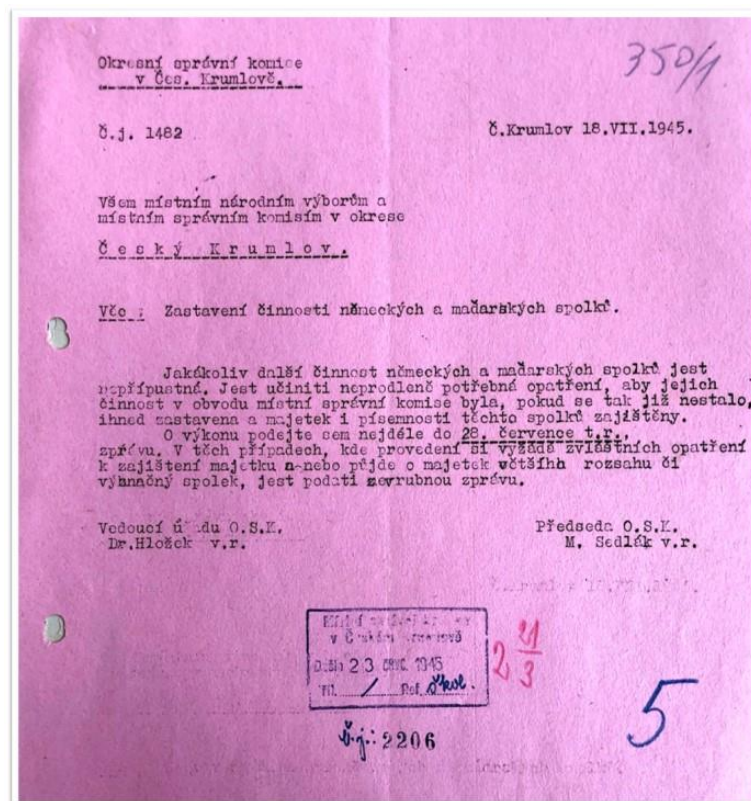
¹⁴⁷ Vaněček, J. (2008). *Bílé vzpomínání*. Černá v Pošumaví: Jihočeský kraj.

¹⁴⁸ Tůma, J. (2018). Z připravované knihy o ledním hokeji.

6 Historie tělesné výchovy a sportu v Českém Krumlově mezi léty 1945 až 1989

Po osvobození bylo v celém pohraničí, a tedy i na Českokrumlovsku, nejprve nutné zjistit, jaký byl stav daného území, vyřešit problém odsunu německého obyvatelstva a začít s opětovným osídlováním oblasti. Hlavní vlna odsunu Němců trvala od února 1946 do října téhož roku. Šlo o masový přesun obyvatelstva německé národnosti z celého okresu. V období války zde počet obyvatel německé národnosti dosáhl až na hodnotu kolem 50 000 osob. Někteří z nich uprchli před postupujícími armádami spojenců, jiní se pokoušeli si své domovy udržet, a byli tedy následně vysídleni. Roku 1945 činil stav obyvatel města 8 692. Po odsunu Němců roku 1946 a následně provedeném sčítání roku 1950 se počet obyvatel snížil na 6 910. V těchto pěti letech však docházelo k intenzivnímu doosídlování města a celého okresu. Pokud chceme mluvit o konkrétním počtu odsunutých německých obyvatel z města, dá se vycházet ze skutečnosti, že Krumlov byl bezprostředně před válkou roku 1938, kdy ve městě zůstalo pouze pár obyvatel české národnosti, čistě německým městem. Proto můžeme ze stavu obyvatelstva roku 1945, který činil již výše zmíněných 8 692 tvrdit, že z města bylo vysídleno právě tolik Němců a došlo zde tedy k úplné populační obměně. V následujícím sčítání provedeném roku 1961 se počet obyvatel města, především připojením okolních obcí k městu, zvýšil na 9 255 osob. Největšího populačního růstu pak město dosahuje s výstavbou panelových sídlišť v 70. letech, kdy bylo při sčítání roku 1980 ve městě hlášeno 13 776 osob, oproti 10 430 z roku 1970.¹⁴⁹

¹⁴⁹ Bedřich, V., Jakab, M., Kubíková, A., Mašková, V., Minářová, J., Pustchögl F., Wimmerová, S. (2009). *Příběh města Český Krumlov*. Český Krumlov: Český Krumlov.

Obrázek 46. Úřední zastavení činnosti všech německých a maďarských spolků, vydané okresní správní komisí v Českém Krumlově 18. července 1945. SOA Český Krumlov.

S návratem obyvatel české národnosti do města svou činnost jako jeden z prvních spolků, obnovila Národní jednota Pošumavská. Hlavním cílem spolku byla hospodářská obnova a sociální podpora obyvatel přicházejících zpět do pohraničí.¹⁵⁰ Bezprostředně po skončení války byly znovu obnovovány i některé tělovýchovné spolky ve městě, které navazovaly na svou předválečnou činnost. Slibně se rozvíjející začátky v nově obnoveném národním státě však přerušily události února 1948. Bezprostředně po převratu byla činnost ryze českých jednot a spolků podporujících národnostní smýšlení omezována. Činnost sportovních oddílů jako takových, se z jejich vlastní svébytné organizace začínala sdružovat do celostátních uskupení.¹⁵¹ Roku 1948, v rámci sjednocené tělesné výchovy, byly všechny oddíly, na základě Zákona o státní péči o tělesnou výchovu a sport, sloučeny do České obce sokolské. Později se však nově vznikajícímu režimu ukázalo toto jako nevyhovující, a tak byly všechny společenské organizace a politické strany včleněny do Národní fronty, což znamenalo,

¹⁵⁰ SOA Třeboň, fond Národní jednoty Pošumavské, Praha 1884–1948, karton č. 1, prohlášení obranných jednot a matic v 12. 5. 1945.

¹⁵¹ Dufek, Z., Kuchotová, L., Nováková, M., Pazderková, V., Resch, P., Volfschutzová, A., Wimmerová, V., Wimmer, B. (2010). *90 let odboru Klubu českých turistů v Českém Krumlově*. Český Krumlov: Tiskárna Šumava.

že se s okamžitou platností dostaly pod kontrolu komunistické strany.¹⁵² V samotném Českém Krumlově byl po pohlcení všech spolků Sokolem, Sokol samotný zrušen a začleněn do nově vzniklé tělovýchovné jednoty nazvané Sdružený komunální podnik. Do této jednoty byly společně s ním zapojeny i všechny ostatní sportovní organizace ve městě.¹⁵³ Tyto změny přinesly období svazových organizací s krajským a ústředním vedením po odborové linii. Sdružený komunální podnik vstoupil roku 1952 pod Svaz služeb potravinářského průmyslu, zvaný Slavoj.¹⁵⁴ Tato reorganizace zapříčinila to, že se každý hráč musel organizovat v oddíle podle svého zaměstnavatele. To znamenalo, že v tomto období bylo v Krumlově například 10 fotbalových klubů zřízených v rámci závodních jednot. Změna přišla později roku 1952 kdy se dle Zákona o organizaci tělesné výchovy a sportu převedly všechny oddíly pod Státní výbor pro tělesnou výchovu a sport (SVTSV). Tento nově vzniklý útvar však nikdy po dobu své existence správně nepracoval a jeho funkci v praxi nahrazoval Státní úřad pro tělesnou výchovu a sport (SÚTVS), který řídil v oblasti tělesné výchovy Národní výbory.¹⁵⁵ Roku 1957 byly tyto organizace nahrazeny a včleněny do vše organizujícího, jednotného, nově vytvořeného Československého svazu tělesné výchovy a sportu (ČSTV).¹⁵⁶ Díky tomuto direktivnímu sjednocení tělovýchovy, v neustále se měnící struktuře a organizaci jednotlivých oddílů a sportu celkově, je velmi těžké najít za období 50. let nějaké ucelené záznamy o činnosti jednotlivých spolků. Po sloučení sportu pod jednotné vedení se veškeré záznamy týkaly pouze tabulkového růstu, kusých čísel a zpráv ze zasedání výboru ČSTV, ve kterých se nejčastěji upozorňovalo na dokonalé plnění ročních a pětiletých plánů a stanovení těch nejlepších cílů.

V nově vzniklém režimu byly největšími tělovýchovnými akcemi konanými na území státu spartakiády, pořádané každých 5 let. První okresní spartakiáda se v Krumlově konala roku 1954 v městském parku. K jistému uvolnění vztahů došlo v letech 1965–1966, politické ovzduší se zlepšovalo a mimo jednotně organizované sportovní oddíly, které musely slučovat všechny sporty, bylo možné zakládat

¹⁵² Dufek, Z., Kuchotová, L., Nováková, M., Pazderková, V., Resch, P., Volfschutzová, A., Wimmerová, V., Wimmer, B. (2010). *90 let odboru Klubu českých turistů v Českém Krumlově*. Český Krumlov: Tiskárna Šumava.

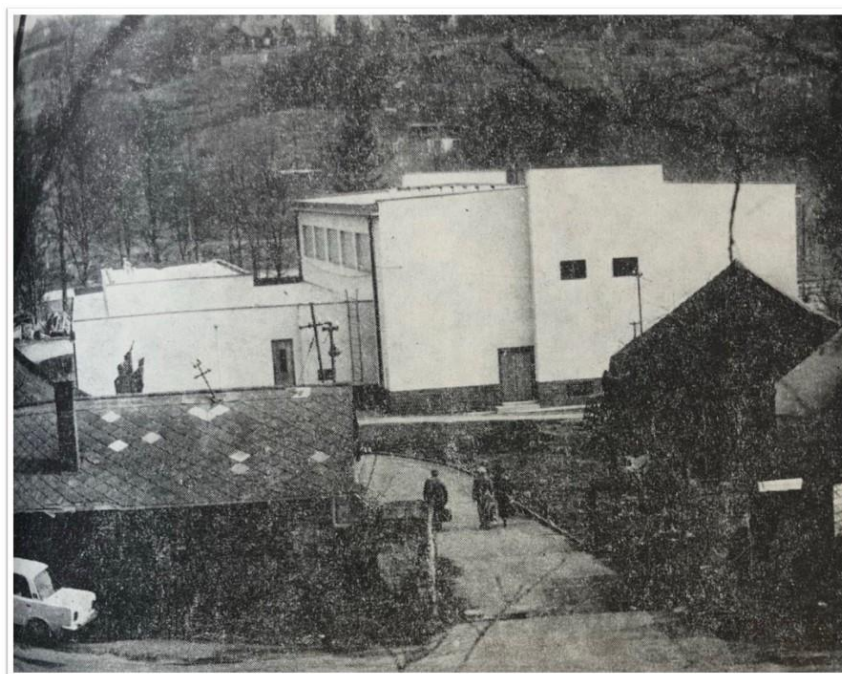
¹⁵³ SOA Český Krumlov, fond Sokol ročník 1945–1951, Sdružené komunální podniky, karton. 118.

¹⁵⁴ Vaněček, J. (2008). *Bílé vzpomínání*. Černá v Pošumaví: Jihočeský kraj.

¹⁵⁵ Kossl, J., Štumbauer, J., Waic, M. (2018). *Kapitoly z dějin tělesné kultury*. Praha: Univerzita Karlova.

¹⁵⁶ Vaněček, J. (2008). *Bílé vzpomínání*. Černá v Pošumaví: Jihočeský kraj.

i jednooborové tělovýchovné jednoty. Toho využil Klub Českých turistů a založil ve městě TJ Start. Politické ovzduší ve státě se znovu zhoršilo se vstupem vojsk Varšavské smlouvy roku 1968.¹⁵⁷ Začátkem 80. let byla největším sportovním oddílem ve městě Tělovýchovná jednota Slavoj Český Krumlov, sdružující všechna sportovní odvětví. Z nejvýznamnějších je možné zmínit družstva fotbalu, badmintonu a hokeje, jež se zúčastňovala národních i celostátních soutěží. Z významných sportovních staveb dokončených na území města v období socialismu, mimo dokončení zimního stadionu, jehož výstavba je blíže popsána v kapitole Hokej, lze zmínit všesportovní halu, dokončenou v roce 1979,¹⁵⁸ a koncem 80. let započatou stavbu krytého plaveckého bazénu, jehož dokončení se protáhlo až do léta 1991.¹⁵⁹

Obrázek 47. Sportovní hala v Českém Krumlově roku 1979. Foto reprodukce Rajský, F., Písková, J., Mašková, V., Pařízek, V., Alexová, M. Jírů, M. (1980). *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov*. Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.

6.1 Fotbal

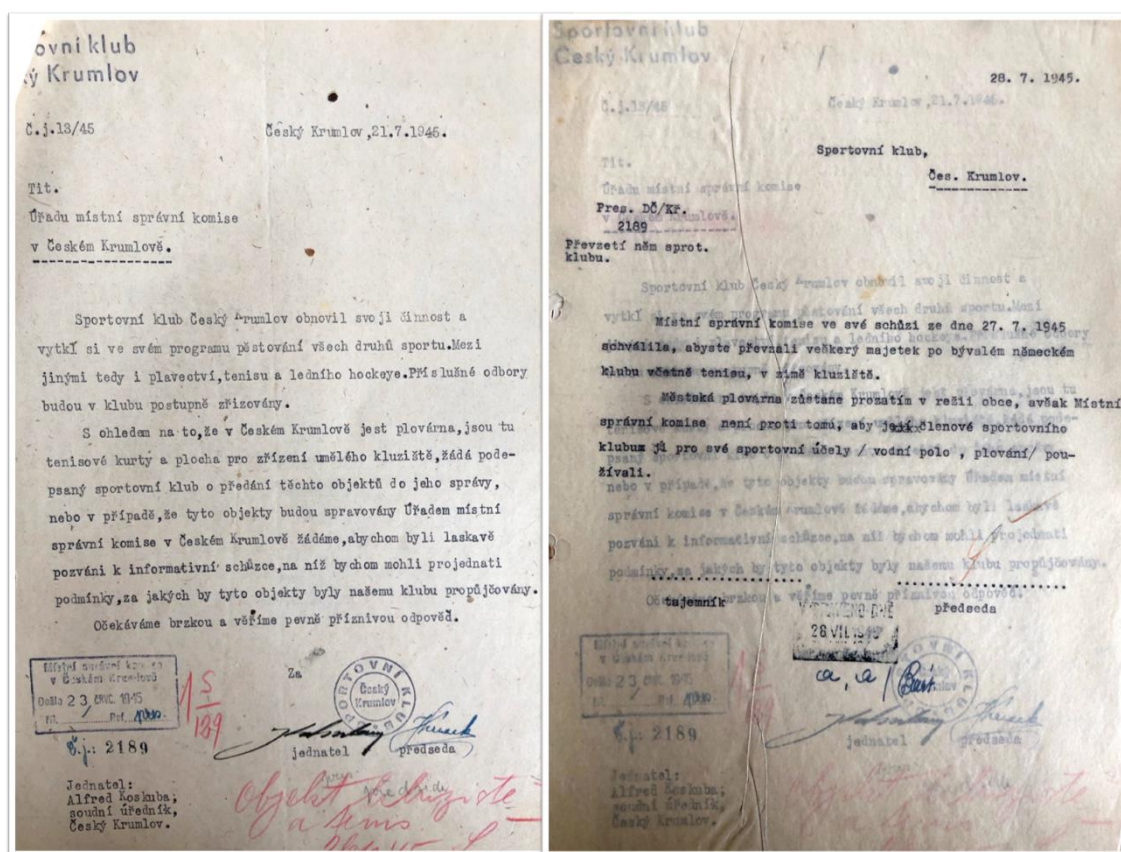
Spolu s návratem českého obyvatelstva do města se tehdy znovuobnovovaly i jednotlivé sportovní oddíly. Činnost českokrumlovského sportovního klubu, pod který

¹⁵⁷ Dufek, Z., Kuchotová, L., Nováková, M., Pazderková, V., Resch, P., Volfschutzová, A., Wimmerová, V., Wimmer, B. (2010). *90 let odboru Klubu českých turistů v Českém Krumlově*. Český Krumlov: Tiskárna Šumava.

¹⁵⁸ Rajský, F., Písková, J., Mašková, V., Pařízek, V., Alexová, M. Jírů, M. (1980). *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov*. Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.

¹⁵⁹ Rozhovor s ředitelem Pro-sport ČK M. Tomkou.

spadal i fotbal, byla obnovena již 21. července 1945. Tímto se klub stal prvním spolkem, který po válce obnovil ve městě svou činnost. Jedním z hlavních uskupení při SK Český Krumlov byl právě oddíl fotbalu, po osvobození SK sdružoval i mnohé další sporty, například lední hokej, tenis, stolní tenis a volejbal. Jeho hlavním odvětvím byl však právě fotbal.¹⁶⁰ O týden později 28. července 1945 převzal klub sportovní hřiště na Rozsypu, které zde koncem 19. století vybudoval na své náklady DT. Hřiště bylo dobře zarovnáno a mělo ideální rozměry pro hru 100 x 70 metrů. Bylo ohraničené dvoumetrovým dřevěným plotem a jeho plochu tvořil písčito-travnatý povrch. Součástí cvičiště byly i dřevěné kabiny pro hráče a jakási umývárna v podobě věder s vodou nanošenou z blízké řeky.¹⁶¹

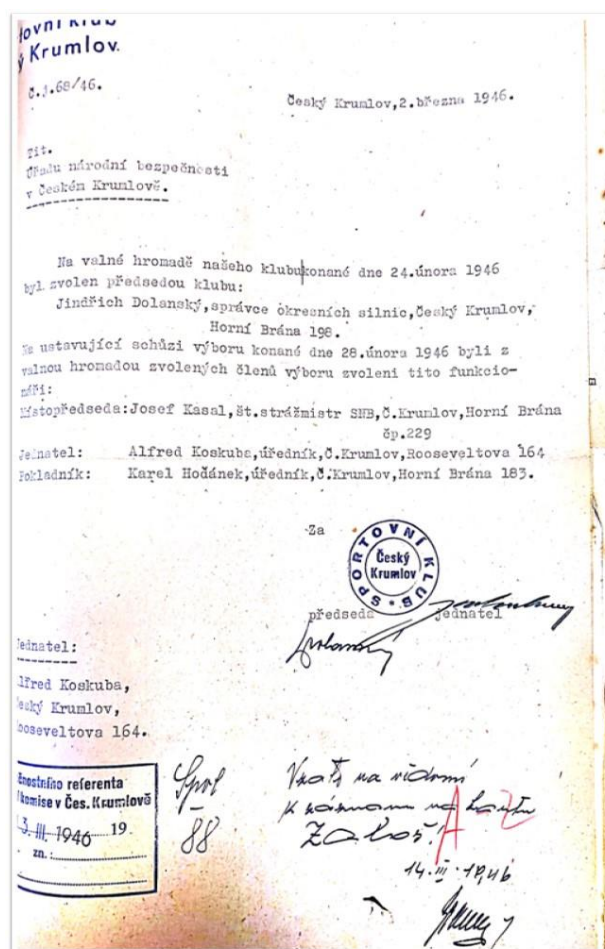
Obrázek 48. Žádost SK Český Krumlov o přidělení sportovišť bývalého DT a DFK do jeho vlastnictví. Vpravo vyhovění této žádosti a přidělení veškerého majetku bývalých německých jednot, včetně tenisových kurtů (v zimě kluziště) sportovnímu klubu. SOA Český Krumlov.

Přidělením těchto prostor získal sportovní klub vhodné místo pro konání a rozvoj své činnosti. Dalším krokem bylo obnovení hráčské sestavy, které bylo velmi

¹⁶⁰ SOA fond S – 21, karton č.1, Sportovní klub Český Krumlov. 1932–1992.

¹⁶¹ Jířů, M. (2007). *FK Slavoj Český Krumlov*. Velešín: Nakladatelství Růže.

nesnadné, jelikož mnozí hráči, kteří zde aktivně působili před válkou, se již do města nevrátili. Jedním z prvních úkonů po obnovení fotbalu byl tedy nábor nových členů do mužstva. Z předválečné sestavy se sešlo pouze 7 členů původního týmu a to K. Hoďánek, V. Hora, B. Lovčík, J. Sikuta, K. Synáček, J. Ambrůžek a T. Šváb. S ustálením poměrů ve městě i v klubu byl na valné hromadě v únoru roku 1946 zvolen předsedou Jindřich Dolanský, jednatelem klubu byl jmenován Alfred Koskuba.¹⁶²

Obrázek 49. Dopis Úřadu národní bezpečnosti o znovu ustavení SK Český Krumlov a volbě jeho předsedů. SOA Český Krumlov.

V následujících měsících se pořádaly náborové akce do mužstva, při kterých bylo přijato 37 hráčů, z nichž nadpoloviční většina v klubu i zůstala. V témže roce byl založen i B tým a dorostenecké mužstvo. Jako trenéři všech sekcí působili v poválečných letech J. Faigl, O. Hladík a J. Sticha, odpovědný též za založení fotbalového odboru SK.¹⁶³

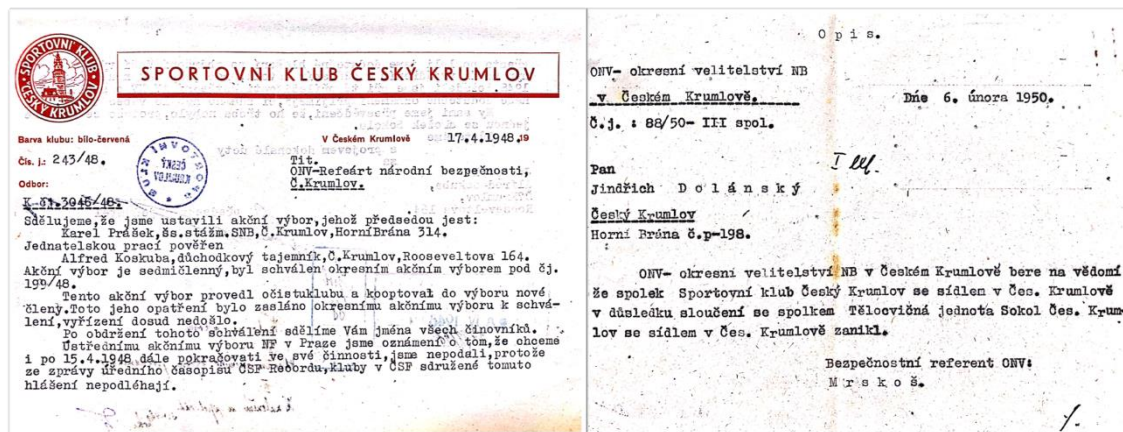
Českokrumlovskému fotbalu se i s novým týmem podařilo postoupit do vyšší soutěže již v prvním poválečném ročníku, a to ze III. do II. třídy Jihočeské župy

¹⁶² Jírů, M. (2007). *FK Slavoj Český Krumlov*. Velešín: Nakladatelství Růže.

¹⁶³ Tamtéž.

fotbalové (JŽF). Rozhodující bylo v tomto boji kvalifikační utkání s českobudějovickými Hrdějovicemi. Krumlovští oba zápasy vyhráli a tím postoupili do vyšší soutěže. Další významné úspěchy získal krumlovský fotbal v následujících letech především v Poháru Svobody, tento fotbalový svátek o křišťálovou trofej měl 17 ročníků. Hned v prvním ročníku roku 1948 v něm zvítězil právě SK Český Krumlov, když jeho hráči ve finále porazili SK Planá n/L 3:1. Další vítězství v tomto poháru zaznamenal krumlovský tým v letech 1951, 1952, 1953, 1955, 1958, 1959, 1961, 1964, 1964. Součástí události bylo každoročně též vztyčení státní vlajky před nastoupenými týmy. Ani po postupu do vyšší ligy si krumlovští fotbalisté nevedli špatně, jejich umístění se nacházelo v polovině konečné tabulky.¹⁶⁴

Na začátku roku 1948 se moci v republice chopila komunistická strana, následkem toho docházelo k rozsáhlému sjednocování spolků, země se stala totalitním státem a součástí Sovětského bloku. Koncem roku 1948 došlo i ke změně struktury SK Český Krumlov, který se sjednotil spolu s fotbalovým odborem a tělesnou výchovou pod tělocvičnou organizací Sokol, pod jejíž záštitou konal svou činnost několik let. Do čela výboru Sokola pro Český Krumlov se postavil J. Sticha, který dále řídil jednotlivá sportovní odvětví. Hlavním trenérem mužstva zůstal O. Hladík, doplněný o Z. Sahana a O. Hovorku.¹⁶⁵

Obrázek 50. Sdělení o vytvoření akčního výboru při SK Český Krumlov a informace o očištění klubu od nevhodných členů. Dopis o sloučení SK s TJ Sokol, v jehož důsledku samostatný klub zanikl. SOA Český Krumlov.

Roku 1951 byl předsedou oddílu fotbalu v rámci TJ Sokol zvolen B. Lovčík a českokrumlovský fotbal se rozrostl o další mužstvo, a to o tým žáků. Dohromady se fotbal hrál ve třech věkově rozdělených úrovních, dospělí A a B mužstvo,

¹⁶⁴ Jírů, M. (2007). *FK Slavoj Český Krumlov*. Velešín: Nakladatelství Růže.

¹⁶⁵ Tamtéž.

dorost a žactvo. Všechny tyto kategorie spadaly do okresního přeboru, který se skládal z dvanácti týmů, rozdělených do dvou skupin. Roku 1951 vyhráli hráči A týmu tabulku okresního přeboru a v kvalifikaci o krajský přebor se umístili též na 1. místě. Tím postoupili do krajského přeboru tedy do fotbalové I. třídy JŽF. Následující sezóna roku 1952 byla nejhorší sezónou fotbalu vůbec. Českokrumlovští ve vyšší soutěži nezískali ani bod a sestoupili tak zpět do okresního přeboru, kde se jim v dalších letech dařilo daleko lépe. Neúspěšný rok 1952 byl zapříčiněn tím, že došlo k další reorganizaci uspořádání a vedení klubu. Nově ustanovený svazový orgán řízený z kraje přešel do svazu potravinářského průmyslu a krumlovská tělovýchovná jednota přijala název Slavoj, který si nese až do dnešních dnů. Tato odborová restrukturalizace měla tedy na krumlovský fotbal velmi špatný dopad, jelikož někteří stěžejní členové kádru i trenéři museli kvůli změně pracovního zařazení opustit město a tím pádem i klub.¹⁶⁶ Vlivem této reorganizace vzniklo toho roku na území města několik dalších fotbalových družstev, díky nimž došlo k roztříštění sil a celkovému úpadku úrovně fotbalu v Českém Krumlově. Tuto sportovní krizi zažehnilo až zřízení Státního výboru pro tělovýchovu a sport zastoupenému Státním úřadem pro tělesnou výchovu a sport, díky kterému se hráči vrátili do svých mateřských klubů.¹⁶⁷

Mimo kluby, vznikající ze zájemců z řad veřejnosti, vznikl ve městě i vojenský fotbalový klub Palcát, který byl složen ze zde sloužících vojáků. Palcát hrál kvalitní fotbal, a proto se zúčastňoval jak okresního, tak krajského přeboru. Z dalších méně významných celků zde působil tým Rudé hvězdy a TJ Romo složený z romského obyvatelstva, které tímto mělo možnost se zapojit do sportovního života. Někteří odchovanci TJ Romo později hráli i za A tým a byli tak vzorem pro mladé romy, k zapojení do sportovních aktivit. Jistým způsobem tak fotbal pomáhal začlenit romskou menšinu mezi české obyvatelstvo. V čele fotbalového oddílu stál od roku 1959 F. Rajský, který byl rovněž předsedou OV ČSTV.¹⁶⁸

S rozrůstajícím se počtem sportovních klubů a odvětví, bylo ve městě třeba vystavět nové, větší a lépe dostupné sportoviště. Novým místem pro výstavbu multi-sportovního areálu se stala rovinatá plocha vzdálená pouhých 500 metrů

¹⁶⁶ Jírů, M. (2007). *FK Slavoj Český Krumlov*. Velešín: Nakladatelství Růže.

¹⁶⁷ Tamtéž.

¹⁶⁸ Tamtéž.

od severní strany krumlovského zámku. Tento nový prostor byl a je přibližně ve své polovině rozdělen protékajícím Chvalšinským potokem a na jižní straně lemován výpadovou silnicí na Kájov. V minulosti se na tomto prostranství nacházelo sokolské cvičiště s plovárnou. Součástí tohoto nově vznikajícího komplexu bylo nové fotbalové hřiště mající rozměry 107 x 75 metrů, na severní straně areálu ležela další sekundární škvárová tréninková plocha. Pro nedostatek financí se celá výstavba uskutečňovala především svépomocí, a i proto zabralo čekání na nové hřiště, jehož součástí byly i šatny společné pro vícero sportovních odvětví, několik let. Na výstavbě se podílel bez výjimky každý sportovec. Dobrovolníci z řad aktivních sportovců, činovníků nebo pouze fanoušků zde odpracovali tisíce hodin, odměnou jim byla vidina nového, lepšího, centralizovanějšího a uspořádaného sportoviště. Roku 1964 již byla výstavba sportoviště dokončena a uskutečnily se zde první ligové zápasy. O rok později se na fotbalové hrací ploše konala okresní spartakiáda. Nejen fotbalový, ale i víceméně všesportovní život, se dokončením stavby přesunul z Rozsypu na Chvalšinskou ulici. První větší českokrumlovské sportoviště, sloužící nejprve DT a pak SK Český Krumlov se tak stalo sekundárním prostranstvím, sloužícím spíše pro přátelské zápasy, nebo jako tréninková plocha pro dorostenecké celky, nebo například pro TJ Romo. Sportovní příznivci a činovníci se v následujících letech intenzivně věnovali nejen údržbě nově vzniklého areálu, ale i jeho vylepšování a zdokonalování. Hřiště mělo své správce, rekvizitáře a též svůj provozní řád řízený fotbalovým oddílem. Funkci předsedy výboru plnili v těchto letech tedy 1958–1964 střídavě Josef Szabo a Jan Froněk. Trenérské posty zastávali, Jan Pils, Jan Procházka a Karel Podruh. Roku 1966 došlo k reorganizaci oddílu a předsednictví se historicky poprvé ujala žena Miluše Vodálová, která hned v následujícím roce přijala funkci pokladní, a na předsednickém postu ji vystřídal vysloužilý hráč František Jakubec.¹⁶⁹

V následující dekádě dosáhli výborných výsledků především dorostenci a žákovská družstva. V roce 1960–1961 se dorostencům podařilo postoupit do vyšší soutěže, kvůli špatné finanční situaci klubu jim však bohužel nebylo umožněno se jí zúčastnit. V sezóně následující krumlovští dorostenci znovu ovládli okresní přebor, tentokrát jim už však bylo umožněno zúčastnit se vydaného krajského přeboru. Silné

¹⁶⁹ Jírů, M. (2007). *FK Slavoj Český Krumlov*. Velešín: Nakladatelství Růže.

dorostenecké mužstvo si vedlo velmi zdatně i ve vyšší lize a na konci sezóny 1965–1966 obsadilo 1. místo. Dorostenci tedy dostali možnost bojovat o titul přeborníka kraje a také o postup do dorostenecké ligy. Tento boj o postup však Slavoj s Iglou ČB prohrál a setrval v krajském přeboru.¹⁷⁰

Mužstvo hráčů A týmu podávalo v 60. letech spíše průměrné výkony v rámci první A třídy. Výjimkou byla pouze sezóna 1962–1963 kdy se hráči Slavoj umístili na 2. příčce v tabulce po prohře v rozhodujícím zápase proti Pacovu. S nástupem nového desetiletí, po ročnících spíše průměrných, se v sezóně 1971–1972 klubu konečně dařilo a obsadil v tabulce konečné 3. místo. Fotbalová smůla na přelomu desetiletí se nedržela pouze A týmu ale i dorostenců, kteří se nedokázali udržet v nejvyšší krajské soutěži a sestoupili zpět do okresu. Po svěřením A týmu do rukou zkušeného trenéra F. Jakubce, roku 1973 postupuje A tým v sezóně 1974–1975, do vyšší soutěže. Po dvaceti třech letech Slavoj znovu nastoupil v krajské lize. Sportovní oddíl získal roku 1974 nové vedení, které se skládalo z nově zvoleného předsedy J. Lovčíka, který nahradil J. Tlustého. První rok ve vyšší soutěži nebyl pro mužstvo A týmu nijak vydařený, ale nebyl ani úplným fiaskem. V konečném pořadí se mužstvo umístilo na 6. místě a dokázalo tak, že je schopno konkurovat týmům na krajské úrovni. V dalším ročníku se Slavoj propadl v konečném pořadí o dvě místa a v tabulce krajského přeboru obsadil osmou příčku. Ve třetí sezóně v kraji v letech 1977–1978 se Slavoj dařilo a v podzimní části skončil na 4. místě. V jarní polovině se ještě zlepšil a vybojoval vítězství proti nejtěžším soupeřům. V boji o 1. místo stál Slavoj proti RH Volary, které nakonec porazil. V rozhodujícím konečném zápase proti Vimperku hráči Slavoj také zvítězili a ovládli 1. příčku krajského přeboru. Trenér F. Jakubec tehdy dokázal s mužstvem postoupit o 2 výkonnostní třídy, z okresu přes kraj až do divize.¹⁷¹

¹⁷⁰ Jírů, M. (2007). *FK Slavoj Český Krumlov*. Velešín: Nakladatelství Růže.

¹⁷¹ Tamtéž.

Obrázek 51. Mužstvo A týmu, které vybojovalo postup do divize. Foto reprodukce z Jírů, M. (2007). FK Slavoj Český Krumlov. Velešín: Nakladatelství Růže.

Tento postup měl velmi pozitivní vliv na rozvoj fotbalu ve městě, především na zvýšení jeho prestiže a zlepšení fotbalového zázemí. S postupem do divize se zvýšily požadavky na přípravu hráčů a trenérů, čímž se fotbal v Krumlově posunul na další úroveň. Roku 1978 hrál Slavoj poprvé v historii města fotbalovou divizi, prvnímu utkání předcházela svědomitá příprava jak na trénincích, tak na soustředěních především ve Zlaté Koruně. Divizními soupeři byla Slavoji mužstva ČSAD Benešov, ČSAD Plzeň, ČZ Strakonice, Králův Dvůr, Loko Plzeň, Milevsko, Pelhřimov, Prachatice, RH Domažlice, RH Sušice, Slovan Plzeň, Týnec, VS Tábor, VTJ Písek a VTJ Tábor B. V prvním ročníku se Krumlovským podařilo vyhrát 12 zápasů, sedmkrát remizovat a desetkrát prohrát. Tyto výsledky jej zařadily na konečné 7. místo divizní tabulky. Nejlepším střelcem této sezóny se stal Kordík s dvanácti body.¹⁷²

¹⁷² Jírů, M. (2007). *FK Slavoj Český Krumlov*. Velešín: Nakladatelství Růže.

Obrázek 52. První divizní mužstvo Slavoj v historii města. Foto reprodukce z Jírů, M. (2007). *FK Slavoj Český Krumlov. Velešín: Nakladatelství Růže.*

Následující ročník se Slavoj v divizní tabulce ještě propadl, a to na konečnou 11. příčku, nejlepším střelcem týmu se stal nově příchozí I. Novák, se třinácti brankami. S nasbíranými zkušenostmi z předchozích dvou sezón vstoupil do třetího ročníku Slavoj ve skvělé formě. Kádr se povedla jak podzimní, tak jarní polovina sezóny a na konci krumlovští fotbalisté obsadili nejvyšší příčku. Společně s Motorletem, Milevskem a Vlašimí postoupil Slavoj do II. NFL (Národní fotbalová liga). Po sezónách, kdy se Slavoj umísťoval spíše ve spodní polovině tabulky, to bylo nečekané vítězství. Tento úspěch v letech 1980–1981 a postup do II. NFL byl největším úspěchem krumlovského fotbalu v jeho historii. Padesátileté výročí klubu v roce 1982 se tedy neslo v duchu II. NFL a bylo provázeno oslavami, výstavami a připomínkovými událostmi v Okresním a vlastivědném muzeu.¹⁷³

¹⁷³ Jírů, M. (2007). *FK Slavoj Český Krumlov. Velešín: Nakladatelství Růže.*

Obrázek 53. Divizní mužstvo Slavoj ročníku 1980–1981 zleva: Vlastimil Kordík, Jiří Klimeš, trenér Jan Pils, Ladislav Klimeš, kapitán Ivan Novák, Rudolf Vejskrab, Jiří Černý, Jiří Kalát technický vedoucí mužstva, Bohumil Klivanda, trenér Zdeněk Kuna, Josef Žižka, Miloslav Ouředník, Milan Vejskrab, vedoucí družstva Jaroslav Němec. V dolní řadě: Pavel Jindra, Milan Čadek, Václav Domin, Pavel Mai, Jaroslav Hošna, Rudolf Minárik, Ladislav Bartko, Miroslav Bohatý. Tým, který v tomto složení vybojoval největší úspěch Krumlovského fotbalu a sice postup do II. NFL. Foto reprodukce z Jírů, M. (2007). *FK Slavoj Český Krumlov. Velešín: Nakladatelství Růže.*

S postupem do vyšší ligy začala i další etapa českokrumlovského fotbalu ve II. Národní fotbalové lize. První sezóna nedopadla pro Slavoj příliš kladně. V konečném pořadí se umístil až na třetím místě od konce. I přesto však trenéři Z. Kuna a J. Pils, zhodnotili výsledek v první sezóně ve vyšší soutěži kladně. Bilance zápasů byla 11 výher, 3 remízy a 16 proher. Nejlepším střelcem ročníku byl za Slavoj kapitán I. Novák s osmi brankami, následovaný B. Klivandou se šesti. V dalším ročníku Slavoj, s příchodem nových posil z Dynama ČB očekával lepší výsledek. Podzimní část se dle očekávání výborně vydařila a Slavoj byl po první půli na 3. místě. Do jarní poloviny soutěže tedy klub vstoupil z dobré výchozí pozice. Druhá polovina však nedopadla dle přání krumlovského klubu, který v konečném pořadí skončil až na devátém místě.¹⁷⁴ Nejlepším střelcem týmu se stal Kordík s devíti body. Trenérský kádr opustil J. Pils a na jeho místo se přesunul Z. Kuna. Do pozice hlavního trenéra byl výborem zvolen G. Procházka. Třetí ročník soutěže pod novou trenérskou sestavou měl pro Slavoj podobný průběh jako ročník předchozí s tím, že se jim nepodařil vstup do sezóny, který se odrazil i na konečném umístění na 12. pozici. Po těchto neúspěšných ročnících došlo ke změně v trenérské sestavě. Byl odvolán G. Procházka a na jeho místo přišel

¹⁷⁴ Významným fotbalovým milníkem bylo zakládání speciálních tříd pro talentovanou fotbalovou mládež při ZŠ Špičák roku 1982.

F. Gallistl. Tato změna v realizačním týmu se projevila hned v podzimní části, kdy Slavoj po první polovině soutěže skončil na 3. místě. Horší výkonost hráčů v jarním kole se bohužel stejně jako v sezónách předchozích potvrdila a po slibném začátku, kdy se Slavoj držel na předních pozicích, došlo v jarní části k propadu na konečnou 11. příčku.¹⁷⁵

S postupem týmu do vyšší soutěže se zvelebovalo i jeho zázemí, roku 1983 se začalo s výstavbou šaten. Nová budova vyrostla hned za sportovní halou na Chvalšinské ulici. Její nedílnou součástí byl i most postavený přes Polečnici (Chvalšinský potok), vedoucí k hlavnímu hřišti domácích. Stavební práce se realizovaly za pomoci jak činovníků klubu, tak samotných hráčů, kteří zde odpracovali stovky hodin. Budova dodnes slouží jako zázemí pro hráče a fotbalový klub Slavoj Český Krumlov.¹⁷⁶

Fotbal se v Českém Krumlově po několik let těšil druholigovým utkáním, která do města přiváděla kluby z celé republiky. Slavoj se tradičně umísťoval na pozicích ve spodní polovině tabulky, celková úroveň hry však byla velmi vysoká. V sezóně 1985–1986 měl klub velmi špatný vstup do soutěže a na konci její první poloviny zaujímal se ziskem 11 bodů poslední pozici. Na začátku jara se mužstvu podařilo vyhrát první zápasy, avšak tyto úspěchy zastínily rozhodující prohry v průběhu zbytku jarní poloviny sezóny, kdy Slavoj selhával zejména na domácím hřišti. Po pěti letech v II. NFL se tak Krumlovský klub propadl zpět do divize.¹⁷⁷

V první sezóně zpět v divizi se Slavoj umístil v druhé polovině tabulky na 10. místě z 16 nastupujících celků. Ani se změnou trenéra v následujícím roce se situace nezlepšila a krumlovští se tentokrát propadli až na 13. místo. Slavoj se pak v následujících letech stabilně umísťoval na spodních příčkách tabulky až do roku 1989 kdy hráči vybojovali v divizi konečné 6. místo.¹⁷⁸

6.2 Tělovýchovná jednota Sokol Český Krumlov

Sokol po roce 1945 obnovoval svou činnost ve městě poměrně rychle a zásluhu na tom měly zejména ženy. Bezprostředně po válce byl Sokolem uspořádán župní zájezd do Českého Krumlova k slavnostnímu obnovení okresní jednoty a předáním

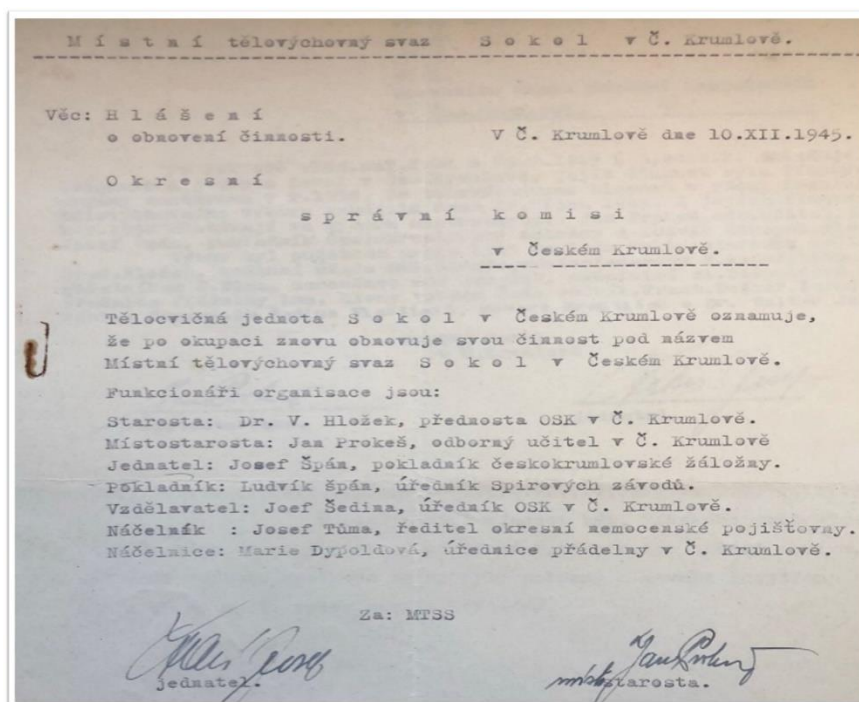
¹⁷⁵ Jírů, M. (2007). *FK Slavoj Český Krumlov*. Velešín: Nakladatelství Růže.

¹⁷⁶ Tamtéž.

¹⁷⁷ Tamtéž.

¹⁷⁸ Tamtéž.

Sokolského praporu zpět jeho členům. Již v září tohoto roku bylo ve městě několika nadšenci obnoveno základní cvičení v nově zrekonstruované tělocvičně v prostoru Základní školy Špičák, která za války sloužila jako vojenská nemocnice. Dopis o obnově jednoty byl předán Správní komisi v Českém Krumlově 10. prosince 1945, avšak jednota svou činnost obnovila již v září toho roku. Oddíl obnovil svou činnost pod novým jménem, a sice Místní tělovýchovný svaz Sokol. Prvním poválečným starostou spolku se stal Dr. V. Hložek, jednatelem Josef Špán.¹⁷⁹

Obrázek 54. Dopis Správní komisi v Českém Krumlově o obnovení Sokola. SOA Český Krumlov.

Sokol se hojně zúčastňoval kulturního dění ve městě a pod jeho záštitou se organizovaly mnohé sportovní oddíly.¹⁸⁰ 15. února 1947 jednota pořádala své vůbec první šibřinky od osvobození. Slavnost se konala v hotelu Růže, v prostorách, kde se před válkou nacházela tělocvična jednoty. Celé šibřinky probíhaly ve znamení národních písní a besed.¹⁸¹

¹⁷⁹ SOA Český Krumlov, fond Sokol ročník 1945–1951, karton č. 116.

¹⁸⁰ Svaz lyžařů župy jihočeské pořádal ve spolupráci se Sokolskou župou Husovou v neděli 19. ledna 1947 lyžařské závody v Českém Krumlově o přebor jižních Čech.

¹⁸¹ SOA Český Krumlov, fond Sokol ročník 1945–1951, karton č. 116.

Obrázek 55. Členové TJ Sokol Český Krumlov v průvodu přes náměstí Svornosti v roce 1947. *Museum fotoateliér Seidel.*

Roku 1948 se opět pod původním názvem TJ Sokol ČK konala 26. února valná hromada, na které bylo zvoleno nové vedení jednoty. Starostou se stal dlouholetý místostarosta Jan Prokeš,¹⁸² Základna výboru se nacházela v domku u letního cvičiště na Chvalšinské ulici. Jednou týdně zde probíhala schůze cvičitelů, kde se probírala metodika cvičení, jejímž hlavním výstupem měla být všestrannost a tvorba cvičebních rozvrhů.¹⁸³ Na jaře roku 1948 byl uspořádán okrskový slet, který předcházel prvnímu poválečnému Všesokolskému sletu. Krumlovští cvičenci se ještě stihli zúčastnit župního sletu v Českých Budějovicích.¹⁸⁴ Po něm následoval XI. Všesokolský slet v Praze, který byl po únorovém převratu posledním všesokolským sletem před obdobím spartakiád. Sletu se zúčastnilo více než 100 000 cvičenců, které na Strahovském stadionu podporovaly stovky tisíc diváků. Následný pochod Prahou, konaný i za účasti českokrumlovského Sokola, se stal českým veřejným vystoupením proti komunistickému státnímu převratu. I proto neměl v následujících letech Sokol lehkou pozici v nově nastoleném režimu.¹⁸⁵ Členská základna Sokola byla tak silná, že se jí nepodařilo úplně potlačit. Komunistům se jej však podařilo velmi chytře rozdělit a začlenit pod různé podniky a tím jeho činnost a význam zásadně oslabit a spolek tím

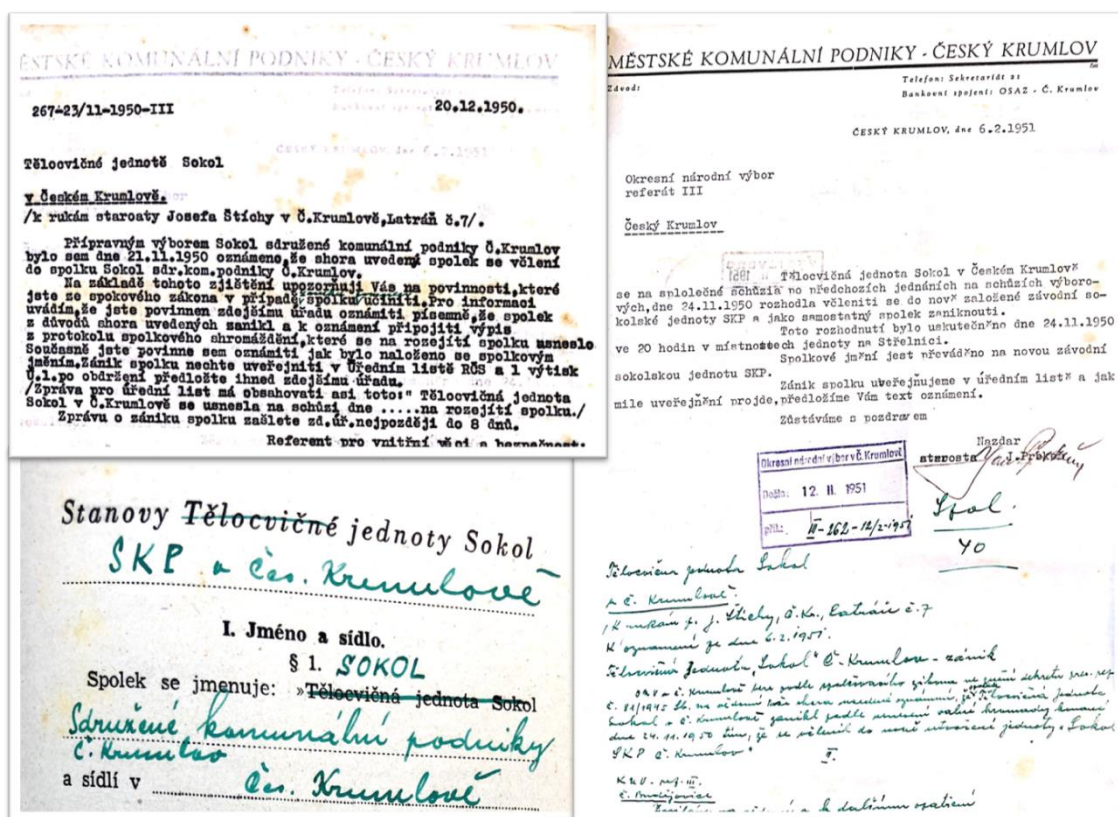
¹⁸² SOA Český Krumlov, fond Sokol ročník 1945–1951, Sdružené komunální podniky, karton. 118.

¹⁸³ Tamtéž.

¹⁸⁴ SOA Český Krumlov, fond Sokol ročník 1945–1951, karton č. 116.

¹⁸⁵ Totalita. XI. Všesokolský slet-jeden z posledních svobodných projevů. Získáno 9. 10. 2018, z http://www.totalita.cz/vzp/vzp_0002.php.

umřet. Roku 1951 byla po jednání na výborových schůzích ukončena činnost jednoty, včleněním do nově založené závodní sokolské jednoty Sdružených komunálních podniků (SKP) i s veškerým majetkem.¹⁸⁶

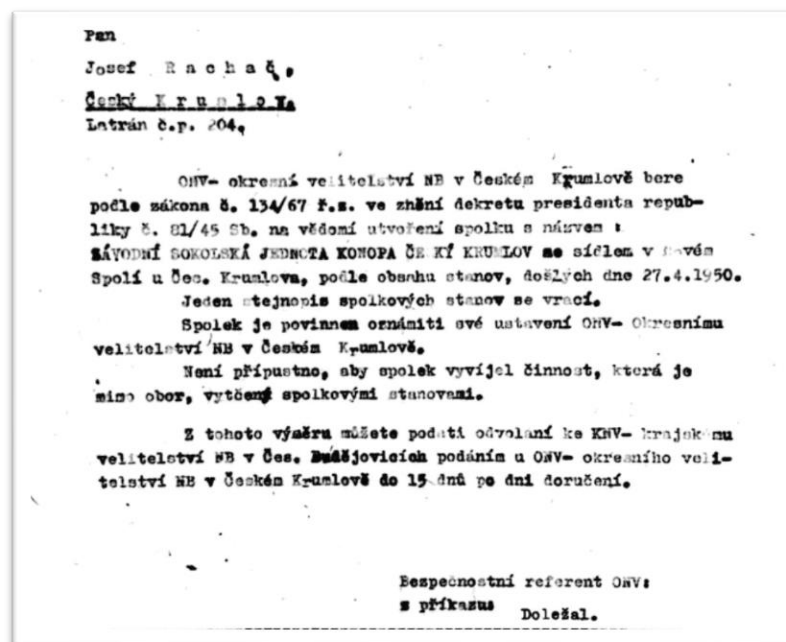
Obrázek 56. Zápisy o přípravě a následném ukončení činnosti TJ Sokol Český Krumlov a její začlenění do SKP, plus nově pozměněné oddílové stanovy. SOA Český Krumlov.

Tímto se původní Sokolská organizace a její tělovýchovný život dostala pod patronát vedení závodních podniků. V tomto období vznikla i úplně nová závodní Sokolská jednota při prádelně Inu a konopí KONOPA v Novém Spolí. Stalo se tomu tak 1. července 1951.¹⁸⁷ Při této nově vzniklé sokolské jednotě byl později v 50. letech založen i první vodácký klub ve městě.¹⁸⁸

¹⁸⁶ SOA Český Krumlov, fond Sokol ročník 1950–1951, Sdružené komunální podniky, karton. 118.

¹⁸⁷ Tamtéž.

¹⁸⁸ SKVltava. Trocha o oddíle. Získáno 13.11.2018, z <http://www.skvltava.ckrumlov.cz/docs/cz/skvltava.xml>.

Obrázek 57. Oznámení Národního výboru o povolení vzniku nové Sokolské jednoty při závodě KONOPA roku 1951. SAO Český Krumlov.

Po sloučení se v nově vzniklých sokolských jednotách nacvičovala především prostná cvičení a prvky sloužící k prezentaci na spartakiádách, které měly nahradit Vsesokolské slety.¹⁸⁹ Výroční zprávy se zúžily na vykazování pokroku jednoty a plnění pětiletých plánů. Sokolská myšlenka národní emancipace, národní obrany a posilování českého cítění byla režimem úmyslně potlačována. Masovost hnutí však nedovolila komunistům sokolstvo zcela vymýtit. Jak bylo zmíněno výše, Sokol pohltilo SKP. Později byl v rámci sjednocení tělesné výchovy začleněn s dalšími sportovními spolky do vše sdružující ČSTV.¹⁹⁰

Zájem o Sokol v následujícím období byl ve městě především mezi ženami. Dokládají to i záznamy a výroční zprávy z jednotlivých let, ve kterých jsou uvedeny počty cvičících na daných hodinách. Cvičení tehdy probíhalo třikrát v týdnu. Z celkového počtu účastníků, kterých docházelo na hodiny v průměru 130 týdně, bylo pouze 20 mužského pohlaví.¹⁹¹ Tento úbytek mužských členů byl pokračujícím trendem již od počátku 50. let, kdy se po ustálení politické situace a s rozvojem dalších

¹⁸⁹ Rozhovor s Věrou Maškovou, předsedkyní TJ Sokol v 70. letech.

¹⁹⁰ SOA Český Krumlov fond ČSTV, 1957–1991, ČSTV OV ČK.

¹⁹¹ SOA Český Krumlov fond ČSTV, ročník 1979, Zpráva o průběhu nácvičování na Spartakiádu 1979, karton S – 231, 1965–1971.

sportovních odvětví věnovaly cvičení a správě TJ Sokol Český Krumlov zejména členky něžného pohlaví.¹⁹²

SLOŽENÍ NOVE ZVOLENÉHO VÝBORU						
Pracovní úsek	Jméno	Rok nar.	Polit. přísl.	SSM	Povolání	Bydliště
předseda	Mašková Věra	21.5. 1951	-	-	archivář	Plasivac II/387
místopředseda	Onšková Jana	29.11. 1952	-	1	adm. prac.	Štěpotočského 134
tajemník	Štrobková Miroslava	24.4. 1949	-	1	pedag. prac.	Spicák 115
hospodářský	Kubíková Anna	14.6. 1948	-	1	archivář	Janůvka 108
politicko- výchovný	Šimon Jiří	15.6. 1951	KSC	-	učeň	Plasivac II/352
učebnice zdravotnický	Dvoráková Anna	25.11. 1955	-	1	ekonomka	Plasivac II/365
učebnice metodický	Šimonová Miluše	31.4. 1923	-	-	dělnice	Spicák 200
čtení plánů- statistiky	Hauzalková Věra	14.1. 1941	-	-	pedag. prac.	Rozšuberská 256
čtení	Švobodová Anna	12.8. 1936	-	-	ekonom	tr. Míru 26
čtení	Bohra Stanislav	4.6. 1905	-	-	dělnice	Plasivac II/387
čtení	Peříšek Antonín	28.12. 1942	-	-	del. tr. děl.	Št. učtr. 212
ukraduči	Kubátová Anna	15.4. 1946	-	-	učeň	Plasivac II/345
ukraduči	Horčí Jiří	10.2. 1951	-	-	elektr.	Pod skalkou 524

Obrázek 58. Složení výboru TJ Sokol Český Krumlov v 70. letech, na kterém je vidět, že jeho vedení tvořily až na jednu výjimku jen ženy. SOA Český Krumlov.

6.3 Lední hokej

Po osvobození roku 1945, tedy bezprostředně po válce, byl založen nový hokejový oddíl, sdružovaný pod vedením TJ Sokol Český Krumlov.¹⁹³ Hlavními iniciátory hokejového oddílu a sportovními činovníky ve městě byli Ing. J. Zoch, který byl reprezentantem ČSR v odbíjené, V. Puffer a L. Štěpánek.¹⁹⁴

Obrázek 59. Znak týmu HC Slavoj Český Krumlov. J. Tůma

Hokejový tým pod vedením Sokola se často potýkal s nedostatečností materiálního zabezpečení a vybavení pro hru. Kluziště na rybníce Ledový sloužilo i pro rekreační bruslení pro veřejnost. Mantinely byly nízké a osvětlení hřiště bylo tvořeno

¹⁹² Rozhovor s Věrou Maškovou, předsedkyní TJ Sokol v 70. a 80. letech.

¹⁹³ V druhé polovině 40. let vznikl v Krumlově i další hokejový oddíl při SK Český Krumlov, který byl složený převážně z hráčů fotbalu, ten však ukončil svou činnost hned rok po svém vzniku

¹⁹⁴ Data.ckrumlov. 80 let krumlovského hokeje. Získáno 18. 10. 2018, z <http://data.ckrumlov.cz/files/6496-80-let-krumlovskeho-hokeje.pdf>.

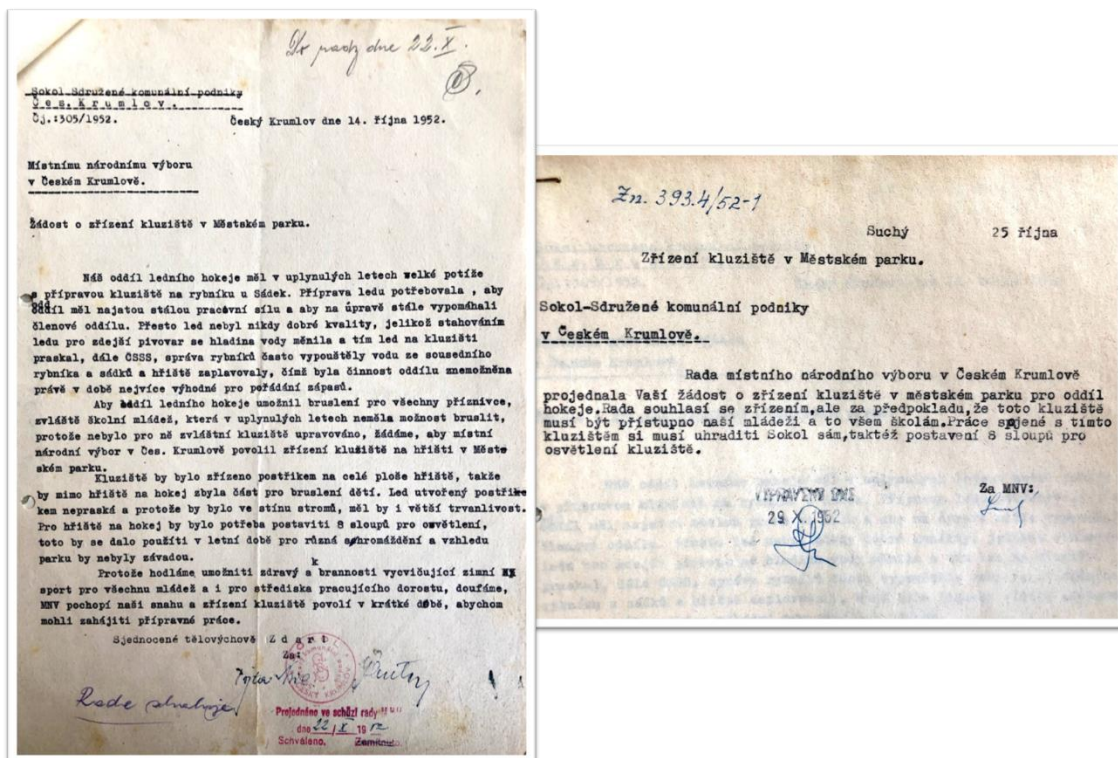
pouze několika lampami, které sloužily spíše pro veřejné bruslení. Pro hokejové zápasy bylo však osvětlení hřiště nedostatečné. Správou ledové plochy a její úpravou, se zabývali dobrovolníci z oddílu. K povrchovému hlazení se používaly saně, které na sobě měly zavěšený sud a táhly za sebou hadr, který zabezpečoval konečnou glazuru ledu. Nebylo výjimkou, že pod velkým množstvím sněhu, nebo za velké účasti fanoušků led při zápasech praskal a na hrací plochu se vlila voda.¹⁹⁵ První léta hokeje, jak už bylo avizováno, se potýkala s nedostatečným vybavením. Hrál se v dresech půjčených od fotbalistů, nosily se improvizované chrániče a civilní kalhoty. Od roku 1947 bylo hřiště opatřeno novými mantinely o výšce 40 cm. Jako zázemí pro hokejisty sloužila dřevěná budova se šatnou společnou pro domácí i soupeře.¹⁹⁶

První oficiální zápas krumlovského družstva byl sehrán roku 1947 se Sokolem Křemže, jež vykazoval v době okupace nadprůměrnou výkonnost. I z toho důvodu byl výsledek tohoto zápasu záporný 3:8. Kádr mužstva tehdy tvořili hráči: brankář L. Štěpánek, obránci V. Puffer, A. Podruh a útočníci Ing. J. Zoch, Jan Novák, Martin Beneš a v pozdější době se k družstvu přidali ještě Velíšek, Kozelský, Bárta, Němec a brankář Buriánek. Od roku 1948 se družstvo pravidelně zapojovalo do okresního přeboru. Téhož roku ukončil svou činnost hokejový oddíl v Křemži, ze kterého českokrumlovský hokej získal mnoho významných posil. Mimo ledovou plochu se v těchto letech založil též tým funkcionářů, z nejvýznamnějších to byli J. Schifner, J. Vojta, Z. Pechoč. V následujících několika sezónách se venkovní ledová plocha ukázala jako nedostačující, především kvůli náročné úpravě hrací plochy. Krumlovští tehdy začali uvažovat o vybudování umělého ledového kluziště. První projekt byl vybudovat hřiště na tenisových kurtech, ty však svými rozměry lednímu hokeji nevyhovovaly. Jako další se nabízela plocha v Jelení zahradě, která byla svými rozměry i polohou ideální. S jejím zaledněním však nesouhlasily příslušné městské orgány. Po dalším neúspěšném pokusu se roku 1952 podařilo hokejovým činovníkům svépomocí vybudovat ledovou plochu v městském parku.¹⁹⁷

¹⁹⁵ Tůma, J. (1975). *Oddíl ledního hokeje Slavoj Český Krumlov*. Český Krumlov: Slavoj.

¹⁹⁶ Tůma, J. (2018). Z připravované knihy o ledním hokeji.

¹⁹⁷ Tůma, J. (1975). *Oddíl ledního hokeje Slavoj Český Krumlov*. Český Krumlov: Slavoj.

Obrázek 60. Žádost a rozhodnutí Národního výboru o povolení stavby kluziště s osvětlením na náklady Sokol SKP v Městském parku. SOA Český Krumlov.

Nové hřiště bylo vybaveno kvalitním osvětlením, což vedlo k jeho hojnějšímu využívání i ve večerních hodinách. To se projevilo především vyšší účastí na tréninku dospělých a zvýšením jejich výkonosti. Do klubu přišli i další talentovaní hráči, například J. Tůma, O. Jílek, T. Šafránek, K. Lohoňka. Posílený kádr se na konci sezóny 1951–1952 probojoval až do finále okresního kola, kde výsledkem 10:9 porazil Vimperk a postoupil do krajské soutěže. Krajskou úroveň se v Krumlově podařilo udržet jen pár let. S odchodem zkušených hráčů jako byli Valíšek, Buriánek a Bárta z aktivní činnosti a odchodem mladých talentovaných hráčů jako byli Tůma, Jílek, Šafránek, Šimek na základní vojenskou službu, se výkonnost družstva podstatně snížila.¹⁹⁸

Po několika letech se nové umístění umělé ledové plochy v městském parku ukázalo znovu jako nevyhovující, především kvůli potížím s nedostatkem vody k přípravě ledu a naprosto nevyhovujícím kvůli stavu šaten. Bylo tedy třeba jej znovu přemístit. V roce 1954 bylo na ploše na Chvalšinské ulici, v prostorách bývalého letního cvičiště TJ Sokol Český Krumlov vybudováno nové hřiště. V těchto místech se ledová plocha nachází dodnes. Potíže s dodávkou vody se však opakovaly v jiné podobě, na nerovné ploše byl rozdíl mezi severní a jižní stranou ledové plochy něco přes půl

¹⁹⁸ Tůma, J. (1975). *Oddíl ledního hokeje Slavoj Český Krumlov*. Český Krumlov: Slavoj.

metru. Následné vyrovnávací práce byly velmi obtížné a finančně náročné. Podařilo se je dokončit až s pomocí městských orgánů. Za jejich účasti byl vytvořen projekt, jehož realizací byla vystavěna nová, na svou dobu velmi solidní ledová plocha.¹⁹⁹ Potíže s přívodem vody však přetrvávaly. K přípravě ledu bylo občas třeba pomoci hasičského sboru, s jehož asistencí se správcům podařilo na plochu dostat dostatek vody k úpravě kluziště.²⁰⁰

V sezóně 1955–1956 se Slavoj již na novém hřišti v konkurenci týmů LH Větřní, Vimperk, Vodňany, Protivín, Hluboká umístil na posledním místě krajské soutěže a sestoupil zpět do okresního přeboru.²⁰¹

Obrázek 61. Vlevo fotka z přátelského zápasu Slavoj Český Krumlov x Podkleřan Holubov v roce 1963. Vpravo družstvo dorostenců ze sezóny 1962–1963, dorost tehdy nastupoval ve fotbalových dresech. Vlevo *Časopis Jiskra*, vpravo *Českokrumlovský deník*.

V následujících 15 letech se hrál v Krumlově pouze okresní přebor. Družstvo Slavoj se sice v těchto letech několikrát získalo titul šampióna okresu, ale v kvalifikačních utkáních o postup do kraje se mu úspěšně nepodařilo. Na konci těchto neúspěšných let, došlo v sezóně 1968–1969 k obratu. Muži po tomto ročníku skončili s deseti body na 2. místě, za Spartakem Kaplice. Sestava se v těchto letech skládala z brankářů Rohovského a Hruběše, dále hrál Eliáš, Turek T., Nožička, Zlatínský, Harsa, Šimek, Anderle, Brož, Tůma, Hanzalíkové, Mígl V., Dušek. Nejlepším střelcem sezóny se stal Harsa se sedmi brankami. V následující vítězné sezóně 1969–1970, Slavoj neztratil ani jeden bod a umístil se na 1. místě v okresním přeboru. Velkou zásluhu na tomto vítězství měl mimo hráčů i vynikající trenér Ing. J. Tůma. Nejlepšími střelci oddílu byli Šesták s dvaceti osmi a Sekyra s dvaceti pěti brankami. V následujících kvalifikačních

¹⁹⁹ Tůma, J. (1975). *Oddíl ledního hokeje Slavoj Český Krumlov*. Český Krumlov: Slavoj.

²⁰⁰ Tůma, J. (2018). Z připravované knihy o ledním hokeji.

²⁰¹ Tůma, J. (1975). *Oddíl ledního hokeje Slavoj Český Krumlov*. Český Krumlov: Slavoj.

utkáních porazil Slavoj v prvním zápase na stadionu v Českých Budějovicích Vimperk 7:6, v dalším zápase pak zdolal Záboreň 13:7 a zajistil si tak pro nadcházející rok místo v II. krajském přeboru.²⁰²

Obrázek 62. Vítězné mužstvo Slavoje v sezóně 1969–1970. Foto reprodukce Tůma, J. (1995). *Českokrumlovský hokej 1945–1995. Český Krumlov: HC Slavoj.*

Ve své první sezóně zpět v krajském přeboru si hráči Slavoje nevedli špatně. V konkurenci týmů Netolic, Bernartic, Blatné, Slavoj VŠZ a Záboreň se umístil na 4. místě. Nejsilnější posilou tohoto roku byl ligový Antonín Španinger, který byl se svým herním i osobním projevem ve svých čtyřiceti třech letech velkým vzorem pro své spoluhráče, mládež a sportovce ve městě obecně. Nové tváře v sestavě byly již zmíněný Španinger, dále A. Šesták a J. Kučera. Po postupu A týmu do krajského přeboru bylo vytvořeno i B mužstvo pro okresní ligu, které ve své první sezóně obsadilo 6. místo. Následující sezóna 1971–1972 se už krajskému nováčkovi tolik nevydařila a skončil na předposledním místě tabulky. V sezóně 1972–1973 po příchodu posil z Českých Budějovic, kterými byli M. Honig, Maxa, Markov, Kossl a Bláha, se Krumlov umístil na prvním místě tabulky II. krajského přeboru, když pouze jednou zaváhal na hřišti Blatné, kde prohrál 4:2. Tuto porážku Blatenským Slavoj vrátil na domácím ledě, kde je porazil rozdílem šestnácti branek a to 19:3. Po této velmi zdařilé sezóně následovala kvalifikace, ve které si Slavoj vítězstvím nad S. Bernartice 11:1 vybojoval

²⁰² Tůma, J. (1975). *Oddíl ledního hokeje Slavoj Český Krumlov.* Český Krumlov: Slavoj.

svůj historicky první postup do I. krajské ligy. Ročníku 1973–1974 předcházela tradiční turnaj o pohár Velké říjnové socialistické revoluce (VŘSR). V něm se mužstvo Slavoje umístilo na 1. příčce poté, co porazilo týmy Kaplice, Hluboké a ve finále Jitonu Lišov. V samotném přeboru si Krumlov vedl na nováčka vyšší ligy velmi dobře a umístil se na druhém místě za Hlubokou, která byla společně s Novou Včelnicí jediným týmem, se kterým v této sezóně Slavoj prohrál. Obdobný začátek měla i sezóna následující, do které vstoupilo mužstvo po kvalitní přípravě na ledě v Českých Budějovicích a Soběslavi opět vítězstvím v turnaji o pohár VŘSR. První polovina krajského přeboru byla pro Slavoj velmi úspěšná. Po jediné prohře s Bernarticemi 3:2, se držel na průběžném 2. místě. Avšak ve druhé polovině sezóny se počasí tak zhoršilo, že nebylo možné na domácím hřišti hrát ani trénovat. To mělo za následek jak výrazný pokles výkonosti mužstva, tak nemožnost sehrávat zde domácí zápasy. Tento nepříznivý vývoj okolností se podepsal na konečném výsledku ročníku, kdy se Krumlov umístil až na 5. místě, za prvními Bernarticemi, dále Kaplicí, J. Hradcem, a Blatnou.²⁰³

Práci s mládeží bylo do roku 1969 v klubu věnováno jen velmi málo pozornosti. Vzhledem k nesystematické a pouze nárazové práci s žákovskými mužstvy, která se scházela k zápasům pouze jednou až dvakrát za sezónu a k tréninkům pouze minimálně, chyběli u Slavoje mladí hráči, kteří by doplňovali A mužstvo. I přes talentované výjimky, jako byli bratři Kučerové, Hrasa a Anderle, kteří byli schopni dosáhnout úrovně mužů i s tímto minimálním tréninkem, bylo třeba se na mládež více zaměřit a účelněji se jí věnovat. Roku 1969 se tedy sešel výbor oddílu ledního hokeje v čele s předsedou S. Horynou, který přijal usnesení, že primárním cílem a hlavní činností trenérů a funkcionářů, bude příprava mládeže. První žákovské družstvo tvořilo pod vedením trenéra V. Šimka 20 hráčů přibližně stejného věku. Byli to hráči Bořecký, Šimůnek, Podruh, Stehlík, Turek, Sirový, Čermák, Kvapil, Valjent, Lukeš, Novotný, Liška, Pojzl, Slepánek, Blecha, Hofbauer, Lískovec, Filas, Vařil. Toto nově vzniklé družstvo vyhrálo hned v prvních dvou sezónách okresní přebor a získalo tak titul přeborníka okresu. V těchto letech byl tedy položen základní kámen českokrumlovskému hokeji v kategorii dorostu a žactva. Systematická práce trenérů Ing. Tůmy, Mráze a Štěpána na výchově mladých přinesla své ovoce v následujících letech. Kádr hráčů prvního

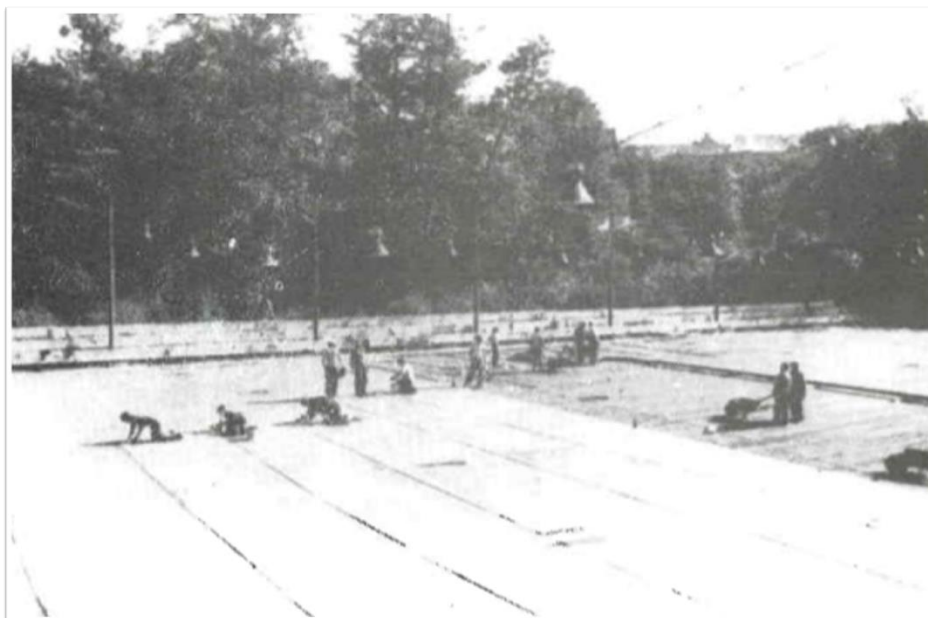
²⁰³ Tůma, J. (1975). *Oddíl ledního hokeje Slavoj Český Krumlov*. Český Krumlov: Slavoj.

družstva dorostu tvořili Chaloupek, Záveský, Kalkuš, Čížek, Vrábel, Bartoš, Koblas, Hermal, Lavička, Tůma, Pospíšil, Pojsl, Štěpán, Klivanda, Tůma, Klivanda. Tito hráči posílení v průběhu roku ještě Zelenkou, Mládkem, Dufkem a Sýkorou získali titul přeborníka okresu a po zásluze postoupili do krajského přeboru. Ve své první sezóně 1972–1973 žactvo obsadilo 2. místo, za týmem Jindřichova Hradce. Z úspěšných žáků nově vzniklé družstvo dorostenců zahájilo sezónu pod vedením V. Šimka. Tento sehraný tým získal titul okresního šampiona a v následném kvalifikačním zápase s klubem Jitex Písek, který porazil 3:1, též nárok na postup do vyšší ligy. Následující rok bylo cílem dorosteneckého družstva udržet se v krajském přeboru II. Toto očekávání bylo nadmíru splněno, když Krumlovští obsadili 2. místo za Š. Vimperk. Na nadcházejícím ročníku 1974–1975 se podepsala ztráta několika mladých talentů, kteří museli nastoupit povinnou základní vojenskou službu. Spolu s těmito ztrátami a nepříznivými klimatickými podmínkami se dorostenecké družstvo Slavoj umístilo až na 4. místě krajského přeboru II., v konkurenci týmů Hluboké, S. Kluky, Veselí nad Lužnicí, Jitex Písek a Strakonice.²⁰⁴

Snaha o vybudování umělé ledové plochy, byla nedílnou součástí práce krumlovských hokejových činovníků. Roku 1958 bylo při modernizaci Krumlovského pivovaru, do které bylo zahrnuto i vylepšení chladicího zařízení, navrženo vystavění nové umělé ledové plochy. Řada hokejových nadšenců v čele s V. Pufferem se této myšlenky ujala a zabývala se možností vybudovat kluziště na přilehlé Říhově zahradě, kde by se nové pivovarské chladicí zařízení dalo v zimních měsících použít k tvorbě ledu. Avšak v tomto období nebyl hokej v Českém Krumlově tak populárním sportem, chyběla řádná organizace, finance a důležitý zápal veřejnosti. Následujících 15 let se tak krumlovský hokej musel vypořádávat na svém ledě nejen se soupeři, ale i s nepřízní počasí. Roku 1973 výstavba zimního stadionu skutečně začala. Na několikrát podnět hokejového oddílu byl ze strany politických a správních orgánů schválen návrh na výstavbu nové ledové plochy. Jako každou stavbu provázely i tuhle mnohé přípravy a problémy, především finančního rázu. Díky silné účasti dobrovolníků, především z řad členů hokejového oddílu, kteří se zavázali odpracovat zdarma minimálně 100 brigádnických hodin a dále díky pomoci národních podniků,

²⁰⁴ Tůma, J. (1975). *Oddíl ledního hokeje Slavoj Český Krumlov*. Český Krumlov: Slavoj.

které zapůjčily vhodnou stavební techniku, bylo možné v poměrně krátkém čase začít s realizací stavby. Celý projekt byl proveden v rámci tzv. „Akce Z“ a jeho provedení bylo rozděleno na několik etap. Samotná výstavba stadionu započala až v roce následujícím po jejím schválení. Základní kámen stavby byl tedy položen roku 1974. Stadion byl dokončen a připraven pro hru roku 1975.²⁰⁵

Obrázek 63. Práce na dokončování nové ledové plochy v Českém Krumlově roku 1975. Foto reprodukce Tůma, J. (1995). *Českokrumlovský hokej 1945–1995*. Český Krumlov: HC Slavoj.

Roku 1975 se stal trenérem hokejového mužstva Slavoj Český Krumlov zkušený trenér Milan Honig, bývalý hráč I. hokejové ligy za Slávii Karlovy Vary a Slavoj České Budějovice. Pod jeho vedením se mužstvo hned v první sezóně probojovalo z krajského přeboru I. suverénním vítězstvím do divize. Kádr mužstva v tomto roce tvořili brankáři Kossel a Hosnedl, v obraně hráli Šrámek, Milisdorfer, Bláha, Mandát, Čížek a Fajtl. Útočné řady tvořili Maxa, Dvořák, Vlažný, Markov, Šesták, Harsa, Jauker, Zasadil, Valeš, Kučera, Anderle, Mráz a Dubský. V divizní sezóně 1976–1977 se hráčům Slavoj jako nováčkovi až tak nedařilo a se třinácti body se umístil na předposledním místě. V následujícím roce byla hokejová divize zrušena a Slavoj se navrátil zpět do I. krajského přeboru, kde skončil na 2. místě, za Slovanem Jindřichův Hradec. Nejvýznamnější postavou této sezóny byl S. Kallinger, který skončil na 3. místě v počtu vstřelených branek. Svízelná finanční situace klubu a jeho současný sestup zpět do kraje, si vyžádaly změny v hráčské soupisce. Jejich podstata spočívala v uvolnění

²⁰⁵ Tůma, J. (1995). *Českokrumlovský hokej 1945–1995*. Český Krumlov: HC Slavoj.

hráčů dojíždějících zejména z Českých Budějovic a současné sestavení nového družstva z vlastních odchovanců. Nově vzniklý tým tvořili v sezóně 1980–1981 hráči Nováček, Stárek, Valeš, Tůma, bratři Adamovi, Lukeš, Koblas, Bárta, Mígl, Reif, Janouch, Kučera, Vyhlídka, Mráz, Kallinger, Šesták, Bořecký, Agerman, Klivanda, Přibil. Na počátku roku, kvůli již zmíněné špatné finanční situaci a konsolidaci týmu, odmítl Slavoj hrát I. krajský přebor a pod vedením trenérů Ing. J. Tůmy a dr. M. Jahody se družstvo zúčastnilo II. krajského přeboru, který vyhrálo. V dalším roce postoupil Slavoj zpět do I. krajského přeboru, kde se týmu proti lépe připraveným soupeřům opět nedařilo a po vystoupení týmu So Planá nad Lužnicí ze soutěže skončil na posledním místě. Na spodních příčkách tabulky se Slavoj umisťoval až do sezóny 1987–1988, kdy společně s Pelhřimovem sestoupil krumlovský klub do nižší soutěže. V okresním přeboru se Slavoji dařilo a proti slabším soupeřům se skóre 110:18 v ročníku 1988–1989 vyhrál svou první sezónu v okresním přeboru.²⁰⁶

6.4 Volejbal

S rokem 1945 začala i další éra krumlovského volejbalu. První hráči, kteří navazovali na předválečný oddíl byli F. Severa, L. Stropek a F. Bezpalec. Znovu se rozvíjející oddíl, organizovaný při TJ Sokol, byl společně s ním, roku 1951 v rámci sjednocení tělovýchovy, začleněn do nově vzniklého oddílu Sokola Sdružené komunální podniky. V roce následujícím, tedy 1952, SKP vstoupily do Svazu potravinářských jednot Slavoj, čímž se přejmenovaly i sportovní kluby při nich organizované. Nově vzniklý oddíl volejbalu při TJ Slavoj se tedy jmenoval VSK Slavoj Český Krumlov. Krumlovští volejbalisté hráli v 50. letech krajský přebor, který se jim roku 1952 podařilo vyhrát a roku 1958 skončili na 3. místě. Pro nedostatky administrativního charakteru však bylo družstvo Slavoj roku 1958 ze soutěže vyloučeno. Po těchto událostech se mužstvo zúčastňovalo pouze přátelských zápasů. Celá volejbalová krize vyvrcholila roku 1960, kdy se družstvo mužů při TJ Slavoj rozpadlo.²⁰⁷

V roce 1961 se ve městě z některých mužů z bývalého áčka a talentovaných dorostenců založilo nové volejbalové družstvo. To hned v prvním roce zvítězilo v okresním přeboru a zaručilo si postup do krajské soutěže rozhodujícím vítězstvím

²⁰⁶ Tůma, J. (2018). Z připravované knihy o ledním hokeji.

²⁰⁷ Podruh, P. (1984). *Volejbal 50 let*. Jihočeské tiskárny: Český Krumlov.

proti Spartaku Kaplice. Roku 1961 byl rokem změn, volejbal se přesunul z městského parku na nově vznikající hřiště na Chvalšinské ulici, kde se s ním původně začínalo. V letech 1963–1964 dokončili volejbalisté na nově postaveném sportovišti sezónu v krajském přeboru bez jediné porážky a skončili na 1.místě. V sestavě T. Husar, J. Kovařík, V. Dušek, A. Vališ, S. Wohlgemuth, K. Murtinger, J. Mostecký a E. Lorenz. V následující sezóně 1964–1965 však odcházejí 4 stěžejní hráči do TJ Vyšný, které se tímto přestupem a současným sestupem volejbalového oddílu Slavoje do okresní soutěže, stalo jediným zástupcem Českokrumlovského okresu v krajském volejbalovém přeboru. Krumlovští se do krajského přeboru vrátili a stabilizovali zde svou účast v sezóně 1966–1967.²⁰⁸

Nebylo to však pouze družstvo mužů. V polovině 60. let se při oddíle zformovalo pod vedením Adolfa Vališe velmi úspěšné družstvo žen. Ve složení Čermáková, Podlahová, Valentová, Kovaříková, Buchtelíková, Jungvirtová, Bělecká, Jandová a Vališová. Roku 1969 byl uspořádán přebor žactva, a tak se v Krumlově poprvé v jeho historii hrál v jedné sezóně volejbal v kategorii mužů, žen, dorostenců i žactva.²⁰⁹

Velkou volejbalovou událostí pro klub bylo, když se mužstvu naskytla příležitost, stát se tréninkovým partnerem reprezentačnímu výběru Brazílie, se kterým prohráli v přátelském utkání 0:3. V následujících letech bylo úspěšnějším celkem družstvo žen, které se na rozdíl od mužů umísťovalo na nejlepších příčkách tabulky krajského přeboru I. Roku 1971 se ženám podařilo nejen vyhrát krajskou soutěž, ale i uspět v boji o II. ligu. Tento postup však hráčky Slavoje kvůli velké časové náročnosti ligy nevyužily. Následující roky se týmy jak mužů, tak žen umísťovaly ve středu tabulky krajského přeboru. Nejvýraznějších úspěchů v první polovině 70. let dosahovali dorostenci, kteří se umísťovali pravidelně na špičce tabulky KP a v sezóně 1974–1975 jim chybělo vyhrát pouze jeden zápas k postupu do II. ligy. Nejlepší krumlovští dorostenci J. Hofbauer a bratři Podruhové přestoupili po úspěšných ročnících do ligového dorostu Škody České Budějovice. Starší z bratří Podruhových Petr nastoupil o rok později za reprezentační družstvo juniorského týmu ČSSR.²¹⁰ V období po druhé světové válce

²⁰⁸ Podruh, P. (1984). *Volejbal 50 let*. Jihočeské tiskárny: Český Krumlov.

²⁰⁹ Tamtéž.

²¹⁰ Tamtéž.

až do poloviny 80. let se hrál v Českém Krumlově volejbal na velmi slušné krajské úrovni, avšak nikdy nepronikl do soutěží republikových.²¹¹

Novým impulzem pro rozvoj volejbalu bylo zakládání sportovních volejbalových tříd při ZŠ Za Nádražím v roce 1982. Pod vedením šéfa projektu J. Vobra zde vznikaly sportovní třídy zaměřené na dívčí volejbal.²¹² Ty měly propracovaný systém výuky a do ní zakomponovaných tréninků. Tato odborně vychovávaná mládež, byla v následujících obdobích kvalitním zdrojem sportovců pro generační obměnu jak v ženských, tak v mužských kategoriích. Muži "A" i ženy hrály KP I., kde se až na 3. místo mužů z roku 1983, umísťovali ve středu tabulky. Již v polovině 80. let se první mládežnické družstvo proboujelo do celorepublikové soutěže. Konkrétně to byly dorostenecké kategorie dívek, které roku 1988 postoupily do Dorostenecké ligy, tedy republikové soutěže o přebor ČSSR.²¹³ Týmy mužů i žen hrály až do roku 1989 krajský přebor, kde se až na drobné výjimky, umísťovaly v první polovině tabulky.

6.5 Basketbal

Oddíl košíkové založil při tehdejší jednotě Dynamo Český Krumlov roku 1954 Jaroslav Šiktanc. Po prvním roce své existence a rozšíření oddílu, s příchodem nových členů, byla košíková, stejně jako celá jednota Dynamo, včleněna do TJ Slavoj Český Krumlov. Zakládající členové a většina nových členů byli bývalí hráči z rozpadlého oddílu odbíjené. Vedle prvního družstva mužů vzniklo i samostatné družstvo žen. Oba tyto týmy se hned v prvním roce své existence zúčastnily krajského přeboru, jelikož okresní soutěž v basketbalu tehdy v kraji neexistovala. Postu trenéra u obou družstev se hned od začátku ujal již výše zmíněný zakladatel oddílu J. Šiktanc. Český Krumlov nedisponoval v té době žádnou sportovní halou, která by svými rozměry vyhovovala právě basketbalu. Jediné místo, jež se dalo pro sport využít, byla zámecká jízdárna, kterou si oddíl od města po schválení žádosti také pronajal. Sál byl sice svými rozměry vyhovující, avšak v zimě se v něm netopilo, a i jeho úklid a údržbu museli provádět samotní hráči. První dresy si ze členských příspěvků pořídili basketbalisti sami, odkoupením použitých od oddílu fotbalu. Dopravu na mistrovské zápasy zajišťovaly nákladní vozy Státního statku Český Krumlov, kterým se za přepravu platily

²¹¹ VSK Český Krumlov. Dostupné 21. 10. 2018 z <https://www.vskck.cz/o-nas/>.

²¹² Se systematickou volejbalovou přípravou chlapců se začalo po založení první chlapecké volejbalové třídy při ZŠ Za Nádražím až roku 2002.

²¹³ Podruh, P. (1984). *Volejbal 50 let*. Jihočeské tiskárny: Český Krumlov.

pouze pohonné hmoty. Družstvo žen hrálo v letech 1954–1959 krajský přebor, kde se umísťovalo s průměrnými výsledky ve středu tabulky. Po pěti letech fungování, v roce 1959 zaniklo. Družstvo mužů se v prvních letech své existence umísťovalo nad očekávání dobře. V každé sezóně až do roku 1959 obsazovalo stabilně 2. místo v krajském přeboru. Roku 1959 se mu podařilo prolomit prokletí 2. místa a v soutěži zvítězit. V kvalifikačním utkání o vyšší soutěž už si ale tým svěřenců J. Šiktance se soupeřem neporadil, ačkoli hrál v domácím prostředí. Mužstvo bylo však natolik kvalitní, že se mu podařilo vyhrát krajský přebor i napřesrok a roku 1960 se, po porážce týmu Ústí nad Labem, probojovalo do basketbalové divize.²¹⁴ V následujících letech si družstvo Slavoje vedlo v divizi velmi dobře. Zlomovým letopočtem byl rok 1963. V neděli 10. března se na hřišti Jiskry Písek mladý českokrumlovský tým probojoval do II. ligy. Poprvé v historii se tak dostal ligový sport do Českého Krumlova. Po devíti letech se tedy mužstvo složené z bývalých odbíjenkářů dostalo bez ztráty bodu až do druhé nejvyšší soutěže v zemi. Tímto vítězstvím se do historie tělesné výchovy ve městě zapsali trenér Jaroslav Šiktanc a hráči Bohuslav Šimeček, Jan Vitula, Jaroslav Kalkuš, Jan Hejpetr, Adolf Wallisch, Tomáš Husar, Kalkuš ml., Janota a Pavel.²¹⁵

²¹⁴ Šiktanc, J. (1980). Začátky košíkové v Českém Krumlově. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 56–63). Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.

²¹⁵ Jiskra č. 2, s. 6.

Obrázek 64. Vítězné mužstvo hráčů basketbalu s trenérem J. Šiktancem v roce 1963. *Časopis Jiskra*.

Roku 1963 měli po velmi úspěšné sezóně basketbalisté Českého Krumlova čest, stát se tréninkovým partnerem národnímu týmu. Velká sportovní událost se odehrála 5. srpna. Družstva sehrála dvě utkání, obě v prostorách zámecké jízdárny. Tato exhibice za účasti stovek fanoušků dopadla 68:29 ve prospěch reprezentačního celku.²¹⁶ Událost to však byla pro krumlovský basketbal i tak nezapomenutelná. Z tohoto veleúspěšného roku se dochovaly i výtisky časopisu *Jiskra*, v nichž je možné se o úspěších krumlovské košíkové dočíst téměř v každém vydání. Vstup do II. ligy, porážkou pražského Slovanu Dejvice s těsným výsledkem 39:40, se Slavoji povedl. Následující týden čekal Slavoj dvojzápas opět v cizím prostředí. První se konal na hřišti favorizovaného RH Pardubice, převaha domácího celku byla zřejmá a zápas tak skončil výsledkem 95:52.²¹⁷ Druhé kolo víkendu bylo sehráno se Slovanem Přelouč. Na jejich hřišti už Slavoj nezaváhal a zvítězil rozdílem čtyř bodů 67:71. Po zdařilém vstupu do druholigové sezóny se začala projevovat lepší připravenost ostatních celků a Slavoj začal výkonnostně ztrácet. Další vítězství se jim paradoxně podařilo vybojovat až v posledním kole ligy. Slavoj nastoupil proti v tabulce prvnímu Dynamu Hradec

²¹⁶ *Jiskra*, 1963, č. 4, s. 9.

²¹⁷ *Jiskra*, 1963, č. 6, s.7.

Králové a k překvapení domácích diváků, se mu podařilo nejlepší celek ligy porazit 55:45. Se třemi výhrami na kontě se tedy Slavoj ve svém prvním roce v celostátní soutěži umístil na 9. místě.²¹⁸ Místo ve II. lize si basketbalisté udrželi 3 roky. Roku 1966 po nepovedené sezóně znovu sestoupili do krajského přeboru. Další léta probíhala v duchu střídavých úspěchů a neúspěchů. Roku 1970 se již kádrově obměněný tým proboujel zpět do divize. O 13 let později se Krumlovským po vyhrané sezóně 1975–1976 podařilo znovu postoupit do II. ligy, v níž se udrželi i v následujících letech. Vedle družstva mužů vznikaly v oddíle též kategorie dorostenecké. Nejvýznamnějšího úspěchu krumlovští dorostenci dosáhli v roce 1968, když pod vedením trenérů Františka Rajskeho a B. Šádka vyhráli kvalifikaci a postoupili do celostátní dorostenecké ligy, kde se umístili na 7. místě ze čtrnácti hrajících celků.²¹⁹

6.6 Badminton

Badminton byl do roku 1974 na krumlovsku sportem známým pouze v jeho rekreační podobě. Mnoho lidí zde tuto hru vůbec neznalo a tak se těžko hledali zájemci a sportovci, kteří by tento mladý sport v oblasti rozvíjeli. Jako většina tehdejších oddílů na území města vznikl i oddíl badmintonu při TJ Slavoj Český Krumlov a to v říjnu 1974.²²⁰ Zasloužili se o to především Jiří Frenzl, Jan Hajer, Václav Koudelka, Miloš Dvořák a Jan Doucha. Největší problémy měl badminton ve svých začátcích se sháněním vhodného tréninkového prostoru. Jednomu ze zakladatelů oddílu Jiřímu Frenzlovi trvalo rok, než se mu podařilo zajistit na území města vhodnou tělocvičnu. Do té doby byli hráči nuceni dojíždět na trénink do 10 kilometrů vzdálených Chvalšín. V roce 1975 se novému vedení Slavoj, především díky nově zvolenému předsedovi M. Hrabákovi, podařilo po dlouhém vyjednávání získat dvakrát v týdnu tělocvičnu v prostoru ZŠ Za Nádražím. Se získáním vhodných tréninkových prostor bylo možné založit i oddíl žactva, aby tím byla zajištěna badmintonová základna i do budoucích let. Dvě žákovská družstva se hned v roce svého založení zúčastnila

²¹⁸ Jiskra, 1963, č. 7, s. 6.

²¹⁹ Šiktanc, J. (1980). Začátky košíkové v Českém Krumlově. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 56–63). Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.

²²⁰ Frenzl, J. (1980) Jak jsme začínali s badmintonem. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 67–68). Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.

krajského přeboru. První úspěch nově vzniklého klubu vybojoval hrající trenér a zakladatel oddílu J. Frenzl ve dvojici s B. Gallinou, když se umístili na 3. místě v krajském přeboru. Českokrumlovský badminton po této úspěšné první sezóně v letech následujících čekaly dá se říci pouze úspěchy, nějaký výkonnostní posun a vzestup byl každoroční tradicí oddílu. Klub nasbíral desítky medailí z krajských přeborů a též mistrovské tituly se v jeho základně jen vršily. Dalším významným mezníkem pro badminton na krumlovsku bylo dokončení stavby nové všesportovní haly na Chvalšinské ulici roku 1979. Členové badmintonového oddílu tam odpracovali v rámci akce „Z“ stovky brigádnických hodin, a tak jim byl po dokončení a otevření haly přidělen poměrně slušný tréninkový čas.²²¹ První titul mistrů republiky získalo družstvo juniorů v roce 1985, ve složení týmu Bártl, Panský, Doucha, Viktorinová, Klimešová, Bürgerová a Pišová.²²²

Obrázek 65. Zakladatel Krumlovského oddílu badmintonu J. Frenzl vlevo a opora krumlovského týmu J. Doucha vpravo. Obě fotografie pochází z 80. let. *Encyklopedie.ckrumlov.cz*

6.7 Tenis

Jako ostatní sporty ve městě po rekonstrukci kurtů obnovuje i tenisové hnutí. Nejdůležitější postavou v počátcích tenisu po válce byl ve městě hokejista Václav Puffer, který byl i předsedou tenisového klubu. Z dalších to byli Jan Opekar, Ludvík Stropek a Vladimír Jindřich, kteří patřili mezi závodní hráče oddílu. Dále pak Ludvík Štěpánek, Jiří Vondra, Josef Frčka a manželé Podlahovi. Všichni tito členové

²²¹ Sportovní klub badminton Český Krumlov. Získáno 8. 10. 2018, z <http://www.badmintonckrumlov.cz/o-nas/historie-skb-ck>.

²²² Českokrumlovský-deník. Získáno 11. 10. 2018, z https://ceskokrumlovsky.denik.cz/ostatni_region/od-tezkych-zacatku-se-badminton-v-krumlove-odrazil-az-mez-elitu-20160414.html.

oddílu byli též jeho aktivními hráči. Krumlovský tenis byl však v té době ve znamení amatérského tréninku a hrálo se tedy pouze pro radost.²²³

Ke změnám došlo na konci 40. let, kdy tenisový oddíl do města přizval budějovického trenéra Valentu, aby jim poskytl základní tréninkové informace a proškolil je. Krumlovští využívali každé příležitosti, jak svou hru zlepšit, dvakrát v týdnu trénovali a zúčastňovali se všech turnajů pořádaných v okolí. Po povodních roku 1949 přišla do Krumlova společně s rekonstrukcí zatopených kurtů antuka. Často se rozvodňující Chvalšinský potok byl velkým problémem tenisových dvorců, které s každou povodní vzala voda. K částečnému vyřešení problému došlo až s regulací potoka, při rozšiřování Chvalšinské silnice. Se sjednocením tělovýchovy se tenisový klub dostal pod křídla TJ Sokol a následně TJ Slavoj. S tímto sloučením přibyli hráči tenisu z dalších jednot. Největší zájem o hru jeví hráči z hokejového oddílu a to J. Novák, K. Podruh, K. Rosner, J. Bezchleba a J. Tůma. Každý rok se tehdy hrál přebor o šampióna oddílu, a to jak v kategorii mužů, tak i žen a mládeže. Roku 1951 se krumlovští tenisté stali, po vítězství nad Tatranem Větrní, okresními šampióny. Krajský přebor jednotlivců po výhře nad Ludvíkem Štěpánkem ovládl vítěz přeboru krumlovské jednoty Josef Frčka. Roku 1954 byl při jednání výboru schválen plán na výstavbu čtvrtého kurtu a nových šaten, k jeho realizaci však nedošlo vlivem poničení původních kurtů povodní v tomtéž roce.²²⁴

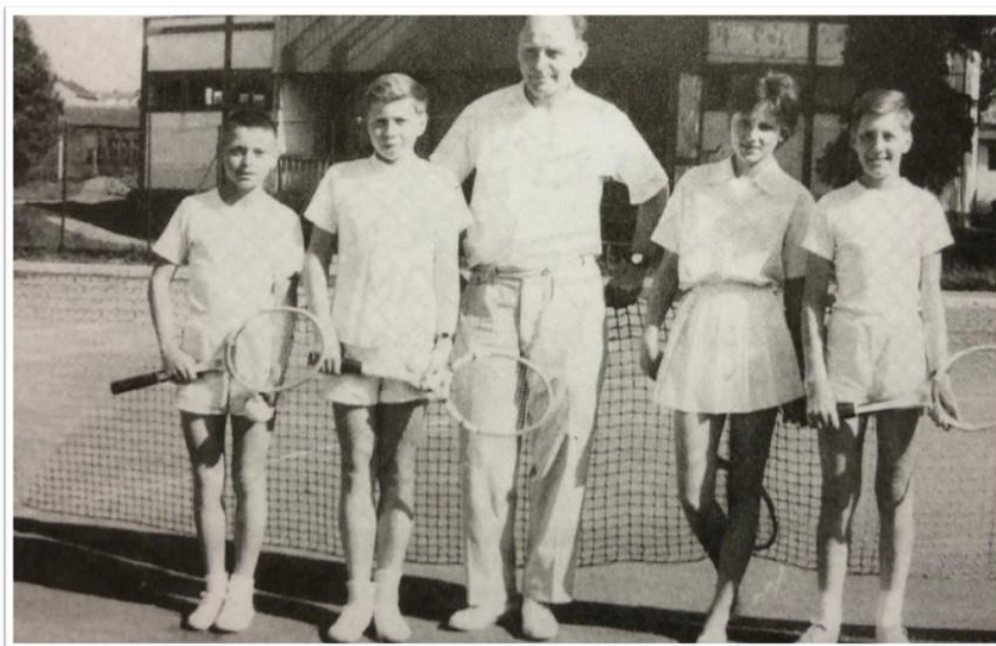

Obrázek 66. Tenisové kurty po povodních v roce 1954. Foto reprodukce z Vaněček, J. (2008). Bílé vzpomínání. Černá v Pošumaví: Jihočeský kraj.

²²³ Vaněček, J. (2008). *Bílé vzpomínání*. Černá v Pošumaví: Jihočeský kraj.

²²⁴ Tamtéž.

Od roku 1955 využívali krumlovští tenisté k zimnímu tréninku prostory zámecké jízdárny. V následujícím roce měla jednota 46 členů, z toho 21 mužů, 6 žen a 16 dorostenců. V roce 1957 se družstvo tenistů zúčastnilo okresní soutěže v první B třídě a vybojovalo 5. místo ve smíšených kategoriích. Pro nástin výkonnostní úrovně mužského tenisu lze uvést, že nejlepší hráč krumlovské jednoty se umístil na 42. místě v krajském žebříčku. Mládeži se při TJ věnoval především dr. Jindřich, který se ujal role trenéra i organizátora nejrůznějších akcí pro děti. Hlavně díky němu začala při Slavoji růst nová tenisová generace s kvalitními herními základy.²²⁵

Obrázek 67. Dr. Jindřich se svými svěřenci na krajském turnaji v Písku v roce 1963. Foto reprodukce z Vaněček, J. (2008). *Bílé vzpomínání. Černá v Pošumaví: Jihočeský kraj.*

Prvního výraznějšího úspěchu dosáhl krumlovský tenis se svou žákovskou dvojicí Dušek a Berka odchovanou právě Dr. Jindřichem, když se tito chlapi probjovali po vítězství v krajském přeboru do celostátního turnaje žactva, tehdy neoficiálního mistrovství republiky.²²⁶

V 60. letech se postupně v družstvech dospělých uvolnila místa pro nové hráče z řad mládeže, především z odchovanců dr. Jindřicha. Po nasbírání dostatečného množství zápasových zkušeností zvítězilo nové družstvo Slavoji v oblastním přeboru II. třídy a zajistilo si tak postup do tehdy nejvyšší krajské soutěže ve smíšených družstvech. Významnou úlohu na tomto postupu sehrály tenistky a to především

²²⁵ Vaněček, J. (2008). *Bílé vzpomínání. Černá v Pošumaví: Jihočeský kraj.*

²²⁶ Tamtéž.

M. Raušalová, J. Kubová a M. Nováková. V roce 1969 sehrál oddíl přátelské utkání v rakouském Bad Leonfeldenu proti tamnímu TSU, s výsledkem 10:1 pro Slavoj. Návštěvu na opačné straně bloku rakouští tenisté oplatili Slavoji v říjnu téhož roku, posílení o jednoho z nejlepších hráčů z Lince. V rozhodujícím boji se s ním na kurtech utkal Josef Dušek a zvítězil 2:0 na sety. Dušek se stal v posledních třech letech dvakrát přeborníkem okresu a byl tak tím nejlepším, co mohl Slavoj proti rakouskému protivníkovi postavit. K plánovanému vylepšení kurtů z roku 1954 došlo až roku 1977, kdy se členové oddílu svépomocnou prací podíleli na výstavbě nových šaten, sprch, toalet a nového oplocení. Rozpočet na tuto rekonstrukci byl 182 000 tisíc korun a odpracováno zde bylo téměř 1 800 brigádnických hodin.²²⁷

Obrázek 68. Zrekonstruovaný tenisový areál v roce 1980. Foto reprodukce z Vaněček, J. (2008). *Bílé vzpomínání. Černá v Pošumaví: Jihočeský kraj.*

Po zbourání nepoužívané plovárny bylo rozhodnuto, že na nově vzniklém prázdném prostranství vznikne v rámci akce „Z“ 6 nových tenisových dvorců. Celý tento projekt byl zkolaudován až v roce 1987. V prostorách bývalých kurtů vzniklo tréninkové fotbalové hřiště pro ZŠ Špičák. Toto byla poslední významná předrevoluční událost, jež potkala krumlovský tenis. V posledních ročnících před rokem 1989 se Slavoj už na nových kurtech zúčastnil krajské a divizní soutěže.²²⁸

²²⁷ Vaněček, J. (2008). *Bílé vzpomínání*. Černá v Pošumaví: Jihočeský kraj.

²²⁸ Tamtéž.

6.8 Kanoistika

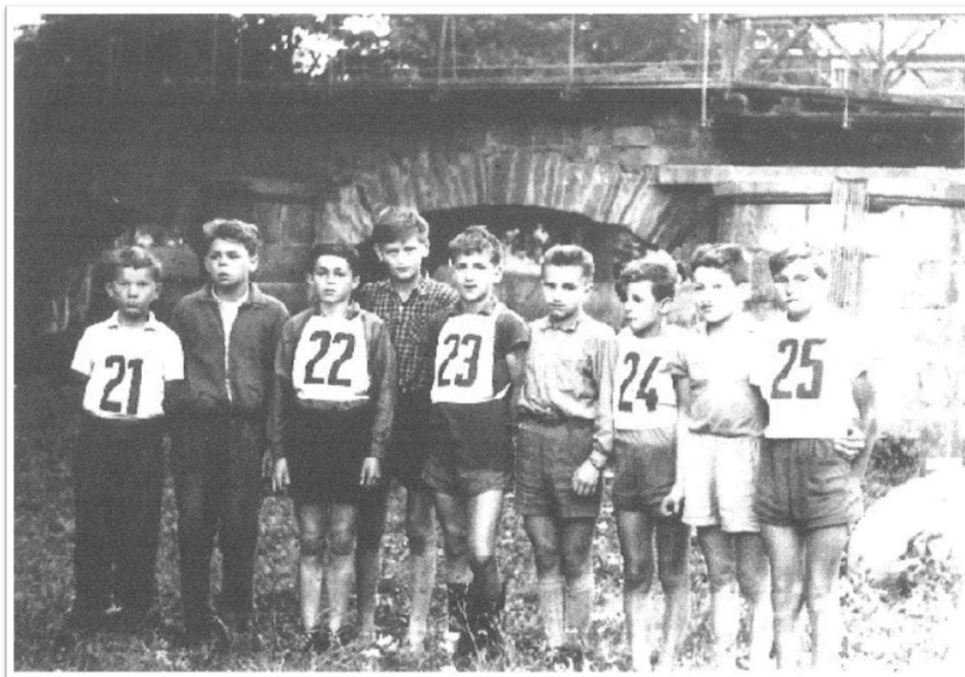
První zmínky o pohybu plavidel po krumlovských meandrech řeky Vltavy pocházejí již ze středověku. Organizovaná sportovní kanoistika zde však začala daleko později. Roku 1926 uspořádali členové chlapeckého sboru skaut z Českých Budějovic vůbec první závod kánoí a šarpií na trase Český Krumlov-České Budějovice, dlouhý maratonských 42 km. Akce pořádaná od roku 1930 téměř každoročně, se stala základem dnešního oblíbeného vodáckého maratonu.²²⁹ Krumlov byl však v tomto závodě pouze startovní čarou, na které se sportovci řadili. Na svůj první vodácký oddíl si město muselo ještě počkat.²³⁰

K jeho založení došlo v 50. letech při národním podniku KONOPA, kde se tehdy sdružovala nově vzniklá TJ Sokol KONOPA Český Krumlov. Samotný vznik vodáckého oddílu při Sokole byl dílem iniciativy několika zaměstnanců této prádelny Inu a konopí v Novém Spolí. Většina zakládajících členů byli v roce 1952 zaměstnanci tohoto závodu. Prvními členy a pozdějšími významnými činovníky byli Václav Kolář, první vedoucí a cvičitel oddílu, Věra Pazderková, vedoucí a cvičitelka sekce mládeže, vzniklé při oddíle především z dětí tehdejší členů roku 1954.²³¹

²²⁹ Štumbauer, J. (2014). *Dějiny německé spolkové tělesné výchovy a sportu v Českých Budějovicích od poloviny dvacátého století do roku 1945*. České Budějovice: Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích

²³⁰ SKVltava. Trocha o oddíle. Získáno 13. 11. 2018, z <http://www.skvltava.ckrumlov.cz/docs/cz/skvltava.xml>.

²³¹ Tamtéž.

Obrázek 69. Členové mládežnické sekce při závodech pořádaných roku 1957. Zleva bratři Kolářové, pozdější úspěšní závodníci oddílu. SK Vltava Český Krumlov.

Z dalších činovníků to byli F. Němec, Jan Šulc, Tomáš Šafránek a Jan Švehla. Jelikož téměř naprostá většina vodáků byli i zaměstnanci prádelny, někteří z nich na vysokých místech, měl tehdy nově vniklý oddíl i silnou podporu vedení podniku. Ta se projevovala finančními příspěvky na nákup lodí a zabezpečováním jejich přepravy většinou proti proudu do Perneka nebo Lenory. Dále přestavbou bývalé kuželkárny na Tavírně na loděnici, pořízením teplákových souprav se znakem TJ Sokol KONOPA, či poskytováním materiálu na opravu lodí.²³²

Výcvik se prováděl téměř u všech od úplných základů. Prostorem pro něj byl úsek Vltavy od loděnice k Benešovu mostu. Později od Rechlí ve Spolí, k budově Továrny Otavan (dříve KONOPA). Trénovaly se různé pohyby, pomocí kterých se ovládá loď, nebo se předchází nebezpečí na divoké vodě, trénoval se sjezd jezu a s nevelkými úspěchy i eskymáky. Kánoe byli dřevěné, a tedy velmi těžké, každý člen měl tehdy k jejich přepravě vyrobené vozítko, nejčastěji ze starého kočárku. První organizovaný vodácký sjezd oddílu se uskutečnil na 1. května 1952. Po povinné účasti v průvodu se vyrazilo od Porákova mostu a s jednou krátkou přestávkou se pádlovalo až do Boršova, odkud se jelo vlakem zpět do Krumlova. Tento první zdařilý výlet dodal

²³² SKVltava. Počátky krumlovské organizované kanoistiky–50. léta 20. století. Získáno 9. 11. 2018, z <http://data.ckrumlov.cz/files/41-Konopa%20text%20str1.pdf>.

krumlovským vodácké sebevědomí. Roku 1954 se uskutečnila první zápočtová cesta z Krumlova do Davle v počtu pěti lodí, jejichž posádku tvořilo 10 členů oddílu.²³³

Obrázek 70. Úvodní strana popisu zápočtové cesty z Českého Krumlova do Davle a fotografie z cesty provedené v roce 1954. SK Vltava Český Krumlov.

Každoročně se pak uskutečňovaly týdenní výlety, nejčastěji po Vltavě, Otavě, Blanici, Malši a dalších českých řekách. Typickým heslem všech pořádaných akcí bylo jejich provedení s co nejmenšími finančními náklady.²³⁴

Se zánikem prádelny KONOPA se vodácký oddíl dostal do těžké situace. Nový majitel továrny se stal i vlastníkem objektu loděnice. Firma Západokámen nový vlastník objektu, měla s loděnicí jiné úmysly a krumlovští vodáci museli prostory vyklidit. Již poměrně zastaralé dřevěné lodě jim byly nabídnuty k odběru, ostatní majetek jako byly stany, pádla a spacáky byly darovány městskému Odboru turistiky, tedy nynějšímu KČT a uskladněny v budově číslo popisné 100 v Panské ulici. Na podzim roku 1959 ukončil krumlovský vodácký oddíl svou činnost. Většina členů po zrušení oddílu přešla, především díky podobnému zaměření, což byl pobyt v přírodě, do Odboru turistiky a z něj později vzniklého KČT. Především na popud nově příchozích členů s vodáckou minulostí se začala vodní turistika rozvíjet i při Klubu turistů.²³⁵

Roku 1960 vznikl nový sportovně založený oddíl kanoistiky při TJ Slavoj Český Krumlov. Prvním předsedou klubu byl Václav Kolář zakládající člen vodáckého oddílu při TJ Konopa. Nejlepšími posádkami, které se mohly rovnat těm republikovým, byly dvojice v kategorii C2 Kaloš a Mišek a bratři Kolářové. Kolářovi začínali s kanoistikou

²³³ SKVltava. Počátky krumlovské organizované kanoistiky–50. léta 20. století. Získáno 9. 11. 2018, z <http://data.ckrumlov.cz/files/41-Konopa%20text%20str1.pdf>.

²³⁴ Tamtéž.

²³⁵ Tamtéž.

pod vedením V. Pazderkové, která spoluzakládala první mládežnický oddíl při TJ Sokol KONOPA. Dalším významným datem pro českokrumlovskou kanoistiku byl rok 1975, kdy bylo zřízeno tréninkové středisko pro mládež pod vedením trenérů Ludmily Polesné, Milana Kobese, Zdeňka Grossmanna, Miroslava Pártla pozdějšího předsedy oddílu a Zdeňka Švehly. Celý oddíl se přestěhoval do centra města, kde jeho členové zbudovali přímo vedle loděnice, nad sousedním jezem, slalomovou trať. První medaile z mistrovství republiky získali členové spolku roku 1976. Zasloužili se o to P. Turnhofer ve slalomu a R. Petrovič ve sjezdu. V kategorii dospělých to byla tehdy teprve šestnáctiletá H. Grossmannová v kategorii K1. V roce 1983 ukončilo slibně se rozvíjející tréninkové středisko mládeže svou činnost. Od tohoto roku s ukončením mládežnického střediska nastal ve sportovní činnosti oddílu znatelný útlum.²³⁶ K opětovnému oživení aktivity jednoty došlo až v 90. letech.

6.9 Atletika

Oddíl atletiky byl v Českém Krumlově zřízen z příznivců tohoto sportovního odvětví roku 1958. Jako většina ostatních sportovních oddílů, které vznikaly v 50. letech, byl dva roky po svém vzniku roku 1960 i oddíl atletiky začleněn do TJ Slavoj Český Krumlov. Atletika byla ve městě minoritním sportem, který se rozvíjel v režii individualit. Nejúspěšnější roky oddílu byly od poloviny 70. let do roku 1981, kdy jeho členové startovali v krajském přeboru družstev dospělých i žactva. Začátkem 80. let přišel výrazný úbytek členské základny především u kategorie dospělých. Žáci závodili v KP družstev do roku 1983. Od roku 1981 aktivně závodili v kategorii dospělých pouze vytrvalci, kteří se účastnili nejen krajských soutěží ale i mistrovství republiky na krátkých a středních tratích. Krumlovští vytrvalci, především J. Vopat patřili v té době nejen ke krajské, ale především v maratonu i k republikové špičce.²³⁷

6.10 Spartakiády

Jakýmsi pokračováním masového cvičení na Vsesokolských sletech byly s nástupem nového režimu, po událostech února roku 1948, spartakiády. Jejich hlavním cílem bylo realizovat úkoly rozvoje tělovýchovy stanovené politickými a státními orgány a prezentovat stranu, jako dobře fungující celek. Dále pak přispívat k rozvoji a vstřípení tělesných a pohybových cvičení zejména mládeži. Pořadatelem akce

²³⁶ Rozhovor s bývalým předsedou oddílu Miroslavem Pártlem.

²³⁷ Rozhovor s J. Vopatem zakladatelem ATC Český Krumlov a bývalým úspěšným atletem.

na okrese byl nejdříve Státní výbor pro tělesnou výchovu a sport (SVTVS), který celou akci ve spolupráci s přeorganizovanou Sokolskou jednotou řídil. Později v 50. letech se veškerá organizace sdružila pod hlavičku ČSTV. Pozitivní na pořádání spartakiád bylo, že šlo o masovou formu cvičení. To znamená, že do pohybové aktivity byla zapojena naprostá většina mládeže v zemi.²³⁸

První Spartakiáda byla po posledním IX. Všesokolském sletu, uskutečněném roku 1948, prvním celostátním podnikem tak velkého rozsahu. Nácvik na ni začal v tělovýchovných jednotách o rok dříve, tedy roku 1954. Veškerá cvičení byla prováděna podle směrnic, které vydaly ústřední národní orgány. Nácvik uvedeného obsahu uskutečňovaly tělovýchovné organizace, školy a závodní jednoty. Přípravy probíhaly zvláště v oddílech žáků, dorostenců, dospělých, armády a pracovních záloh. Každá kategorie byla rozdělena na mužskou a ženskou polovinu a měla dané specifické prvky k nácviku. Na jaře roku 1955 se na 1. okresní spartakiádě předvedlo 3 500 cvičenců. I přes nepřízeň počasí se přišlo podívat na 1 500 diváků. Krajské spartakiády v Českých Budějovicích se v červnu téhož roku zúčastnilo 350 cvičenců z Krumlova a okolí. První celostátní ročník se konal za účasti 200 krumlovských cvičenců. Příprava druhého celostátního ročníku započala již v roce 1958, tedy dva roky před konáním samotného vystoupení. Z pokynů nového řídicího orgánu celé akce, jímž bylo roku 1957 vzniklé ČSTV, se před samotným cvičením v Praze uskutečnily roku 1959, pod dohledem pro ten účel ustanovených štábů, okresní kola spartakiád. V roce následujícím proběhlo oblastní, krajské a vrcholné celostátní kolo. Z tělovýchovných jednot na okrese se do nácviku skladeb zapojili hlavně členové Sokola Chvalšiny, Slavoje ČK, Sokola Kájov, Křemže a Zlatá Koruna. Sportovní spartakiádní soutěže byly uskutečňovány v lyžování, sáňkování, ledním hokeji, turistice, stolním tenise, košíkové, odbíjené, atletice a fotbale. Na třetí celostátní cvičení započaly přípravy už jen rok dopředu. Spartakiáda v roce 1965 byla ve znamení 20. výročí od osvobození státu. Byl opět zřízen okresní štáb, tentokrát ve větším počtu, jelikož byly okresy Český Krumlov a Kaplice sloučeny v jeden. Okresního kola konaného v Českém Krumlově

²³⁸ Jírů, M. (1980). Spartakiády a veřejná vystoupení. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 56–63). Český Krumlov: Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.

se zúčastnilo 6 000 cvičenců. Tím se tato okresní spartakiáda stala největší akcí pořádanou na území města v jeho tehdejší historii.²³⁹

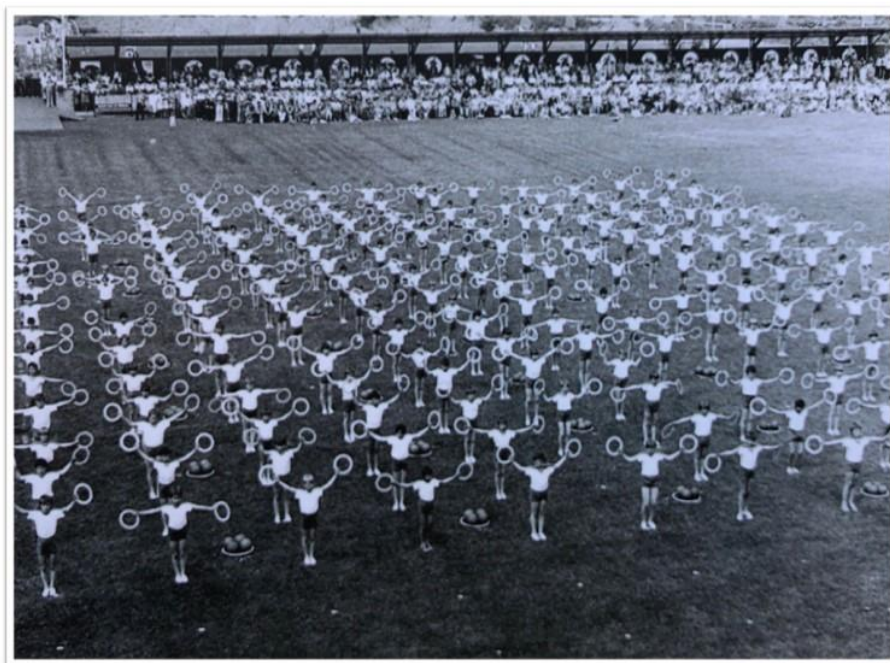
Obrázek 71. Cvičení na spartakiádě v roce 1965 s tradičním průvodem přes město. Foto reprodukce Rajský, F., Písková, J., Mašková, V., Pařízek, V., Alexová, M. Jírů, M. (1980). *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov*. Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.

Další léta proběhla stejně jako ročník předchozí a s přípravou výstupů se začalo vždy o rok dopředu. Dle záznamů ČSTV se cvičilo usilovně, plnil se plán a výsledky byly prezentovány na zdařilých okrskových a okresních kolech.²⁴⁰ Celková koncepce spartakiády sloužila nejen k rozvoji a cvičení široké veřejnosti se zaměřením hlavně na mládež, jejím dalším cílem byla propagace úspěchů a výsledků hospodaření komunistické strany. Na celostátní vystoupení roku 1975 se připravovaly především ženy, kterým bylo pořadové cvičení bližší než mužům. Jejího okresního kola se zúčastnilo 4 700 cvičících žen, mužů, dorostenců a dětí.²⁴¹

²³⁹ Jírů, M. (1980). Spartakiády a veřejná vystoupení. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 56–63). Český Krumlov: Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.

²⁴⁰ SOA Český Krumlov fond ČSTV, 1957–1991, ČSTV OV ČK.

²⁴¹ Jírů, M. (1980). Spartakiády a veřejná vystoupení. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 56–63). Český Krumlov: Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.

Obrázek 72. Cvičení ve sportovním areálu na Chvalšinské ulici na spartakiádě roku 1980. Foto reprodukce z Bedřich, V., Jakab, M., Kubíková, A., Mašková, V., Minářová, J., Pustchögl F., Wimmerová, S. (2009) Příběh města Český Krumlov.

Jednou z nejvýznamnějších osobností organizace spartakiád se stal dlouholetý předseda ČSTV a významná osoba na poli českokrumlovského sportu František Rajský, který po léta předsedal i okresnímu spartakiádnímu štábu. Poslední sedmý ročník připravovaný na rok 1990, se se změnou politického zřízení ve státě, již nekonal. Přípravy na něj však byly na úrovních okresů velké. Namísto spartakiády se roku 1990 konaly takzvané Pražské sportovní hry, kterých se ale zúčastnil pouze skromný počet cvičenců.²⁴²

6.11 Sáňkařský sport

Dalším sportem rozvíjejícím se na území města koncem 50. let byla jízda na saních. Roku 1958 byl po vzoru prvního budějovického sáňkařského oddílu, vzniklého roku 1957, zřízen pod hlavičkou TJ Slavoj i spolek krumlovský. S výstavbou dráhy se začalo v následujícím roce. Trať měla měřit 1 100 metrů a obsahovat 16 klopených zatáček ve spádu 13,3 %. Pro její výstavbu byly zvoleny pozemky tehdejšího JZD na příkrém svahu na Křížové hoře směrem k Horní Bráně. Stavba byla realizována po záštitou akce „Z“ to znamená, že byla budována brigádnickou svépomocí, jak tomu v té době bylo u výstavby většiny sportovišť. Sponzorem celého

²⁴² Idnes. Získáno 18. 11. 2018, z https://praha.idnes.cz/spartakiada-vyroci-60-let-08l-/praha-zpravy.aspx?c=A150623_2172383_praha-zpravy_nub.

projektu byl Městský národní výbor. Za jeho podpory zde bylo možné vybudovat i lanovku vedoucí na start, noční osvětlení celé dráhy a zděné šatny. Koncem roku 1959 uspořádal krajský výbor ČSTV z Českých Budějovic seminář, sloužící k proškolení prvních trenérů sáňkařského sportu. Jeho účastníci se stala i vůbec první trenérka, rozhodčí a aktivní závodnice v oddíle M. Turková. Z dalších významných jmen, která stála v Krumlově u zrodu tohoto netradičního sportu, je třeba jmenovat Fr. Rajského a M. Jíru bez jejichž pomoci by se realizace výstavby trati nezdařila.²⁴³

Obrázek 73. Oddíl sáňkařů v Českém Krumlově u vstupu na sáňkařskou dráhu. *Českokrumlovský deník*.

První veřejný závod se konal 10. ledna 1960, za účasti jedenácti závodníků. V lednu téhož roku zde proběhl ještě další závod. Jednalo se o krajský přebor, na kterém závodilo 12 členů TJ Slavoj. 21. února se na sáňkařské dráze konal též přebor pražských závodníků z TJ Start a TJ Slavia Praha, za účasti 36 jezdců. Prvního závodu mimo domácí dráhu se členové nově vzniklého oddílu zúčastnili 26. února na dráze v Teplicích. I v následujících letech byla místní trať hojně využívána, především k soutěži okresního a krajského přeboru, pořádání trenérských kursů,

²⁴³ Landa, M. (1980). Sáňkařský sport v Českém Krumlově. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jíru (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 64–66). Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.

nebo výcvikových kursů posluchačů pedagogické fakulty v Českých Budějovicích. V každém dalším roce se zájem o dráhu a její využití rozrůstal. První ročník závodu o Pohár města byl uskutečněn 9. a 10. ledna 1964 a zúčastnilo se ho 53 závodníků ze všech koutů jihočeského kraje, ale i závodníci mimo něj, například sportovci z TJ Start Praha. První ročník závodu ovládl Josef Gansbauer ze Sokola Lipí. S časem 2:10, na trati s deseti zatáčkami dlouhé 1 100 metrů, se stal vůbec prvním vítězem této soutěže. Roku 1965 se opět konal závod o Pohár města, i v tomto ročníku se zúčastnili pražští jezdci tentokrát z klubu Slavie, přítomni byli i závodníci z Lokomotivy České Budějovice. Díky znalosti dráhy a lepší možnosti přípravy obsadili na tomto ročníku většinu prvních míst členové Slavoje. Po tomto úspěšném startu nastala v krumlovském sáňkařství pauza, značným oslabením oddílu byl především nástup mnoha členů do základní vojenské služby. V zimě 1970 se obnovila sáňkařská tradice a na krumlovském svahu se opět konal okresní přebor. Soutěžili v něm bývalí krumlovští dorostenci, kteří své výkony předváděli i později na mistrovství ČSSR v Mariánských Lázních. Dráha se především kvůli příchodu nových technologií stala zastaralou a bylo třeba ji zrekonstruovat a zmodernizovat. Avšak především kvůli malému zájmu z řad závodníků, absenci žactva a potřebě velké finanční investice k realizaci této rekonstrukce nikdy nedošlo.²⁴⁴

Obrázek 74. Pozůstatky vleku k sáňkařské dráze na Křížové hoře v Českém Krumlově. Foto autora.

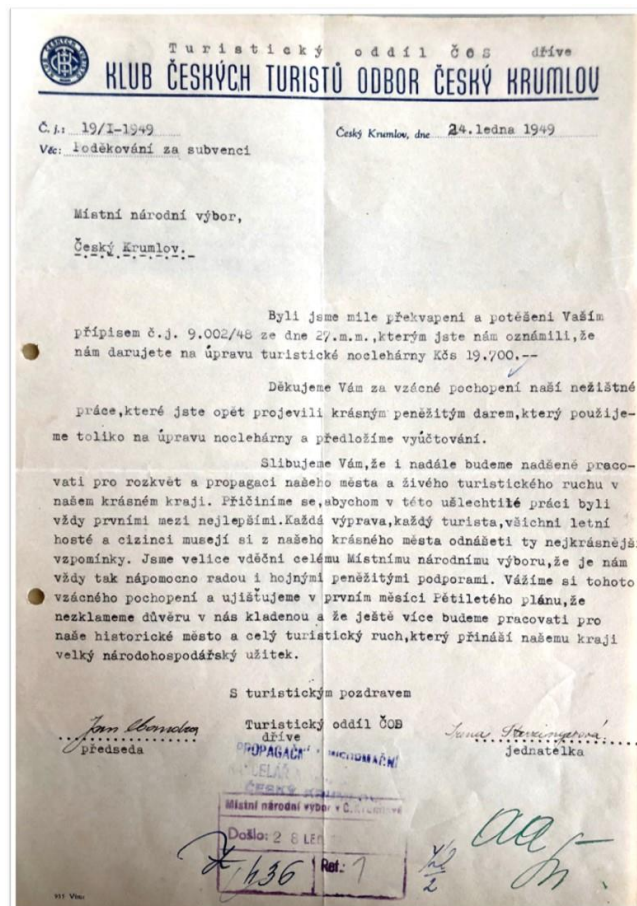
²⁴⁴ Landa, M. (1980). Sáňkařský sport v Českém Krumlově. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 64–66). Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.

6.12 Klub českých turistů

Nový výbor odboru Klubu Československých turistů v Českém Krumlově byl zvolen valnou hromadou konanou 27. března 1946. Předsedou se stal Jan Candra, místopředsedkyní Jindra Trčová a jednatelem spolku Erik Sterzinger. Ihned po znovuustavení vedení klubu se začalo s usilovnou prací. Jedním z prvních počínů bylo vydání průvodce městem. Hlavním autorem byl profesor František Navrátil, který spolupracoval s JUDr. Vladimírem Šmirousem. Nejprve se začalo pracovat na znovuobnovení značkování cest a orientačních tabulek, které byly za války zničeny. Již v následujícím roce se odboru podařilo označit hlavní turistické trasy v okolí města. Oddíl se v těchto letech silně rozrostl, a tak roku 1948 měl již 230 dospělých členů a 95 dorostenců, jejichž práce na obnově cestovního ruchu ve městě a okolí byla neopomenutelná.²⁴⁵ Koncem roku 1948 přišlo nařízení o sloučení klubu s místní sokolskou jednotou. Roku 1949 přešla kancelář na radnici pod správu Sdružených komunálních podniků a fungovala jako centrum cestovních informačních služeb ve městě.²⁴⁶

²⁴⁵ Dufek, Z., Kuchotová, L., Nováková, M., Pazderková, V., Resch, P., Volfschutzová, A., Wimmerová, V., Wimmer, B. (2010). *90 let odboru Klubu českých turistů v Českém Krumlově*. Český Krumlov: Tiskárna Šumava.

²⁴⁶ Tamtéž.

Obrázek 75. Poděkování KČT za peněžní dar na obnovu noclehárny. V hlavičce textu z 24. ledna 1949 můžeme vidět uvedení klubu jako Turistického oddílu ČOS dříve Klub Českých Turistů odbor Český Krumlov. SOA Český Krumlov.

Členové jednoty se na malém městě snadno organizovali i bez klubovny, domluvili si propůjčení dvou místností na Vyšehradě a činnost oddílu i když včleněného do Sokola a později do SKP tak nadále pokračovala.²⁴⁷ J. Candra a V. Šmirous obnovili značení a vyvěsili tabulky téměř na všech cestách v okolí, pořádali kursy značkování a vytyčování nových tras a prováděli další záslužnou činnost. V následujícím desetiletí byla organizovaná turistika nejen z hlediska klubu v útlumu, nekonaly se žádné velké akce ani nedocházelo k žádným výrazným změnám. Výraznější oživení přišlo až s rokem 1966, kdy se po letech úpadku turistiky na území města, rozhodlo několik bývalých členů KČST, že její činnost obnoví a založí specializovanou turistickou tělovýchovnou jednotu. Dne 14. prosince si tento záměr splnili, když 18 členů jednoty v prostoru tehdejších městských lázní založilo TJ Start Český Krumlov. Vznik tohoto samostatného spolku byl umožněn hlavně uvolňující se politickou situací ve státě. Jeho název START

²⁴⁷ Hora, J. (1980) Turistika dnes. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jířů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 69–72). Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.

byl zároveň zkratkou pro náplň činnosti spolku, tedy sportovní turistika a rekreační turistika. Svou aktivitu, především výletovou činnost, jednota plně obnovila v roce následujícím, tedy v roce 1967. Závěrem tohoto roku měla jednota 7 cvičitelů pěší a 2 cvičitele vysokohorské turistiky, 10 rozhodčích orientačních závodů, 4 značkaře a 8 nositelů III. výkonnostní třídy. Jedním z nejmasovějších počinů jednoty bylo pořádání Pochodu Vítězství kolem Kleti. Jeho prvního ročníku se zúčastnilo pouze několik desítek chodců. V ročnících následujících se již počet pochodujících rozrostl na tisíce. Trať měřila 50 kilometrů a za její absolvování se daly získat odznaky výkonnostních tříd. Nelze nezmínit ani pochod s tradicí nejdelší, jež trvá až do dnešních dnů, a to dálkový etapový pochod Krajem pětilisté růže. Jeho první ročník se konal roku 1969 a vedle chodců ze všech koutů naší vlasti měl průvod i mezinárodní účast. Přijeli turisté z Rakouska, Holandska i z Velké Británie. Zpočátku měl pochod složitější ráz, vycházelo se vždy z Českého Krumlova, přespávalo se na různých místech a zavazadla převážela nákladní auta. Později se tento složitý systém přeorganizoval a pochod měl vždy vytyčené jedno výchozí město a z něj se hvězdicovým systémem pořádaly výlety do okolí, což ušetřilo přepravu zavazadel a tím i mnoho práce. S narůstající popularitou pochodu se mimo rostoucího počtu účastníků z české základny rozrostla i účast mezinárodní. Mimo výše zmíněné země se přidalo Německo, Švýcarsko, Itálie, Belgie, Polsko, Bulharsko, Maďarsko, Dánsko a samozřejmě členové někdejšího SSSR. I díky této velké mezinárodní účasti a nepřeborným krásám jižních Čech se tradice pochodu udržela až do současnosti. Každoročně se mimo masové akce uskutečňovalo několik desítek výletů a 5 až 6 zápočtových cest. V dalším desetiletí přišlo období zlatého věku TJ START Český Krumlov. Především díky bezchybné činnosti, které si povšiml krajský a ústřední výbor Českého svazu turistiky a díky oblibě u Městského národního výboru, byl Start pověřován organizací různých celostátních akcí. Například mu bylo roku 1973 svěřeno pořádání celostátního srazu turistů, nebo organizace celostátního sjezdu turistických oddílů mládeže (TOM) na Lipně.²⁴⁸

Ve výkonnostní turistice se jednalo o poznávání přírodních a kulturních krás naší vlasti a přidruženého zvyšování tělesné zdatnosti. Celá výkonnost byla rozdělena

²⁴⁸ Dufek, Z., Kuchotová, L., Nováková, M., Pazderková, V., Resch, P., Volfšchutzová, A., Wimmerová, V., Wimmer, B. (2010). *90 let odboru Klubu českých turistů v Českém Krumlově*. Český Krumlov: Tiskárna Šumava.

do IV. skupin. Obsahově nejjednodušší byla třída III., následovala II. a I. Úrovní nejvyšší pak byla třída mistrovská. Aby mohl člen dosahovat jednotlivých úrovní, musel plnit zápočtové cesty. Například pro dosažení druhého nejvyššího stupně, tedy splnění zápočtové cesty I. třídy, musel účastník ujet cestu trvající 12 až 15 dní, dlouhou nejméně 260 kilometrů a překonat na ní stoupání 6 000 metrů. Každý den se musela ujet denní norma, která představovala úsek v rozpětí 8 až 35 kilometrů. Kromě samotné chůze se získávání výkonnostních tříd orientovalo i na schopnost turistu pohybovat se v prostoru pomocí různých dopravních prostředků jako například kolo, loď, lyže či kůň. Vůbec prvním členem českokrumlovské jednoty, který dosáhl mistrovského titulu, byl roku 1973 Jaroslav Hora. První žena tuto výkonnostní třídu získala roku 1983 a to zásluhou Anny Povolné. Koncem roku 1989 nebyl v jednotě nikdo, kdo by nedosáhl alespoň jedné ze IV. výkonnostních tříd. V tomto roce byl však bohužel systém výkonnostní turistiky a získávání jednotlivých úrovní plněním zápočtových cest zrušen.²⁴⁹

Za počátek dlouhodobě trvající organizované lyžařské turistiky nejen v TJ Start, ale i v Českém Krumlově lze považovat aktivity vedoucí k získávání výkonnostních tříd. První lyžařské túry byly pořádány v únoru roku 1969. Sraz byl na vlakovém nádraží v Českém Krumlově, odtud se jelo do Černého Kříže, ze kterého se pak již na běžkách pokračovalo do Nové Pece. Oblíbenými cílovými destinacemi bylo již zmíněné Lipensko, Volary nebo České Žleby. První zápočtová cesta vedla již z Krumlova po vlastní ose, na Kleť, přes Kuklov do Brloha. Začátkem 80. let vznikl při oddíle TJ Start odbor lyžařské turistiky, který vedli M. Michel s L. Kuchtovou. Pod vedením těchto dvou členů a s velkou pomocí A. Povolné se uskutečnilo mnoho zápočtových cest po širokém okolí až do roku 1989, kdy přestal být tento systém udělování turistických tříd platný.²⁵⁰

Stejně tak jak tomu bylo u lyžařské turistiky, turistika cyklistická a její počátky byly spojené u TJ Start s udělováním výkonnostních tříd, a tedy se zápočtovými cestami. První cyklistická organizovaná zápočtová cesta byla provedena roku 1985.

²⁴⁹ Dufek, Z., Kuchtová, L., Nováková, M., Pazderková, V., Resch, P., Volfšchutzová, A., Wimmerová, V., Wimmer, B. (2010). *90 let odboru Klubu českých turistů v Českém Krumlově*. Český Krumlov: Tiskárna Šumava.

²⁵⁰ Tamtéž.

Jezdilo se 13 dní a byla ujeta vzdálenost 807 kilometrů. Celá tradice výkonnostní turistiky však byla ukončena v následujících letech.²⁵¹

6.13 Motoristické sporty

K netradičním sportům a sportovním akcím na území města patřilo konání elitního závodu terénních motocyklů v krumlovské rokli. V roce 1952 se hrstka motocyklistů rozhodla uspořádat terénní závod. Ještě toho roku, po úporné práci místních zapálených fanoušků motorismu, byl uspořádán první tehdy pouze lokální závod. Po jedenácti letech své existence se však tento sport probojoval mezi ty vůbec nejoblíbenější ve městě a akce v krumlovské rokli se stala jednou z nejmasovějších událostí na území města vůbec. Roku 1963 se na českokrumlovské závodní trati poprvé v jeho historii odehrál mistrovský závod terénních motocyklů, kterého se zúčastnila národní špička. Nejslavnějším závodníkem ve startovním poli byl Zdenek Polánka ze strakonické ČZ, který získal i několik mezinárodních úspěchů právě v motokrosu.²⁵²

Samotný závod se konal v neděli 2. června, za účasti více než 16 000 diváků. V první kategorii o obsahu 170 kubických centimetrů se na 1. místě, a to jak v jízdách kvalifikačních, tak v jízdě finální, umístil favorizovaný Vlastimil Válek ze strakonické ČZ. V druhé kategorii do 250 kubických centimetrů zvítězil Antonín Harach z Dukly Praha, na stroji ČZ 250. V poslední a nejvyšší kategorii půllitrů se na 1. místě umístil Krajčovič opět z Dukly Praha na motorce ESO 500.²⁵³

²⁵¹ Dufek, Z., Kuchotová, L., Nováková, M., Pazderková, V., Resch, P., Volfschutzová, A., Wimmerová, V., Wimmer, B. (2010). *90 let odboru Klubu českých turistů v Českém Krumlově*. Český Krumlov: Tiskárna Šumava.

²⁵² Jiskra, 1963, č. 7, s. 7.

²⁵³ Jiskra, 1963, č. 8, s. 5.

Obrázek 76. Fotografie ze závodu motocyklů v Krumlovské roklí v roce 1963. Časopis *Jiskra*.

Další motoristickou sportovní akcí pořádanou ve městě je Rallye Český Krumlov, jehož 1. ročník se konal na počest 50. výročí založení KSČ v roce 1971.²⁵⁴

Obrázek 77. Fotografie z prvního ročníku Rallye Český Krumlov v roce 1971 a oficiální znak akce z roku 1973. Rallye Český Krumlov.

Skromné začátky v oblastním duchu byly nahrazeny odstartováním 5. ročníku nové etapy Rallye Český Krumlov jako oficiálního mistrovství Československé socialistické republiky. Každoročně zde na trati dlouhé kolem 500 kilometrů jelo 100 soutěžních posádek. Roku 1975, se změnou v mistrovské závody, této akce ujal

²⁵⁴ Jihočeská pravda, 1981, č. 3, s. 7.

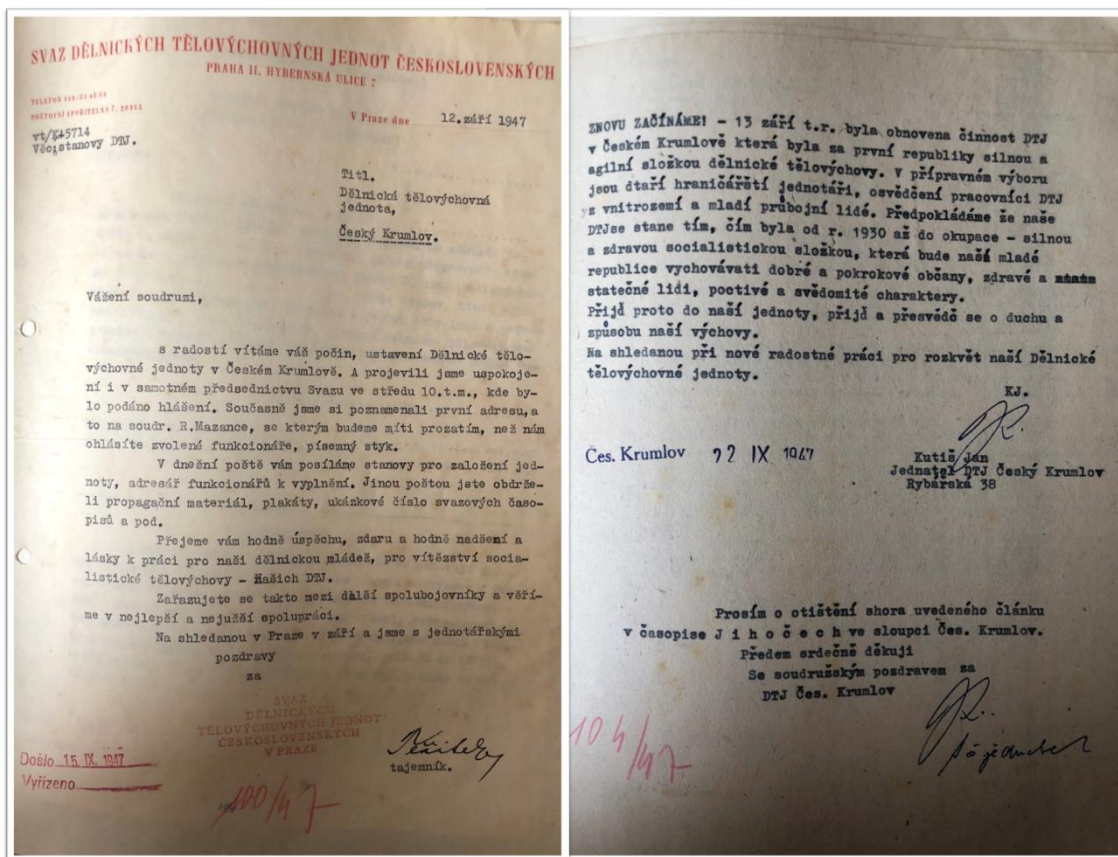
Jihočeský krajský výbor, který Krumlovskému klubu motoristů předal roku 1980 i putovní pohár o nějž se v soutěži závodilo. První ročník s účastí závodníků, kteří vlastnili nejvyšší výkonnostní třídu se zde jel roku 1978 na počest 30. výročí vítězného února 1948. V tomto jubilejním roce zvítězila dvojice Pavlík s Gottfriedem za AGRO tým JZD Slušovice, na palubě vozu Škoda 130 RS. Stejný pilot vyhrál i dva následující ročníky. Dvouletá pauza v letech 1982 a 1983 posunula další ročník v roce 1984 zpět na úroveň krajského přeboru skupiny B. Do nejvyšších mistrovských kategorií se krumlovská rallye vrátila až s rokem 1989. Na jarní dvoudenní akci konanou 6. a 7. května se přihlásilo 120 posádek. Leo Pavlík, trojnásobný vítěz závodu z počátku 80. let, potvrdil svou znalost trati a znovu zde zvítězil, na palubě legendárního Audi Quattro Coupe.²⁵⁵

6.14 Dělnická tělovýchovná jednota

Svou činnost obnovila jednota 13. září 1947, především zásluhou členů, kteří spolek vedli před druhou světovou válkou. První korespondenci o znovuzaložení jednoty vyřizoval za svaz jeho první poválečný starosta Josef Mazanec, který byl na tomto postu ještě téhož roku vystřídán Janem Kutišem. Od 10. listopadu téhož roku obnovil spolek pravidelné cvičení pro 3 skupiny a to žáky, ženy a muže v prostorách tělocvičny bývalé německé školy ve Švermově ulici, dnes ZŠ Linecká.²⁵⁶

²⁵⁵ Rallyekrumlov. Historie. Získáno 11. 11. 2018, z <http://www.rallyekrumlov.cz/cz/historie/2018>.

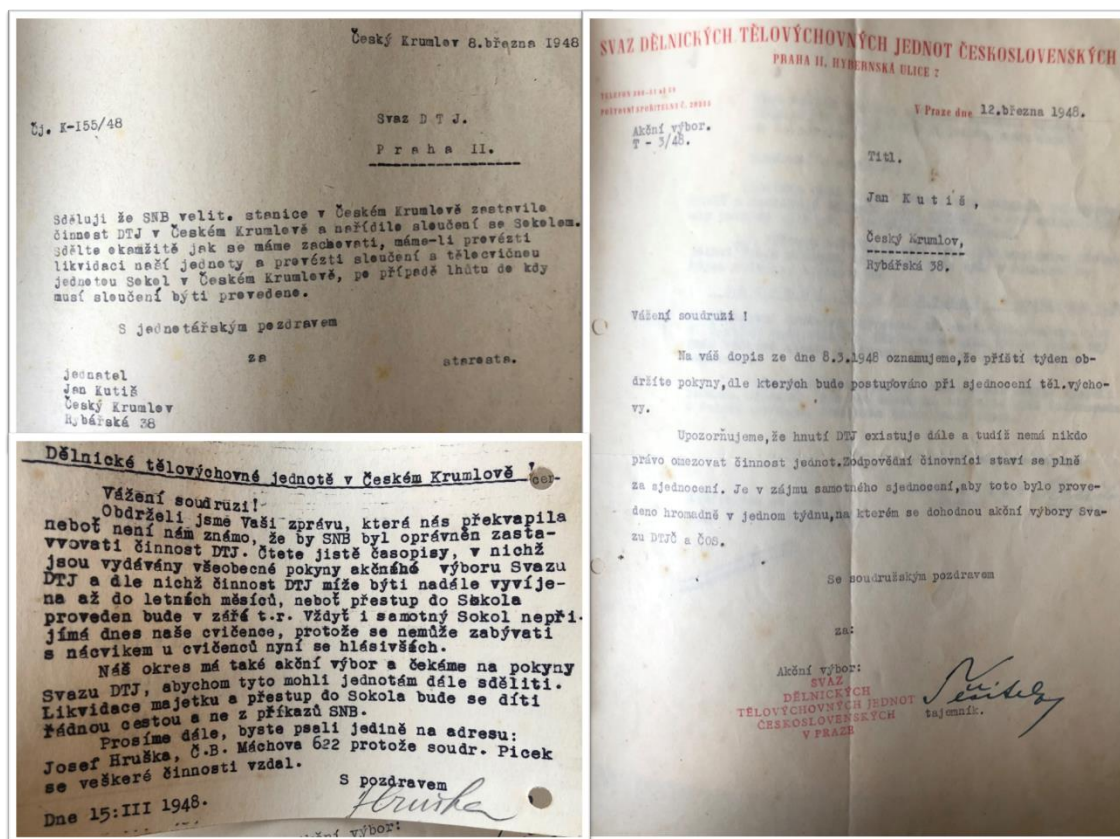
²⁵⁶ SOA Český Krumlov, název fondu S – 9, karton č. 1, Dělnická tělovýchovná jednota Český Krumlov, 1930–1948.

Obrázek 78. Korespondence krumlovské DTJ se Svazem dělnických tělovýchovných jednot Československých o znovuzaložení spolku v Českém Krumlově. SOA Český Krumlov.

Začátkem roku 1948, konkrétně 8. března, byla dopisní formou na nařízení Sboru národní bezpečnosti (SNB) zastavena činnost českokrumlovské DTJ a všechny její statky i členové byli tímto sdělením zařazeni do TJ Sokol. Ve svém dopise na Svaz DTJ Československých psal tehdejší starosta jednoty J. Kutíš dotaz, jestli má vyhovět výše uvedenému požadavku velitelství SNB a činnost jednoty ukončit.²⁵⁷

²⁵⁷ SOA Český Krumlov, název fondu S – 9, karton č. 1, Dělnická tělovýchovná jednota Český Krumlov, 1930–1948.

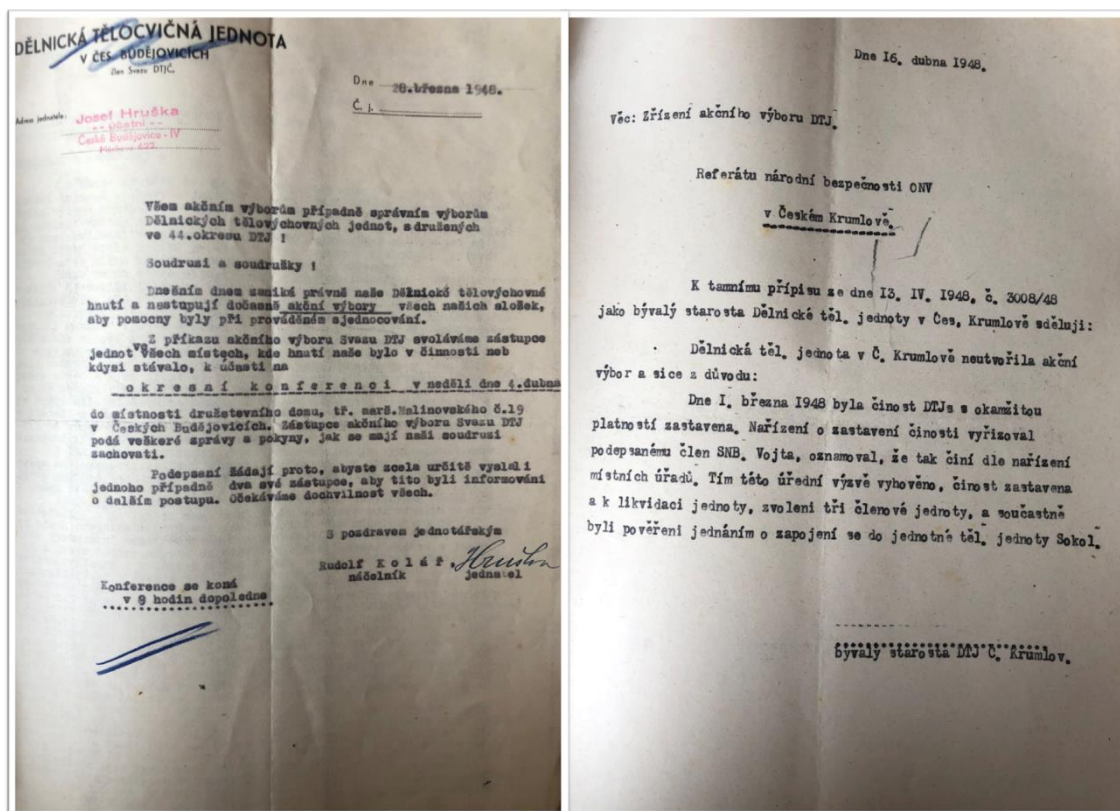
Obrázek 79. Korrespondence Jana Kutíše jednatele DTJ o průběhu začlenění jednoty do Sokola a jejím zrušení. SOA Český Krumlov.

Odpovědi se dočkal o měsíc později v březnu, kdy mu bylo sděleno, že všichni zodpovědní činovníci se sloučením souhlasí a jednotu má tedy postupovat dle přiložených pokynů, které obdrží po dohodě akčních výborů svazu DTJ a ČOS. O 3 dny později 15. března přišel na adresu Krumlovské jednoty dopis s obsahem vyjadřujícím překvapení s tím, že SNB nemá žádné právo ukončit jejich činnost a ta může tedy být prováděna až do září 1948, kdy dojde k plošnému sloučení DTJ a Sokola. Likvidace majetku a přestup do Sokola se měl dít řádnou cestou z pokynů od okresního akčního výboru DTJ, nikoli z příkazů SNB.²⁵⁸ Dne 28. března pak byla všem akčním a správním výborům sdruženým ve 44 okrese sdělena zpráva o tom, že tímto dnem zaniká dělnické tělovýchovné hnutí a na jeho místo nastupují dočasné akční výbory.²⁵⁹ Současně byli svoláni zástupci všech jednot na konferenci konanou 4. dubna v Českých Budějovicích v družstevním domě tř. marš. Malinovského č. 19, kde jim měly být

²⁵⁸ SOA Český Krumlov, název fondu S – 9, karton č. 1, Dělnická tělovýchovná jednotu Český Krumlov, 1930–1948.

²⁵⁹ Tamtéž.

sděleny veškeré další informace a pokyny, jak postupovat.²⁶⁰ 30. dubna bylo pamětním zápisem stvrzeno předání majetku DTJ Sokolské jednotě. Tento dokument podepsali tehdejší starostové obou jednot a dále za Sokol Jaroslav Štícha a za DTJ Karel Mahr. K tomuto datu současně oficiálně zaniká i krumlovský dělnický tělocvičný spolek.²⁶¹ Poslední dopis starosty bývalé DTJ z 16. dubna 1948 však hovořil o tom, že činnost jednoty byla ukončena s doručením dopisu od SNB 8. března 1948.²⁶²

Obrázek 80. Korespondence o ukončení činnosti DTJ v Českém Krumlově. SOA Český Krumlov.

6.15 Tělovýchovná jednota Orel

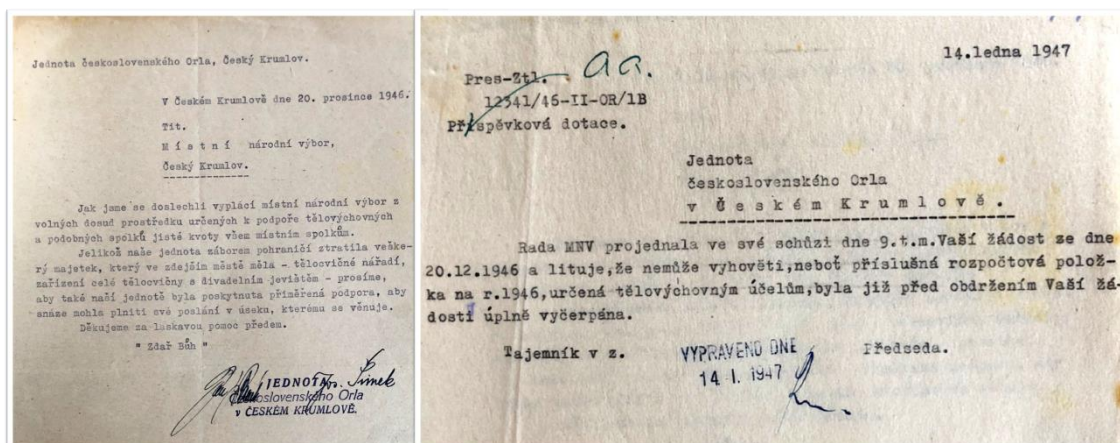
Tělovýchovná jednota Orel se po válce, stejně tak jako spolky ostatní, pokusila obnovit svou činnost. Kvůli špatné finanční situaci a neposkytnutí peněžní podpory ze strany města, se však obnova organizace nepodařila.²⁶³

²⁶⁰ SOA Český Krumlov, název fondu S – 9, karton č. 1, Dělnická tělovýchovná jednota Český Krumlov, 1930–1948.

²⁶¹ SOA Český Krumlov, název fondu OMV ČK, Dělnická tělovýchovná jednota, karton. 120, 1947–1950.

²⁶² Tamtéž.

²⁶³ SOA Český Krumlov název fondu S – 11, č. kartonu 1, Jednota Československého orla, 1921–1947.

Obrázek 81. Žádost jednoty československého Orla v Českém Krumlově z roku 1946 o finanční podporu ze strany města a její následné zamítnutí roku 1947 na základě vyčerpání rozpočtové položky. SOA Český Krumlov.

Členové, kteří se snažili po válce obnovit činnost jednoty roku 1946 ještě vypravili orelský vůz na toho roku pořádanou Národní slavnost. Tento počin byl však posledním projevem spolku ve městě.²⁶⁴

Obrázek 82. Orelský vůz na Národní slavnosti roku 1946. SOA Český Krumlov.

²⁶⁴ SOA Český Krumlov název fondu S – 11, č. kartonu 1, Jednota Československého orla, 1921–1947.

7 Historie tělesné výchovy a sportu v Českém Krumlově po roce 1989

Po vzpomínkové manifestaci konané 17. listopadu 1989 v Praze byla oslabena neomezená moc komunistické strany v zemi. Do celé republiky se z hlavního města šířily demonstrace proti režimu. Generální stávky konané 27. listopadu po celé zemi se zúčastnili i občané Českého Krumlova. Všichni jednotně usilovali o ukončení totalitního režimu a nastolení demokratické společnosti. Některé organizace obnovovaly svou činnost z kořenů těch původních, jiné si budovaly své základy od nuly. V 90. letech, ale i s nástupem nového tisíciletí se Český Krumlov výrazně měnil. Z chudého pohraničního města na periferii, se zašlým historickým centrem, se v průběhu let stala historická dominanta jižních Čech. Roku 1992 bylo centrum města zařazeno do světového kulturního dědictví UNESCO. Ve městě byly založeny nové školy, proběhla zde výstavba bytů, ale i rekonstrukce a výstavba nových sportovišť. Svého populačního vrcholu dosáhlo město ve sčítání lidu roku 2000, kdy v něm žilo 14 381 obyvatel.²⁶⁵ V následujících dvou desetiletích dochází k postupnému úbytku počtu obyvatel města, důvodem je především orientace města na turismus a odchod jeho obyvatel v důsledku změny demografického chování do levnějších přilehlých destinací vhodnějších pro život. Na počátku roku 2018 žilo ve městě 12 749 obyvatel.²⁶⁶

7.1 Fotbal

Slavoj se v ročníku 1989–1990 propadl zpět do spodních příček divizní tabulky a bojoval o záchranu. Roku 1992 ukončil klub FC Slavoj Český Krumlov svou činnost a novým majitelem oddílu se stala jihočeská stavební firma Koalko. Ředitelem nově vzniklého klubu se stal majitel vlastnické firmy F. Kott. Fotbalový klub začal vystupovat v lize pod jménem svého nového vlastníka, tedy FC Koalko ČK. Prvních nepatrných úspěchů dosáhli hráči mužstva v divizi až v polovině 90. let, kdy se tým začal umisťovat do pátého místa. Vzrůstající výkonost týmu zastavily finanční problémy, vzniklé vypovězením smlouvy vlastníka klubu firmy Koalko roku 1996.²⁶⁷

²⁶⁵ Bedřich, V., Jakab, M., Kubíková, A., Mašková, V., Minářová, J., Pustchögl F., Wimmerová, S. (2009). *Příběh města Český Krumlov*. Český Krumlov: Český Krumlov.

²⁶⁶ Místopisy. Získáno 28. 11. 2018, z <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/7194/cesky-krumlov/pocet-obyvatel/>.

²⁶⁷ Jírů, M. (2007). *FK Slavoj Český Krumlov*. Velešín: Nakladatelství Růže.

S odchodem hlavního sponzora opustila mužstvo i většina hráčů A týmu. Na jejich místo do sestavy vstoupili hráči z vlastních řad, většinou z I. A třídy tedy okresního přeboru a mladí odchovanci oddílu. Krumlovští fotbalisté se zpět pod svým starým jménem, tedy FK Slavoj ČK, umístili na předposledním místě. Po úspěšných sezónách v II. NFL v letech 1981–1986 a následných deseti letech v divizi sestoupilo mužstvo zpět do krajského přeboru. První sezóna v nižší soutěži, s mužstvem tvořeným domácími sportovci dopadla pro Slavoj průměrným devátým místem. Pod vedením trenéra Z. Švába se výkonost hráčů zvedala a tým byl navíc posílen o nové mladé talenty. Na přelomu tisíciletí se krumlovští umístili na 4. místě. V sezóně 2002–2003 museli hráči Slavoj po povodních nastupovat ke svým domácím zápasům na hřišti Velešína. Ani tyto podmínky jim však nevadily a krajskou soutěž pod vedením trenéra V. Domina suverénně vyhráli s náskokem 23 bodů na druhé Roudné.²⁶⁸ Po této úspěšné sezóně postoupili krumlovští opět do divize, ve vyšší soutěži se však udrželi pouze jeden rok. V dalších letech po sestupu se Slavoj stabilně umísťoval na příčkách kolem poloviny tabulky krajského přeboru, a to až do roku 2009.²⁶⁹ Tehdy v sezóně 2009–2010 postoupilo mužstvo pod vedením trenéra F. Pintera opět do divize. Ve vyšší soutěži se klub udržel 7 let. V roce 2016 sestoupil opět do krajského přeboru, který hraje dnes.

7.2 Lední hokej

První polistopadová sezóna se nesla ve znamení postupu zpět do krajského přeboru I. třídy. Bylo zvoleno nové vedení oddílu hokeje v čele s Ing. Josefem Tůmou. Slavoj tehdy zaznamenal příchod významných posil, z nichž posilou největší byl Jaroslav Rosický, bývalý dlouholetý hráč Škody Plzeň. Roku 1991 došlo k reorganizaci TJ Slavoj a jednotlivé sportovní oddíly v ní organizované se osamostatnily. Nově vzniklý samostatný klub HC Slavoj získal do svého vlastnictví objekt zimního stadionu a šaten. Byla mu též přidělena ubytovna v hotelu Vyšehrad. V regionálním přeboru mužů tedy jinak pojmenovaném krajském přeboru se krumlovští pod názvem IMBRO umísťovali na středních příčkách tabulky.²⁷⁰

²⁶⁸ Po povodních roku 2002 se s obnovou hřiště přistoupilo i k jeho vylepšení. Bylo vystavěno tréninkové hřiště z umělého travnatého povrchu. Přidáno bylo též tréninkové hřiště pro mládežnické celky. Celá investice si vyžádala částku 15 milionů korun.

²⁶⁹ Jírů, M. (2007). *FK Slavoj Český Krumlov*. Velešín: Nakladatelství Růže.

²⁷⁰ Tůma, J. (2018). Z připravované knihy o ledním hokeji.

Na jaře roku 1999 byla započata výstavba střechy zimního stadionu, do té doby nekryté sportoviště si před jednotlivými zápasy a tréninky umetali samotní hráči. Její výstavba byla dokončena na podzim téhož roku a provoz hřiště byl slavnostně spuštěn 28. října 1999 mistrovským utkáním krajského přeboru I. se Spartakem Pelhřimov. Prvního významnějšího úspěchu dosáhli hráči Slavoj v sezóně 2000–2001 kdy se po ročnicích ve spodních příčkách tabulky umístili na 2. místě za Pelhřimovem, se ztrátou pouhých dvou bodů. V play-off krumlovští ve složení Trummer, Ulman, Hucek, Pouzar, Genert, Lukeš, Štěpán, Mařík, Lazorišák, Píša, Pečínka, Kotek, Homolka, Čábela, Baťka, Chaloupka, Mígl, Šincer, Brož, Hnilička, Havlín, Lávička, porazili ve čtvrtfinále Božetice, v semifinále Veselí nad Lužnicí a ve finále Pelhřimov a zvítězili tak v krajském přeboru. V ročníku 2001–2002 se hráčům dařilo opět dobře, když se stejným dvoubodovým rozdílem obsadili znovu druhou příčku základní části za týmem Veselí nad Lužnicí. Ve vyřazovacích bojích porazili ve čtvrtfinále mužstvo Božetic a v semifinále tým Hluboké. Finálový souboj s Pelhřimovem však krumlovští prohráli a obsadili konečné 2. místo v regionální soutěži. V tomto roce kádr posílili Brůha, Uhlíř, Weinhart, Ištvánik a Brom. V sezóně 2002–2003 se v Krumlově hrála 2. liga, ze které však Slavoj hned v prvním roce účinkování spadl do baráže a následně sestoupil. Trenéry druholigového mužstva byli Anderle, Mígl, Dobeš. Po sestupu z vyšší soutěže vyhráli krumlovští základní část krajského přeboru, avšak ve vyřazovacích bojích skončili až na 7. místě sezóny 2003–2004. O rok později se jim podařilo vyhrát jak základní část, tak finálový 3. zápas, ve kterém porazili hráče z týmu Hluboké nad Vltavou a stali se celkovými vítězi krajské ligy mužů. V baráži o 2. ligu pak krumlovští neuspěli a Slavoj tak setrval v krajském přeboru. V následujících letech se Slavoj stabilně umísťoval na předních příčkách krajské tabulky. Vyhrát základní část se však krumlovskému týmu podařilo až v sezóně 2009–2010. Ve vyřazovacích bojích se krumlovští dostali až do semifinále, kde prohráli 2:0 na zápasy s týmem Božetic.²⁷¹ Tento úspěch se podařilo Slavoji vylepšit až v sezóně 2016–2017 kdy se mu po úspěšné základní části podařilo vyhrát i v následných vyřazovacích bojích a postoupit do baráže o 2. ligu. V baráži však jejich boj o vyšší soutěž ztroskotal na Pražském týmu

²⁷¹ Tůma, J. (2018). Z připravované knihy o ledním hokeji.

Letců z Letňan. V současné době se HC Slavoj Český Krumlov řadí s často se obměňující sestavou, na přední příčky v krajské hokejové lize.²⁷²

7.3 Volejbal

Po změně režimu se v 90. letech Přebor republiky, ve kterém nastupovaly obě dívčí dorostenecká družstva přejmenoval na Extraligu a Dorostenecká liga, která Přeboru republiky předcházela, na I. ligu. Mladší kadetky zůstaly po změně systému soutěže v Extralize a hrály tak jako jediný Krumlovský sportovní klub nejvyšší republikovou soutěž. Roku 1994 je v ní doplnilo i družstvo juniorek a VSK tak mělo v České volejbalové Extralize 2 týmy. Tato dvě ženská dorostenecká družstva se stala nejúspěšnějšími týmy historie krumlovského volejbalu. Sezóna 1998–1999 byla tou nejúspěšnější v historii Krumlovského volejbalu vůbec.²⁷³ Mimo extraligový dorost se hrála národní liga jak u mužů, tak u žen. Na takto vysoké úrovni se však činnost klubu nepodařilo dlouho udržet, především kvůli velké finanční a časové náročnosti soutěží.²⁷⁴ Jako první roku 2001 sestoupilo z národní ligy družstvo mužů, o 2 roky později následované i družstvem žen. K nejvýznamnějším úspěchům klubu patřila účast družstva žákyň na Olympijských hrách mládeže v Kanadském Hamiltonu roku 2001, kde tým vybojoval stříbrné medaile.²⁷⁵ Kadetky dosáhly největšího úspěchu v Extralize roku 2002, kdy skončily na konečném 2. místě. O rok později je následovaly juniorky, které získaly v nejvyšší soutěži bronzovou medaili. Krumlovské dorostenky hrály Extraligu až do roku 2008. Kvůli úbytku zájmu o volejbal, který přinesl i odchod lidí ochotných náročnou soutěž organizovat, se vedení klubu rozhodlo převést obě extraligová družstva do Českobudějovického Jihostroje. Po odchodu extraligových dorostenek se tak v Krumlově ve všech kategoriích hrály pouze krajské soutěže.²⁷⁶

Vedení VSK se tehdy začalo soustředit převážně na výchovu volejbalové mládeže do patnácti let a předávání talentů do krajského města. Mimo krajské soutěže postoupilo od roku 2008 jako jediné roku 2017 chlapecké juniorské družstvo, které se probojovalo do I. ligy, kde se umísťuje ve spodku tabulky. Družstvo je složeno převážně z mladých kadetů a zatím v národní soutěži spíše sbírá potřebné herní

²⁷² Rozhovor s trenérem A mužstva V. Míglem.

²⁷³ Nejznámější odchovankyní a hráčkou klubu byla dlouholetá reprezentační nahrávačka Romana Jedličková-Kumpochová.

²⁷⁴ VSK Český Krumlov. Dostupné 21. 10. 2018 z <https://www.vskck.cz/o-nas/>.

²⁷⁵ Tamtéž.

²⁷⁶ Rozhovor s trenérem VSK J. Vobrem.

zkušenosti. V kategorii mužů se hraje KP I., ve kterém se tým umísťuje stabilně ve středu tabulky.²⁷⁷

7.4 Badminton

Po likvidaci TJ Slavoj Český Krumlov roku 1991 založil oddíl badmintonistů samostatný sportovní klub s názvem Badmintonový sportovní club „74“ (BSC 74) Český Krumlov. Od roku 1992 se krumlovští hráči badmintonu střídavě zúčastňovali 1. nebo 2. celostátní ligy. Postupem do celostátní soutěže se badmintonisté dostali mezi jedny z nejúspěšnějších sportovců na území města vůbec. Z reprezentačních hráčů oddílu lze zmínit R. Viktorinovou, V. Bártla, J. Douchu, R. Hniličku, D. Wallischovou, E. Melounovou, I. Vilímkovou, M. Turoně, M. Turka. Roku 1994 badmintonisté založili další sportovní klub, tentokrát pod názvem SK Balcar Český Krumlov, nesoucí jméno hlavního sponzora klubu. Každý tým měl ve městě svou roli. Na BSC 74 tehdy zůstala spíše příprava a práce s mládeží a nově vzniklý SK Balcar měl ve svých řadách pouze ty nejlepší jedince. Klub měl v té době 190 hráčů a startoval s devíti družstvy v soutěžích od krajského přeboru až do 2. celostátní ligy. S takto početnou členskou základnou patřil krumlovský badminton mezi největší badmintonové oddíly v republice. Mimořádně úspěšná českokrumlovská čtveřice byli bratři Turkovi, H. Milisová a E. Brožová, kteří s týmem České republiky vybojovali na Mistrovství Evropy v Istanbulu historicky první stříbrné medaile v juniorské kategorii roku 1997.²⁷⁸

Zakladatel místního badmintonu J. Frenzl odešel po více než 30 letech roku 2006 z vedení klubu a svou vedoucí pozici přenechal R. Votavovi. Klub byl v tomto roce přejmenován na SK Badminton Český Krumlov a veškerá činnost obou badmintonových oddílů byla koncentrována pod touto hlavičkou. Jeho odchovanci byli úspěšní a získávali medaile, v krajských přeborech, celorepublikových soutěžích, a dokonce na mistrovstvích světa. Dokladem vysoké výkonnostní úrovně je úspěšné účinkování v nejvyšší státní soutěži družstev tedy v Extralize, ve které roku 2015 obsadilo krumlovské družstvo 3. místo.²⁷⁹

²⁷⁷ Rozhovor s trenérem VSK J. Vobrem.

²⁷⁸ Badmintonckrumlov. Stručně z naší historie. Získáno 11. 10. 2018, z <http://www.badmintonckrumlov.cz/o-nas/historie-skb-ck>.

²⁷⁹ Tamtéž.

7.5 Kanoistika

K rozvoji vodáckého sportu po jeho předchozím útlumu došlo se vznikem nového klubu SK Vltava Český Krumlov roku 1991. Nejvýznamnější úspěchy odchovanců nového krumlovského vodáckého oddílu přišly hned v následujícím roce. Krumlovská kanoistka Zdena Grossmannová tehdy závodila na Olympijských hrách v Barceloně. Stejného úspěchu dosáhl i další odchovanec oddílu Tomáš Kobes, když závodil v roce 2000 na OH v Sydney.²⁸⁰

V nejmodernějších dějinách klubu se sportovní oddíl SK Vltava Český Krumlov a jeho základna nachází na levém břehu Vltavy, na ulici 5. Května, směrem na Větrní, kam se jeho členové přestěhovali roku 1999. Současným předsedou klubu je Tomáš Palouda, který ve vedení klubu vystřídal M. Pártla. Pod jeho vedením je zde v Českém svazu kanoistů organizováno 90 členů oddílu. Klub provozuje ryze sportovní činnost doplněnou o pestré škálu společenských aktivit. Jeho odchovanci jsou úspěšní nejen na domácí, ale především na mezinárodní scéně. Roku 2010 se krumlovský rodák Lukáš Novosad s posádkou, probojoval na MS ve sjezdu na divoké vodě ve Španělsku na stupeň nejvyšší. Téhož roku se jeden z nejnadějnějších juniorů klubu Antonín Haleš stal mistrem Evropy ve sjezdu na divoké vodě v srbském Kraljevu. V Srbsku se krumlovským závodníkům dařilo. O rok později odtud přivezla domů dvě zlaté Evropské medaile ve sjezdu Hana Peterková. Byla první ve sprintu a následně i v dlouhém závodě na C1. Roku 2011 přebíral odchovanec oddílu, jeho dlouholetý člen a jedna z jeho nejúspěšnějších osobností Lukáš Novosad cenu města Český Krumlov za reprezentaci města a přínos pro rozvoj společnosti. Veleúspěšným na mezinárodní scéně se stal rok 2016 a MS v Bosenském Banja Luka, ze kterého si krumlovský oddíl přivezl 5 zlatých medailí, a to jak ze sjezdu jednotlivců, tak ve sjezdu družstev. Zasluhu na tom měli především Anežka Paloudová a Antonín Haleš. Své úspěchy tyto dva sportovci zopakovali i napřesrok ve Francii. A. Paloudová se zde stala Mistryní světa ve sprintu na C2. Stejně tak A. Haleš se stal Mistrem světa ve sprintu družstev kategorie 3xC1. Krumlovský oddíl kanoistiky tedy dodnes vychovává výborné závodníky a nadšené sportovce, kteří se neztrácejí ani v mezinárodní konkurenci.²⁸¹

²⁸⁰ Rozhovor s bývalým předsedou oddílu Miroslavem Pártlem.

²⁸¹ SKVltava. Naše výsledky. Získáno 15. 10. 2018, z http://www.skvltava.ckrumlov.cz/docs/cz/skvltava_nasevysledky.xml.

Významnou akcí na vodě v Českém Krumlově je již od roku 2003 každoročně pořádaný Krumlovský Vodácký Maraton. Začátky této události byly skromnější a tehdejší organizátoři si spíše zkoušeli, co pořádání takové akce obnáší. Prvního ročníku se zúčastnilo 86 lodí startujících ve 12 kategoriích. Čtvrtý ročník se stal jubilejním bylo tomu tak ze dvou důvodů. Zaprvé díky tomu, že počet účastníků poprvé v historii překročil 500 startujících závodníků a zadruhé díky první mezinárodní účasti na maratonu. Akci si nenechali ujít kanoisté z Rakouska, Dánska, Francie, Německa, Maďarska, Slovenska a dokonce i severského Švédska. Nejvýraznějšími postavami prvních ročníků se stali Kamil Mrůzek, kterému se podařilo vyhrát 3 z prvních 6 závodů. Druhým významným týmem byla posádka pramice mužů WD Prostějov, která též vyhrála 3 z prvních 6 ročníků. V roce 2006 byl závod zařazen do Mistrovství ČR v maratonu kategorií R4W, R4M, P5W, P5M. 8. ročník znovu svou účastí překonal důležitý milník a to tím, že pokořil hranici 1 000 startujících závodníků, za účasti vodáků z patnácti zemí světa. Mistrovstvím ČR v padllebordingu mělo svou premiéru na devátém ročníku maratonu. 11. ročník v roce 2013 byl posledním Mistrovským ročníkem závodu. Následujícím rokem se závod konal už pouze jako součást CLASSIC CANOE MARATHON WOLD SERIES, na popularitě však touto změnou závod nijak neztratil. Na poslední 16. ročník dorazilo na start 1 335 závodníků na 708 lodích, z 24 zemí světa, z nichž nejvzdálenější byli závodníci z Ameriky a Austrálie. Nejúspěšnějším závodníkem posledních let je kajakář Karel Slepica, který dokázal zvítězit třikrát v posledních pěti ročnících v kategorii K2.²⁸²

7.6 Tenis

Jako všechny spolky zaznamenal i tenisový klub po revoluci nejen změnu svého názvu, ale i změnu svého vlastníka. Vystoupením z původního TJ Slavoj vznikl Tenisový klub, jehož prvním předsedou byl zvolen Rudolf Pavel. Na začátku 90. let se na kurtech tenisového klubu hrál střídavě krajský přebor a divize. Z nejvýznamnějších osobností, které vyrůstaly v oddíle už od žáků, můžeme jmenovat Veroniku Kolářovou, která byla pod vedením trenéra Petra Hladíka významnou posilou družstva v divizi. Ke konci 90. let se pak Kolářová začala věnovat individuálním turnajům. Na přelomu tisíciletí vybojovala na turnaji ve Slovinském Mariboru své první body v žebříčku WTA.

²⁸² Krumlovskymaraton. Výsledky jednotlivých ročníků. Získáno 16. 10. 2018, z <https://www.krumlovskymaraton.com/vysledky/>.

V současné době má tenisový klub kolem 100 členů, z nichž téměř polovinu tvoří oddíl mládeže. Tenisový klub a jeho činnost slouží na území města pro rekreační hráče a trénink místní mládeže.²⁸³

Roku 1988 byla v Českém Krumlově započata stavba nových zastřešených tenisových kurtů. K jejímu dokončení došlo o 2 roky později. Nová hala Tenis centra je postavena hned vedle kurtů Tenisového klubu a disponuje třemi vnitřními dvorci s umělým povrchem a čtyřmi venkovními kurty s antukou. Majitelem celého objektu je společnost Tenis Centrum s. r. o. a jednatelem této společnosti je od jejího počátku až dodnes Ing. Otakar Veselý.²⁸⁴

Obrázek 83. Budova Tenis centra vpravo se čtyřmi venkovními antukovými kurty a Tenisového klubu též se čtyřmi kurty vlevo. Foto reprodukce z Vaněček, J. (2008). *Bílé vzpomínání*. Černá v Pošumaví: Jihočeský kraj.

K nejvýznamnějším turnajům na nově vzniklém sportovišti dodnes patří Mistrovství Evropy družstev žen. První ročník akce se konal v roce 2000, tehdy ho ovládl tým Italek, které své prvenství zopakovaly i v následujícím roce. Rok 2002 byl pro většinu sportovišť v Českém Krumlově rokem tragickým, neboť téměř všechny sportovní plochy nacházející se v okolí potoka Polečnice (Chvalšinského), silně poničila povodeň. V roce 2003 na již zrekonstruovaném sportovišti, vybojovaly titul mistryň Evropy české tenistky. Rok 2004 byl rokem jubilejním, protože se zde vedle tenistek utkali o titul mistrů Evropy též muži. V obou kategoriích tehdy zvítězila domácí Česká družstva. Obdobného úspěchu dosáhly oba reprezentační celky i v roce

²⁸³ Vaněček, J. (2008). *Bílé vzpomínání*. Černá v Pošumaví: Jihočeský kraj.

²⁸⁴ Díky tenisovému zázemí, které disponuje i pensionem a restaurací pod jednou střechou je možné v tomto prostoru snadno pořádat nejrůznější třeba i vícedenní turnaje.

následujícím.²⁸⁵ Roku 2006 se podařilo mistrovský titul na krumlovském sportovišti v konkurenci tenistů z Rakouska, Slovenska, Ukrajiny, Portugalska, Řecka, Španělska, Polska a Itálie obhájit pouze mužům.²⁸⁶ Kurty Tenis centra se tedy staly i dějištěm mnoha prestižních turnajů a to jak s domácí, tak i se zahraniční účastí.

V rámci Tenis centra je organizován i tamní tenisový klub, v němž má výrazné místo hlavně krumlovská mládež. Pod vedením trenéra Petra Hladíka v klubu SK Tenis centrum Český Krumlov v jeho počátcích trénovalo okolo 30 dětí. K nejnámějším odchovancům tehdejších let patří Kristýna Mrázová, která se stala nejlepší hráčkou v kraji, když zvítězila, jak ve své tehdy dorostenecké kategorii, tak v kategorii dospělých žen.²⁸⁷ Též v žákovských kategoriích se mladému klubu dařilo dobře. V roce 2007 družstvo žáků vyhrálo krajský přebor a postoupilo do jihočeské ligy, kde v následujícím ročníku obsadilo 4. místo z osmi zúčastněných družstev.²⁸⁸

Se změnou organizace klubu a výměnou trenéra v roce 2012 došlo i ke změně jeho sportovního zaměření. Do dnešních dnů se oddíl již pod novým jménem LTC Český Krumlov, věnuje především rozvoji sekce mládeže, jejíž širokou základnu tvořilo v roce 2018 asi 100 dětí. Dospělých členů klubu bylo kolem 50. Za šestiletou existenci LTC, se jeho dospělým členům podařilo postoupit z nejnižší ligy tedy krajského přeboru V. do krajského přeboru III. Kategorie žactva hrají dnes všechny shodně nejvyšší krajskou ligu.²⁸⁹ K nejvýznamnějším trenérským osobnostem pětičlenné trenérské základny patří J. Medonos, který dovedl své svěřenkyně v 80. letech třikrát k trofeji ve Fed Cupu.²⁹⁰

7.7 Plavání

S dokončením výstavby krytého plaveckého bazénu roku 1991 se začalo na území města rozvíjet i organizované výkonnostní plavání. Nově vystavěný bazén byl a dodnes zůstává v rukou města, které v něm žádný městský plavecký klub nezaložilo. K založení prvního plaveckého klubu došlo až roku 1994, kdy František Skříčil položil

²⁸⁵ Vaněček, J. (2008). *Bílé vzpomínání*. Černá v Pošumaví: Jihočeský kraj.

²⁸⁶ Vlajky účastníků mistrovství v roce 2006.

²⁸⁷ Českokrumlovský deník. Získáno 14. 11. 2018, z https://ceskokrumlovsky.denik.cz/ostatni_region/kazdy-zapas-je-vyzva-rika-tenistka-kristina-mrazova-20120619.html.

²⁸⁸ Z rozhovoru s šéftrenérem M. Faktorem a kondičním trenérem J. Bohdalem.

²⁸⁹ Tamtéž.

²⁹⁰ Sport.Idnes. Získáno 14. 11. 2018, z https://sport.idnes.cz/jiri-medonos-tenis-fair-play-dgi-/tenis.aspx?c=A180405_140958_tenis_dm

základy novému ryze plaveckému sportovnímu klubu. Nově vzniklý celek Českokrumlovský plavecký klub (ČKPK), byl orientovaný na sportovní přípravu především u mládeže, a to od nejnižších kategorií.²⁹¹ Do jeho vzniku sloužil bazén pouze pro rekreační plavání a provádění základních plaveckých kurzů při ZŠ. Výkonnostní plavání v Krumlově tak začínalo s uskupením vedeným Františkem Skříčilem, zakladatelem oddílu a trenérem v jedné osobě. Výcvik probíhal v kategorii svěřenců od 7 do 10 let. V roce 2000 měl klub už dostatečně dlouhou tréninkovou přípravu, s jejíž realizací pomáhala i nová trenérka Eva Bednaříková a krumlovští žáci se zúčastnili 3. a 4. kola krajského přeboru. Jedenáct plavců si přivezlo 18 medailí do 3. místa. V následujících letech se výkonnost a konkurence schopnost krumlovských žáků neustále zvyšovala. Jejich výkony se pomalu vyrovnávaly těm nejlepším plavcům v republice. S postupem do dorostenecké kategorie se nejstarším odchovancům ČKPK dařilo též dobře. Roku 2006 se se svými časy kvalifikovali na MČR dorostu v Plzni. Krumlovský plavecký klub a jeho trenéři se tak zasloužili o rozvoj plaveckého sportu na Českokrumlovsku, jejich hlavním posláním byl a zůstává rozvoj plaveckých dovedností v kategoriích žactva a dorostenců.²⁹²

7.8 Florbal

Historie Krumlovského florbalu se začala psát kolem roku 1995. Amatérský tým z Českého Krumlova začal tehdy dojíždět k přátelským zápasům proti druhému amatérskému týmu v Kamenném Újezdu. V následujícím roce byl založen první florbalový tým ve městě, který se přihlásil do krajské soutěže pod jménem UNIOS Český Krumlov. Kvůli nedostatečnosti hráčské základny se tým roku 2000 začlenil do družstva Čertů z Kamenného Újezdu a zanikl. Kvůli malému zájmu a odchodu starších hráčů se Čerti po několika letech sestávali pouze z krumlovských hráčů. Roku 2005 bylo rozhodnuto o změně názvu oddílu, na FBC Rytíři Český Krumlov. Průkopníky Krumlovského florbalu byli M. Hák, R. Hanák, D. Sedlák. V roce 2011 se v klubu začala organizovat i mládež, která dnes tvoří nejúspěšnější součást oddílu.

²⁹¹ CKPK. O klubu. Získáno 6. 10. 2018, z <http://www.ckpk-plavani.cz/>.

²⁹² CKPK. Výsledky. Získáno 6. 10. 2018, z <http://www.ckpk-plavani.cz/cz/vysledky/>.

Dorostenecké družstvo se stabilně umísťovalo ve vrchní polovině tabulky. "A" tým hraje 3. krajskou ligu mužů, ve které se umísťuje na spodních příčkách.²⁹³

7.9 Atletika

Po rozpadu TJ Slavoj a s ní i oddílu atletiky se krumlovští sportovci se zájmem o atletiku rozhodli založit nový atletický klub. V roce 1991 byl ze členů bývalého atletického oddílu založen Athletic club Slavoj Český Krumlov. Oddíl se organizoval při ZŠ Za Nádražím a jeho náplní byla a dodnes zůstává především práce s mládeží. V 90. letech mimo stále aktivní jednotlivce na dlouhých tratích oddíl jiné závodníky neměl. S ukončením závodní kariéry maratonců ztratil klub své poslední aktivní závodníky. Roku 2015 byl změněn název klubu na ATC Český Krumlov. O rok později pak klub ukončil své členství v ČAS a jeho náplň dnes skýtá pouze atletický kroužek při škole Za Nádražím.²⁹⁴

7.10 Klub českých turistů

Klub prakticky beze změn pokračoval ve své činnosti i po pádu režimu. Mimo jeho tradiční aktivity, se krumlovským turistům již roku 1989 podařilo navázat spolupráci s rakouským Alpenverein, se kterým v následujících letech utužovali vztahy výměnnými pobyty a výlety na místa, která byla do té doby nepřístupná, nebo přístupná jen na výjezdní povolení. První akcí pořádanou mimo území republiky byl čtyřdenní maraton, který se konal na obou stranách státních hranic. Zájem o pobyt byl hlavně kvůli tomu, že se půl století na rakouskou stranu hranic nesmělo, obrovský. Zúčastňovali se i lidé mimo oddíl KČT. Z tohoto vzájemného podniku se stala tradice dvoudenních výletů, trvajících 10 let. Po uplynutí této doby začal zájem o dvoudenní akce slábnout, a tak se přešlo pouze na výlety jednodenní. Na rakouské straně byly tradičními cíli výletů vrcholky hor a přechody přes horské hřebeny jako jsou hřeben Gosauský, nebo vrchol Schober. Na straně české se jednalo o chráněné krajinné oblasti, přírodní památky a národní parky jako jsou Moravský kras, Český ráj, Národní park České Švýcarsko a další.²⁹⁵

²⁹³ Florbalck. FBC Rytíři Český Krumlov. Získáno 14. 12. 2018, z http://www.florbalck.cz/historie-fbc-cesky-krumlov_62.html.

²⁹⁴ Rozhovor s J. Vopatem zakladatelem ATC Český Krumlov a bývalým úspěšným atletem.

²⁹⁵ Dufek, Z., Kuchotová, L., Nováková, M., Pazderková, V., Resch, P., Volfschutzová, A., Wimmerová, V., Wimmer, B. (2010). *90 let odboru Klubu českých turistů v Českém Krumlově*. Český Krumlov: Tiskárna Šumava.

Členové klubu se v rámci své činnosti věnují nadále i zimním sportům, v současné době pořádají v nejchladnějších měsících, tedy v lednu a únoru 2 výlety týdně. Při kvalitní sněhové pokrývce se v této tradici pokračuje až do března. Vedení zimního lyžařského oddílu nadále zajišťují vyškolené vedoucí, Alena Křížová a Libuše Kuchtová. Jednou za zimu se též tradičně pořádá týdenní zájezd na Kvildu nebo do okolí Prášil.²⁹⁶

Protože skončila výkonnostně orientovaná turistika, jež měla velký vliv na rozvoj jak lyžařské, tak cyklistické turistiky při TJ Start, začali členové jednoty s pořádáním cest pouze pro radost.²⁹⁷

Rozvoji turistiky především mezi mládeží se Klub věnoval nadále i po změně režimu. Ke vzniku jednotlivých mládežnických turistických oddílů tedy docházelo i po roce 1989. Dělo se tomu stejně jako v minulosti, při městských základních školách. Jednoty založené před rokem 1989 sice postupem času zanikly, roku 1997 však vznikla při ZŠ Za Nádražím jednota zcela nová. Jejím vedoucím se stala Ing. Hana Kocourková. Tento spolek dostal později název Vltavín a pod vedením paní Kocourkové funguje dodnes. Hlavní činností oddílu je pořádání výletů, návštěvy bazénu nebo organizace týdenních letních táborů.²⁹⁸

7.11 Motoristický sport

Změna režimu přinesla krumlovskému rallye značné finanční problémy. První porevoluční ročník se konal ve výrazně zkrácené podobě a byl uspořádaný pouze z důvodu zachování tradice soutěže. I přes nedostatek prostředků se na podzim roku 1990 konal 19. ročník akce pod vedením ředitele Ing. V. Kulhánka a jeho zástupce S. Fošuma. Pouze však jako jeden ze závodů Mistrovství ČR. Následující rok startovala v Jelení zahradě pod krumlovským zámek již opět nejvyšší domácí soutěž, tehdy pod jménem Jikov rallye. Na 1. místě nově obnoveného mistrovství ČSFR se umístila posádka vozu Opel Kadett ve složení Bláha a Schovánek. Roku 1996 se konal 24. ročník soutěže již pod novým jménem Volkswagen Rallye Český Krumlov, a to opět podle největšího sponzora události firmy Volkswagen. V následujících letech od roku 1997

²⁹⁶ Dufek, Z., Kuchtová, L., Nováková, M., Pazderková, V., Resch, P., Volfschutzová, A., Wimmerová, V., Wimmer, B. (2010). *90 let odboru Klubu českých turistů v Českém Krumlově*. Český Krumlov: Tiskárna Šumava.

²⁹⁷ Tamtéž.

²⁹⁸ Tamtéž.

díky vítěznému hattricku kralovala soutěži posádka Dolák, Palivec ve voze Toyota Celica. S rokem 2001 se z rallye stává mezinárodní Mistrovství ČR. O 2 roky později byl závod pořádán pod záštitou FIA, jako mistrovství Střední Evropy, pod názvem Seat Rallye Český Krumlov. Pod stejnou záštitou pokračuje soutěž až do dnešních dnů. Roku 2004 německý koncern podporu krumlovského rallye zrušil a soutěži zůstal název bez jména hlavního sponzora, tedy pouze Rallye Český Krumlov. Z nejúspěšnějších závodníků historie lze jmenovat čtyřnásobného vítěze Václava Pecha, dále pětinasobného vítěze, Jana Kopeckého, který ovládl poslední roky a zatím nejúspěšnějšího jezdce Rallye Český Krumlov vůbec Romana Krestu, se sedmi mistrovskými tituly.²⁹⁹

²⁹⁹ Rallyekrumlov. Rallye Český Krumlov. Získáno 10. 10. 2018, z <http://www.rallyekrumlov.cz/cz/historie/2018>.

8 Závěr

Po nashromáždění jednotlivých pramenů a jejich ucelení do finálního souboru, stručně vystihujícího historii nejen sportu, ale i dějin samotného města, s úžasem hledíme do nelehkých začátků sportu a tělovýchovy na okrese. S obdivem vzpomínáme na ty, kteří se o rozvoj tohoto neodmyslitelného odvětví života lidské společnosti zasloužili. Za období postihující 144 let, se sport ve městě posunul od skromných začátků v městských parcích a zatuchlých tělocvičnách v historických budovách, do podoby a rozměrů, kterých nabývá dnes. Tento vývoj šel samozřejmě ruku v ruce s rozvojem lidské společnosti jako takové. Podíváme-li se však do historie sportu, můžeme za jeho rozvoj a dnešní podobu poděkovat právě těm nadšencům, kteří zdarma ve svém volném čase budovali sportoviště, na své náklady pořizovali první sportovní vybavení, zdarma trénovali mládež a konali další záslužné činnosti sloužící k zpřístupnění pohybové aktivity a zvnitřnění sportovní myšlenky široké veřejnosti.

Hnutí, kterým tělovýchovný život v Krumlově začal, byl po branném spolku Krumlovských ostrostřelců německý Deutscher Turnverein. Jeho síla tkvěla hlavně v početní převaze a vyšší životní úrovni krumlovských Němců. Jejich finanční prostředky a zastoupení ve správě města se staly motorem rozvoje jednoty. Spolek měl tedy ve své činnosti velmi dobře nakročeno hned od svého založení. První problémy se mu postavily do cesty s emancipací českého obyvatelstva umocněné vznikem TJ Sokol a dalších českých spolků. Do první světové války, byl však DT díky podpoře šlechty a zámožných měšťanů městským suverénem. Po vzniku první republiky se však situace změnila. České obyvatelstvo získalo jistotu a stávalo se stále silnější entitou, karta se tedy obracela. Němci se museli dotazovat na nově vzniklých českých úřadech a četnických velitelstvích, zda mohou pořádat své akce a do jaké míry na nich mohou propagovat německý nacionalismus. Jejich pozice ve městě, především díky většímu zastoupení v jeho vedení, byla však stále silná. Do vypuknutí druhé světové války byl postup městských zastupitelů takový, že pokud jednoty prováděly svou činnost bezkonfliktně a jen v povolených intencích, byla jim povolena. Od poloviny 30. let byl však narůstající tlak sílícího německého nacionalismu hmatatelný a nepotýkalo se s ním pouze české obyvatelstvo. Příkladem může být pohlcení německé tělovýchovné jednoty ATUS, též německým DT, který byl jedním z ohnisek sílící nacifikace Němců ve městě.

Pokud se podíváme do Českého Krumlova na jména členů v jednotlivých českých tělovýchovných organizacích za dekády jejich existence, můžeme na nich jasně pozorovat, že se v jednotlivých obdobích opakují. Vlastenecké rodiny žijící v první polovině 20. století na území města, považovaly za svou povinnost, podpořit další český spolek svou účastí. Někteří noví členové vstupovali do oddílu, i když leckdy nebyli ani aktivními sportovci, pouze cítili potřebu podpořit český národ v těchto pro něj tak těžkých časech. Právě tímto je naše práce specifická. Bez kritiky v ní přibližujeme tuto nelehkou situaci především české menšiny, na území tolik ovlivněném národnostním složením. V jednotlivých etapách šlo o národnostní boje v období před první světovou válkou, zklidnění situace se vznikem první republiky, vyostřování situace ve druhé polovině 30. let, až po odchod českého obyvatelstva a začátek druhé světové války. Jedním z nejzajímavějších rysů práce je dá se říci absolutní obměna obyvatelstva na území města. V roce 1938 odcházejí čeští obyvatelé, kteří v té době tvořili asi 20 % městské populace. Hlavní migrační vlnou byl pak ale odsun Němců v roce 1946, kdy dá se říci čistě německé město, opustilo téměř 100 % jeho tehdejších obyvatel. Do města se vracely domácí české rodiny. Jejich návrat spolu s intenzivním doosidlováním oblasti měl za výsledek, že se do roku 1950, tedy během čtyř let, podařilo město ze tří čtvrtin opětovně zalidnit. S nastolením nového režimu, s událostmi února 1948, se konflikty přestaly týkat národnostních otázek a nastoupilo období politických problémů.

Nejvýznamnějším českým spolkem první poloviny 20. století, na jehož historii můžeme dobře pozorovat vývoj národnostní a následně politické situace ve městě, byl Sokol. Již od svých prvních krůčků překonával Sokol nejrůznější útrapy, které mu do cesty stavělo tehdy početnější německé obyvatelstvo. Se vznikem první republiky se na většině míst naší vlasti mnohé změnilo. Tyto změny byly především kladné. Všem českým spolkům se v tomto období dobře dařilo a mohly se sdružovat a veřejně vystupovat. I v tomto období, především v jeho druhé polovině se ale čeští vlastenci na území města museli hodně snažit, aby zde domácí obyvatelstvo mělo vhodné podmínky pro život. S příchodem druhé světové války utichl s odchodem českého obyvatelstva i český sportovní život. Po druhé světové válce a nadějných začátcích ve druhé polovině 40. let, přichází spolu s komunistickou nadvládou období represí a cíleného potlačování sokolské myšlenky. Sokol se sice režimu nikdy

nepodařilo plně umlčet, avšak obratnou politikou a postupnou manipulací, hlavně v 50. letech, došlo k jeho velkému úpadku. Jeho tělovýchovná masová prezentace v podobě všesokolských sletů se pozvolna přetransformovala do režimem řízených spartakiádních cvičení. Ty byly sice svou masovostí počinem, nad kterým se tajil dech, avšak zůstaly pouze propagandistickou náhražkou dodnes obdivovaného sokolstva. Po roce 1989 vznikla v Krumlově nová tělovýchovná jednota Sokol, ta však nepokračuje v rozvoji poselství Miroslava Tyrše a Jindřicha Fügnera. Jediný společný prvek, který má tento nově vzniklý spolek s původním hnutím, je název.

20. a 30. léta minulého století byla typická zakládáním nových spolků, a to jak českých, tak německých. Za zmínku stojí Klubu českých turistů, který vykonával ve městě svou činnost, až na přerušení v období války a nejasné období 50. letech, dá se říci kontinuálně od roku 1921 až do dnešních dnů. I jeho zásluhou se v Krumlově začal ve větší míře rozvíjet turistický potenciál. Na jeho popud se zde zakládaly noclehárny, pořádaly prohlídky města a značily turistické trasy. KČT, se svým výhradně sportovním významem, neměl s bývalým režimem takové sváry, jako například Sokol. Sice ne pod stejným názvem, a s často se měnícím vedením, ale i tak se KČT podařilo konat svou činnost i v dobách komunistického útlaku. Vzorná práce členů, kterým šlo především o pohyb v přírodě, si dokonce získala oblibu tehdejších vůdců, kteří ji oceňovali mnohými pochvalami. I díky tomu se jednotě podařilo přečkat období od roku 1948 až do pádu totalitního režimu.

Zvláštní odstavec a slova obdivu bychom chtěli věnovat českým sportovcům a činovníkům, kteří obnovovali sportovní hnutí ve městě bezprostředně po druhé světové válce. Nejaktivnějším spolkem, který již v létě roku 1945 znovu započal svou činnost byl Sportovní klub Český Krumlov. Činnost klubu orientovaná především na fotbal byla v těchto těžkých poválečných letech pro všechny příkladnou. Obětavá práce českých sportovních nadšenců podílejících se na obnově sportovního života ve městě by neměla být nikdy zapomenuta.

Nebyl to však pouze Sokol, KČT a fotbal. Na území města vznikaly mnohé další jednoty a rozvíjela se nová sportovní odvětví. Ve městě byly ve 30. letech položeny základy volejbalu a ledního hokeje. Doplněné v 50. letech o kanoistiku a později v letech 70. i o badminton. Ke spolkům již zaniklým patřila orelská jednota, která se sice snažila obnovit svou činnost po roce 1945, avšak kvůli špatné finanční

situaci a s nástupem komunismu, vyšly tyto snahy naprázdno. Jednota dělnictva fungující od 30. let, zanikla na krumlovsku podobným způsobem, jako její německý ekvivalent ATUS v roce 1938. V rámci sjednocování tělovýchovy na počátku 50. let, ji nastupující politická moc, spolu s ostatními jednotami, nechala včlenit do Sokola. V roce 1951 vznikla ve městě tělovýchovná jednota Sokol Sdružené komunální podniky, která pohltila samotný Sokol a s ním i jednoty do něj zapojené. Některé takto sdružené spolky zrušily svou činnost a většina jejich členů se cvičením skončila, nebo se zapojila do nějaké jednoty, vznikající při pracovním závodě. Další spolky rozvíjely svou činnost i nadále v rámci SKP. To bylo v roce 1952 začleněno do Svazu potravinářského průmyslu Slavoj. Nově vzniklá TJ Slavoj se tak stala, až do jejího zrušení roku 1991, hlavní organizační složkou všech sportů ve městě. Všechny sportovní oddíly organizované ve Slavoji se osamostatnily v roce ukončení jeho činnosti a jako samostatné celky si začaly budovat svou vlastní historii.

Posledním odstavcem bychom chtěli složit poklonu těm, kteří se zasloužili o rozvoj tělovýchovy a sportu v dobách minulých. Starali se a svou usilovnou prací se zasloužili o to, že nejen na území města Český Krumlov, ale i na celém okrese, se mohou místní obyvatelé těšit z jimi zakládaných sportovišť a sportovních oddílů. Jejich zásluhy by neměly být nikdy zapomenuty. Tato práce může být brána jako souhrn a prezentace událostí minulých. Stejně tak bychom ale byli rádi, kdyby byla vnímána jako poděkování a poklona těm, kteří při budování naší vlasti, a to nejen ve sportu, ale i v dobách kdy je národ potřeboval, položili svou oběť. Sport je sice pouze nepatrnou částí života lidské společnosti, avšak na obrazu jeho vývoje je možné pozorovat stav a situaci celé společnosti.

Prameny a literatura

Kniha vzpomínek vzácných hostů na sokolském cvičišti
Pamětní kniha tělocvičné jednoty Sokol v Českém Krumlově
Státní Oblastní Archiv v Třeboni–pobočka v Českém Krumlově
Tůma, J. z připravované knihy o ledním hokej

Periodika

Časopis Jiskra
Jihočeská Pravda
Jihočeský Deník
Jihočeský sportovní týdeník
Sokolský věstník

Literatura

Bedřich, V., Jakab, M., Kubíková, A., Mašková, V., Minářová, J., Pustchögl F., Wimmerová, S. (2009). *Příběh města Český Krumlov*. Český Krumlov: Český Krumlov.

Burian, M. (2012). *Sudetoněmecké nacionalistické tělovýchovné organizace a československý stát v letech 1918 až 1938*. Praha: Karolinum.

Drobil, E. (1928). *Národní školství v pohraničních oblastech jihočeských*. České Budějovice.

Dufek, Z., Kuchotová, L., Nováková, M., Pazderková, V., Resch, P., Volfschutzová, A., Wimmerová, V., Wimmer, B. (2010). *90 let odboru Klubu českých turistů v Českém Krumlově*. Český Krumlov: Tiskárna Šumava.

Frendl, J. (1980) Jak jsme začínali s badmintonem. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 67–68). Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.

Havlová, Š. (1987). *Vývoj tělovýchovného hnutí v Českém Krumlově a Velešíně do roku 1945* (Diplomová práce). Praha: UK FTVS.

Hora, J. (1980) Turistika dnes. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 69–72). Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.

Jakeš, J. (1980). Ke vzniku a činnosti tělocvičné jednoty Orel v Českém Krumlově. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 18–20). Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.

Jírů, M. (2007). *FK Slavoj Český Krumlov*. Velešín: Nakladatelství Růže.

Jírů, M. (1980). Spartakiády a veřejná vystoupení. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 56–63). Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.

Král, L. (2006). *Historie německé kopané v Čechách*. Praha: MJF Praha.

Kossl, J., Štumbauer, J., Waic, M. (2018). *Kapitoly z dějin tělesné kultury*. Praha: Univerzita Karlova.

Lakosil, J. (2018). *Šumava 1938 německá okupace v dobových fotografiích a dokumentech*. Praha: Mladá fronta.

Mrázová, Z., Špinar, J., Hudičák, P. (2018). *Krumlov město pod věží*. Český Krumlov: Halama.

- Landa, M. (1980) Sářkařský sport v Českém Krumlově. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 64–66). Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.
- Podruh, P. (1984). *Volejbal 50 let*. Jihočeské tiskárny: Český Krumlov.
- Prášková, J. (2010). *K problematice činnosti Národní jednoty pošumavské na Českokrumlovsku*. České Budějovice: Jihočeská univerzita.
- Puffer, J. (1980). Úloha dělnické tělovýchovy na Českokrumlovsku a činnost Jednoty proletářské výchovy v Přísečné. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 9–12). Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.
- Průcha, M., Zuntých, Z. (2013). *Jihočeské fotbalové kluby*. České Budějovice: Jihočeská fotbalová o. s.
- Rajský, F., Písková, J., Mašková, V., Pařízek, V., Alexová, M. Jírů, M. (1980). *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov*. Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.
- Růžičková, J., Škrábal, J. (2006). *Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005*, 1. díl. Praha, s. 202.
- Schaffarz, B. (1980). O vzniku a práci německé Dělnické tělocvičné jednoty v Českém Krumlově. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 13–14). Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.
- Severa, F. (1980). Počátky odbíjené v Českém Krumlově. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 21–23). Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.
- Šiktanc, J. (1980). Začátky košíkové v Českém Krumlově. In F. Rajský, J. Písková, V. Mašková, V. Pařízek, M. Alexová, M. Jírů (Eds.), *Z dějin tělovýchovy a sportu na okrese Český Krumlov: sborník příspěvků* (pp. 56–63). Český Krumlov: Okresní výbor ČSTV v Českém Krumlově spolu s odborem kultury ONV.
- Štumbauer, J. (2014). *Dějiny německé spolkové tělesné výchovy a sportu v Českých Budějovicích od poloviny dvacátého století do roku 1945*. České Budějovice: Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích.
- Štumbauer, J., Štumbauer, P. (2017). *Historie Budějovické kanoistiky od jejích počátků do poloviny 80. let 20. století*. České Budějovice: Typodesing s. 145.
- Tůma, J. (1975). *Oddíl ledního hokeje Slavoj Český Krumlov*. Český Krumlov: Slavoj.
- Tůma, J. (1995). *Českokrumlovský hokej 1945–1995*. Český Krumlov: HC Slavoj.
- Vaněček, J. (2008). *Bílé vzpomínání*. Černá v Pošumaví: Jihočeský kraj.
- Vondráček, K. (1934). *Padesát let Národní jednoty pošumavské 1884–1934*. Praha. s 195.

Internet

- https://ceskokrumlovsky.denik.cz/ostatni_region/kazdy-zapas-je-vyzva-rika-tenistka-kristina-mrazova-20120619.html.
- https://ceskokrumlovsky.denik.cz/ostatni_region/od-tezkych-zacatku-se-badminton-v-krumlove-odrazil-az-mez-elitu-20160414.html.

https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Ceskoslovensk%C3%BD_svaz_t%C4%9Blesn%C3%A9_v%C3%BDchovy_a_sportu.

https://cs.wikipedia.org/wiki/HC_Slavoj_%C4%8Cesk%C3%BD_Krumlov.

https://sport.idnes.cz/jiri-medonos-tenis-fair-play-dgi-/tenis.aspx?c=A180405_140958_tenis_dm.

<http://data.ckrumlov.cz/files/41-Konopa%20text%20str1.pdf>.

<http://data.ckrumlov.cz/files/6496-80-let-krumlovskeho-hokeje.pdf>.

<http://www.badmintonckrumlov.cz/o-nas/historie-skb-ck>.

<http://www.badmintonckrumlov.cz/o-nas/historie-skb-ck>.

<http://www.ckpk-plavani.cz/>.

<http://www.ckpk-plavani.cz/cz/vysledky/>.

http://www.ckrumlov.info/docs/cz/mesto_histor_prstck.xml.

http://www.ckrumlov.info/docs/cz/region_histor_rastos.xml.

http://www.encyklopedie.ckrumlov.cz/docs/cz/mesto_histor_himeck.xml.

http://www.encyklopedie.ckrumlov.cz/docs/cz/mesto_histor_himeck.xml.

http://www.encyklopedie.ckrumlov.cz/docs/cz/region_histor_praosi.xml.

<http://www.rallyekrumlov.cz/cz/historie/2018>.

<http://www.skvltava.ckrumlov.cz/docs/cz/skvltava.xml>.

http://www.totalita.cz/vzp/vzp_0002.php.

<http://www.unesco-czech.cz/cesky-krumlov/historie/>.

<https://www.vskck.cz/o-nas/>.

Seznam použitých zkratk

ATC – Atletika Triatlon Cyklistika
ATUS – Arbeit Sport Und Turverein
BSC – Badminton Sport Club
ČAS – Český Atletický Svaz
ČK – Český Krumlov
ČKPK – Českokrumlovský Plavecký Klub
ČOS – Česká Obec Sokolská
ČSD – Československé Státní Dráhy
ČSSR – Československá Socialistická Republika
ČSTV – Československý Svaz Tělesné Výchovy a Sportu
DB – Deutscher Böhmerwaldbund
DFC – Deutsche Fussball Club
DFK – Deutscher Fussball Klub
DFV – Deutsche Fussball Verband
DSV – Deutscher Sportverein
DT – Deutsche Turnverein
DTJ – Dělnická Tělovýchovná Jednota
FBC – Florbal Club
FC – Fotbal Club
FIA – Federation Internationale de l'Automobile
FK – Fotbalový Klub
HC – Hockey Club
JŽF – Jihočeská Župa Fotbalová
KP – Krajský Přebor
LTC – Lawn Tennis Club
MČR – Mistrovství České Republiky
MS – Mistrovství Světa
NDTJ – Německá Dělnická Tělocvičná Jednota
NFL – Národní Fotbalová Liga
NJP – Národní Jednota Pošumavská
NSLR – Nationalsozialistischer Reichsbund für Leibesübungen
NSDAP – Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei
NV – Národní Výbor
OH – Olympijské Hry
SKP – Sdružené Komunální Podniky
SNB – Sbor Národní Bezpečnosti
SÚTVS – Státní Úřad pro Tělesnou Výchovu a Sport
SVTVS – Státní Výbor pro Tělesnou Výchovu a Sport
STIKO – Stillhalterkommissar für Organisationen im Sudetendeutschen
TJ – Tělovýchovná Jednota
UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu)
ÚMŠ – Ústřední Matice Školská
VSK – Volejbalový Sportovní Klub
WAT – Women's Tennis Association
ZŠ – Základní Škola